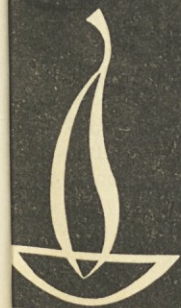

59964

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

1952 - XXV - 100100

I HUÉRFANOS!

En la Nochebuena el Niño Jesús trae alegría a todos. Acude amoroso aún a las pobres familias obreras, aún a los orfanatos. Aún al pobre huérfano le brillan los ojos cuando su modesto y pobre Niño Jesús toca hacia la noche a su ventana... Una monja, con la sonrisa en los labios, recibe bajo el árbol de Navidad a la chiquillería que entra —huérfanos todos— y estrecha a cada uno de ellos contra su corazón.

No sé como es; pero en las fiestas de

SVOBODA, OH,
SVOBODA! ...

Škoda,
da te ni Bog ustvaril
in svetu podaril
kot sonce,
da v nedostopni višavi
v božji dobroti in slavi
enako žariš na vse konce!
Narodi - veliki
tesno ob tvoji strani
svojo senco mečejo
na nas, male,
zraven pa v smet grmé,
v uhó nam šepčejo,
da so nas s svojim objemom
(s trdim vojaškim prijemom)
njihove roké
bratovsko zavarovale.
Pred kom?
Ubogi moj dom!
Kaj res ne boš prost nikdar,
in bo vedno kdo
plenil tvojo zemljó
kot varuh in souladar? —

BOGDAN BUDNIK

Navidad yo no tengo tanta lástima de estos huérfanos verdaderos como de los huérfanos modernos, que tienen padre y no lo tienen, cuya madre vive aún y con todo, no vive; de esos huérfanos que quizá reciben magníficos aguinaldos; pero les falta el requisito principal para alegrarse: el hogar familiar cálido, pacífico, que les fué arrebatado por la política descorazonada que introdujo en países de la órbita humana en la ley el fácil divorcio. ¡Gracias a Dios que la república Argentina hasta ahora supo mantenerse firme sin dar oído a las exigencias de aquellos que les gustaría por sus caprichos personales destruir a la familia argentina!)

¡Un solo dato de los Estados Unidos! En los últimos cuarenta años se divorciaron más de 4 millones personas. Solamente el Japón le aventaja en la desastrosa situación. En los últimos cuarenta años, 1.185.000 niños —en su mayoría menores de diez años— han perdido a sus padres por efecto del divorcio. ¡O huérfanos modernos! Vosotros sí que me dais lástima. Más que si vuestros padres descansasen en el cementerio.

Y voy cavilando sobre este hecho; ¿porqué habéis de perder vosotros por obra de una ley desgraciada a vuestros padres, todavía vivos. Los que introdujeron en la ley el divorcio —escribió no ha mucho George Claretie, el hijo del académico francés— creían llevar la paz a las familias. Y precisamente esta ley ha introducido la discordia en los hogares. Antes sabían los consortes que estaban unidos para toda la vida y procuraban soportar las dificultades y cicatrizar las heridas. En cambio, hoy, a la primera querrela, acuden presurosos al abogado y piden la separación...

¡O huérfanos de padre y de madre, huérfanos a causa de la ley! ¡Que compasión os tengo en Nochebuena!

Božična skrivnost v našem življenju

ALOJZIJ KOŠMERLJ

V krogu božičnih skrivnosti zaključujemo staro in stopamo v novo leto. Vernega človeka ti dnevi vselej zgrabijo za srce. Vzbujajo se nam prelepi spomini na dom, na vse tiste čudovite prazniške običaje, ki so nam v tujem svetu kakor mila pesem o naši mladosti in o naši veri, tem največjem bogastvu, ki nam ga je dala krščanska družina. Kjerkoli živimo, raztreseni po širnem svetu, povsod nam je božični čas vsako leto znova povod svetega čustvovanja, milo blesteč v vedno novi lepoti. In če bi tudi v tujem svetu ne mogli imeti vsega tega, kar smo o božiču doživljali doma, verni slovenski človek si bo tudi v najbolj samotnem in najbolj skromnem bivališču ustvaril božično vzdušje, dvignil srce k nebu in zapel: Glej, zvezdice božje migljajo lepo... Sveta noč, blažena noč...

Ali niso prav jaslice z božjim Detzom tiste, ki nam napravijo težo življenja znosno, ki nam oslade spomin na preteklost in s svojo milo lučjo svetijo v temno bodočnost? Ob jaslicah se določa vrednost naših zemskih dni in naša usoda v večnosti — ob jaslicah, nad katerimi žare one nepopisno lepe besede iz evangelija: „Bog je svet tako ljubil, da je dal Svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje“ (Jan 3, 16).

In ce gledamo pomen božične skrivnosti v življenju sveta, ali ni res, da je prav ona središče človeške zgodovine? V Kristusu se dopolnjujejo vekji starih časov, v Njem se začena nova doba krščanstva. Ob Njem se odločajo usode naro-

dov in poedincev. On je početek in razvoj vsega, kar biva in poroštvo vsega našega upanja. Edino le On razsvetljuje človeštvu njegovo pot in kadar ljudje Nanj pozabijo, gre njih pot v temo in propast.

V svoji knjigi „Betlehem“ pravi P. Faber: „Bog nam je dal božično skrivnost, da si jo vzamemo za predmet svojih misli in svoje ljubezni.“

Z vero v božično skrivnost zaključimo staro leto. S poživljeno vero v Kristusa, Zveličarja sveta, stopimo v novo leto. Na Njem naj se gradi še naprej naše zaupanje, ob Njem naj vsak dan dozoreva naša pripravljenost in naša zvestoba.

POPOLNO ZAUPANJE

V božičnih mašah beremo prelepe misli o Kristusu, ki nas morajo napolniti s popolnim zaupanjem Vanj. On je Sin večnega Boga Očeta, veliki Bog in naš Odrašenik. Njegovo ime je Čudoviti, Oče prihodnjega veka, Knez miru. Njegovemu kraljestvu ne bo konca. Narodi zemlje hrumijo proti Njemu in ljudstva si umišljajo prazne reči; Bog pa govori: Moj Sin si ti, danes sem te rodil... Sedi na mojo desnico, dokler ne položim tvojih sovražnikov za podnožje tvojih nog. On je v začetku zemljo utrdil in delo njegovih rok je nebo; ona bosta prešla. On pa ostane, vedno isti je in Njegova leta ne minejo. Tvoj prestol, o Bog, je za vekomaj...

Sveti Janez združi uso veličino učlo- večnega Sina božjega v one mogočne

besede začetka svojga evangelija, ki ga beremo v tretji božični maši, sicer pa z njim navadno zaključujem, sveto mašo vsak dan, besede, katerih globine ne moremo nikoli doumeti: „V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej nastalo in brez nje ni nič nastalo, kar je nastalega. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela... In Beseda je meso postala in med nami prebivala, in videli smo njeno slavo, slavo kakor edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice.“ — Besede, ki zaslužijo, da bi jih hvaležno ponavljali na kolenih.

Kristus je Bog, večna Beseda Boga Očeta, enega bistva z njim, pa različen v osebi. Po večnem sklepu božje ljubezni je postal človek, a ostal Bog. Majhen, slaboten leži v jasicah, kakor se zdi čisto slaboten in šibek v življenju Cerkve in sveta. Vendar je vsemogočen, ki mu ni nemogoča nobena reč; je neskončen, da ga naša misel nikdar ne obseže. On je, ki mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Neumrljivi, večni Bog, ki vodi in določi usodo vseh stvari.

To vero v Kristusa, Boga-Človeka moramo varovati vedno živo v srcih; vsak dan ji moramo v iskreni molitvi prilivati olja, da nam bo svetila z vsem svojim žarom na življenjsko pot.

Ne dajmo si vzeti te vere za nobeno ceno. Je prav zaprav le ta vera v Kristusa in v njegov evangelij ono, za kar se spleča živeti, pa tudi trpeti in umreti.

ZAUPANJE V PREIZKUŠNJAH

Če verujemo v Kristusa in v Njegovo božjo moč, ali ne bo tedaj mirno naše srce tudi v viharjih in preizkušnjah življenja?

Vera v Kristusa nam pravi, da je On nesmrtni Kralj vekov. „Jezus Kristus včeraj in danes, isti tudi na veke“ (Hebr 13, 8). Da On, ki vlada ves svet in vo-

di vsakega človeka življenjsko pot, popolnoma pozna našo preteklost, sedanjost in prihodnost. Da more vse, kar hoče. Da je neskončno dobrotljiv in usmiljen. Da nas ljubi, ker je naš Bog in naš Oče. V luči te vere se morajo razbliniti vsi strahovi, razpršiti vsi temni oblaki. Kristus gre z nami po življenjski poti. Morda se nam čisto zdi, da nas vodi po stezah, ki se po naših mislih oddaljujejo od naših ciljev in upov. Ali On ve, kaj nam je v korist. Kar On stori, vse prav stori. Kristusu moramo slepo zaupati.

Sveti Frančišek Saleški pravi: „Ne preizkušajmo nikoli radovedno božjih sodb.“ In sveti Pavel piše Rimljanom (11, 33—35): „O globočina bogastva in modrosti in vednosti božje, kako neumljive so Njegove sodbe in neizsledna Njegova pota! Zakaj, kdo je spoznal misel Gospodovo? Ali kdo je bil njegov svetovalec? Ali kdo Mu je prej kaj dal, da bi se mu povrnilo?“ Pa čisto le hočemo pregledavati vsa božja pota in preiskati Njegove sklepe. In če ne gre po naše, se pritožujemo: Bog ne dela prav... Bog bi tega ne smel storiti, ne smel tega pripustiti... „O človek, — nam kliče sv. Pavel — kdo si vendar ti, da bi se odgovarjal Bogu?“ (Rim 9, 20).

Dajmo se vedno in v vseh stvareh voditi veri. Živimo iz vere. Bodimo ponižni. Prepustimo vse Kristusu, Zaupajmo Vanj popolnoma, slepo, brez pridržka. Gospod vodi naš korak in ga vodi v resnično in pravo srečo. Njegova sveta volja naj se zgodi v vsem, vedno in povsod. Je včasih trda, a vedno sveta in vedno polna očetovske ljubezni. Z našim svetniškim Baragom molimo, kadar nam je življenje težko: „Gospod, tvoja najsvetejša volja naj se zgodi. Kar hočeš, kakor hočeš, dokler hočeš...“

KRISTUS Z NAŠIM NARODOM

Tudi glede bodočnosti našega naroda se ne bojmo. Kristus je vladar narodov zemlje, tudi našega, ki so Mu je slo-

vesno posvečal na svojih katoliških shodih. Dolgo že trpi naš narod pod strašnim nasiljem brezbožnikov. Preganjanje vere in Cerkve v domovini postaja zadnji čas vedno hujše. V narodu, ki je že poldrug tisoč let katoliški, bi brezbožni trinogi v nekaj letih radi uničili vse, kar je katoliškega in božjega. Prav te dni bemo, da jim je žal, da niso v letu 1947 pobili vseh katoliških duhovnikov.

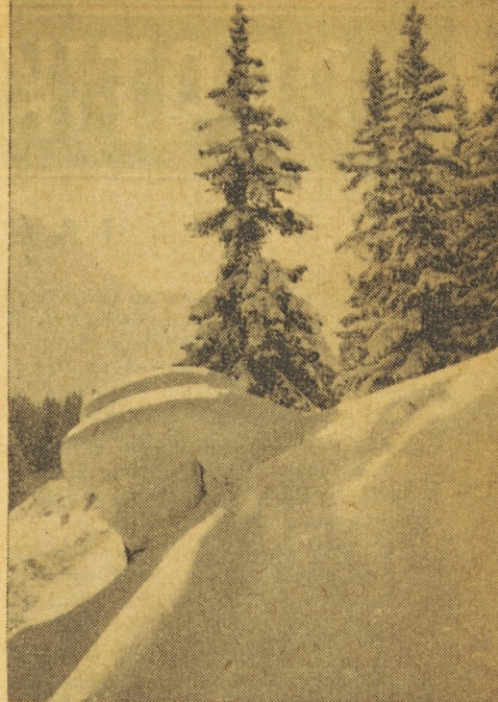
Ne bojmo se, ampak verujmo z našimi Makabejci, da ima Bog tudi s tem strašnim preganjanjem našega in toliko drugih narodov svoje posebne namene. V drugi knjigi Makabejcev poročajo Judje iz Jeruzalema bratom v izseljenstvu o silnih strahotah, ki so jih morali prestati pod brezbožnim sirskim kraljem Antiohom. Mučeniška kri je tekla v potokih, mučenci, med njimi sedem makabejskih bratov z materjo vred, so umirali v najgroznejših mukah. Pa pišejo verni spoznavalci: „Prosimo pa, da bi se tisti, ki bodo to knjigo brali, ne pohujšali nad temi žalostnimi dogodki; naj marveč mislijo, da je vse to prišlo nad naš narod ne za njegovo uničenje, ampak za njegovo zboljšanje“ (2 Mak 6, 12).

Tako tudi mi verujmo in zaupajmo. Satanu je odmerjen kratek čas, zato se mu mudi, zato tako strašno divja. Kristus pa nam govori: „Ne bojte se, jaz sem s vee premagal“ (Jan 16, 33). Tudi satana bo pahnil v pekel, ko bo dopolnjeno število mučeničkov, ki morajo biti umorjeni (Skr. Raz. 6, 11).

Bratje in sestre! Pojdimo v novo leto polni božične skrivnosti. Z živo vero v Jezusa Kristusa, našega velikega Boga in s polno pripravljeno, z neomajno zvestobo. Njegova pomoč nam je zagotovljena: „Glejte, jaz sem z vami...“ (Mt 28, 20).

Z božično skrivnostjo v duši pokažimo svetu, v katerem živimo, kaj se pravi krščansko verovati, krščansko upati. „Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je ustvaril nebo in zemljo.“

BOŽIČNA MISEL

Ko sta se srečala Zapad in Vzhod in je nebroj maliških mreljih trum zastrupljal duše in temnil razum, ko legije hodile so v pohod,

da so kovalje v spone sužnji rod, je množic jok in krik in hrum obsvetil angelske peroti šum — rodil si se na svet, Gospod.

Spet si pretita dva sveta, vsak išče, kje sta meč in šlem — tavi plaz vojska?

Vsa zemlja je ko Betlehem, kjer se je trla množica — zajemi vse nas v svoj objem.

Slavko Srebrnič

JANUAR

1. **Novo leto - Obrezovanje Gospodovo**
Danes se spominjamo obrezovanja Gospodovega, Marijinega materinstva in rojstva Gospodovega, ker je osmina božiča. Danes si tudi voščimo srečno novo leto 1953!
4. **Presveto ime Jezusovo**
Praznovanje najsvetejšega imena. Svoje ime je dobil Jezus pri obrezovanju.
5. **Bedenji dan pred sv. Tremi kralji.**
Današnji večer je tretji sveti večer. Nocoj blagoslavljam domove. Tudi je stara navada, da zapišemo nad vrata : 19 * G + M + B * 53
6. **Sv. Trije kralji - Razglašenje Gospodovo**
Spominjamo se treh dogodkov: molitve Modrih z Jutrovega, Jezusovega krsta v Jordanu in njegovega prvega čudeža: spremenitve vode v vino v Kani Galilejski. Z vsemi temi tremi dogodki se je Jezus pred svetom razodel kot Bog. — Današnji dan je tudi velik misijonski praznik.
11. **Sv. Družina Jezusa, Marije in Jožefa**
Družinski praznik.
15. **Sv. Pavel, prvi puščavnik.** Oblačil se je s palmovim listjem in jedel od njenih sadežev. Umrl je leta 347 v Egiptu, pokopal ga je sv. Anton.
17. **Sv. Anton, opat, Egiptčan.** Spal je na golih tleh, mnogo noči je premolil, veliko se je postil. Umrl je l. 356 v Gor. Egiptu.
18. **Stol sv. Petra v Rimu**
Po prvih binkoštih so se apostoli razšli po svetu. Sv. Peter je ustanovil Cerkev v Antiohiji, prehodil Pont, Kapadocijo in Bitinijo. Nato pa je krenil v poganski in razuzdani Rim. Njegovega prihoda v Rim in bivanja tu se danes spominjamo.
19. **V goriški škofiji sv. Pavlin, škof (oglejski patriarh).** Umrl l. 802.
21. **Sv. Neža, devica in mučenica.** Mučili so je v začetku 4. stoletja v Rimu. Upodablja jo z ovco v rokan.
24. **Sv. Timotej, škof in mučenec.** Doma iz Listre, Pavlov spremljevalec na potovanjih. Sv. Pavel ga je posvetil za efeškega škofa. Kasneje mu je tudi pisal dve pismi: eno iz Laodiceje, drugo iz Rima. Obe sta ohranjeni v sv. pismu. Efežani so Timoteja kamnali koncem 1. stoletja.
25. **Spreobrnitev sv. Pavla**
Spomin enega največjih dogodkov v življenju mlade Cerkve: preganjalec Savel se je spreobrnil v apostola narodov.
27. **Sv. Janez Zlatoust, škof, spoznavalec in cerkveni učitelj.** Doma iz Antiohije. V Carigradu je pridigal odločno proti razvadam dvora. Dvakrat je bil pregnan. Mnogo je trpel v izgnanstvu. Umrl je 14. sept. 407 v Komanj v Pontu. Pij X. ga je proglasil za patrona pridigarjev.
29. **Sv. Francišek Saleški, škof, spoznavalec in cerkveni učitelj.** Doma iz bogate družine. Odlično je deloval proti kalvinizmu zlasti v Ženevi. Spreobrnil je 72.000 krivovercev. Umrl je 28. decembra 1622 v Lyonu star 55 let. Od njegovih spisov je znana zlasti „Piloteja“.
31. **Sv. Janez Bosko, spoznavalec.** Doma iz severne Italije. Ustanovitelj salezijancev. Zlasti mladino je hotel pridobiti za Kristusa. Umrl je 73 let star leta 1888 v Turinu.

„NA SVETU BOSTE IMELI STISKO“ (Jn 16, 33)

Mimo te Jezusove napovedi tudi leto 1953 ne bo šlo. Nadaljeval se bo boj brezbožnega komunizma zoper krščanski svet, svobodni narodi se mu bodo ustavljali, Cerkev z verniki bo skušala ohraniti vero v Boga in ne bo klonila pred naraščajočo silo brezboštva, zanašajoč se na Odrešenikovo besedo: „Zaupajte, jaz sem svet premagal.“ Že zaradi tega boja, ki se bliža odločilnemu višku, bomo katoličani imeli stisko. Sveti oče je nedavno dejal, da od časov hunskega kralja Atila (pred 1500 leti) krščanstvo ni bilo v takšnih nevarnostih.

V to borbo smo vsi potegnjeni. Vsak ima svojo nalogo, da jo reši. Da bo božja zmaga kmalu dovršena in tudi vrnje sijajna, mora vsak svojo nalogo dobro in zvesto izvršiti.

Douglas Hyde, bivši uradnik londonskega komunističnega lista *Daily Worker*, je bil dvajset let vodilen komunist, temeljito izšolan v Marksovih in Leninovih metodah, se je spreobrnil in postal katoličan. Eden najbolj globokih poznavalcev bistva in metod komunizma je v mali knjižici na izredno jasen in kratak način opisal komunizem pod naslovom: *Odgovor komunizmu*. Že v uvodu pravi, da je po njegovi lastni izkušnji najstrašnejša, dobesedno satanska reč na komunizmu ta, da si je privzel zločesto brezbožno veroizpoved, po kateri si je vzgobjil napačno vest, ki ga notranje ne ovira delati zlo in največje zločine, če misli, da s tem pomaga komunistični stvari. Komunizem ni le politično, marveč mnogo bolj versko vprašanje (kraljestvo antikrista — hudiča); ni le socialen, am-

pak duhoven problem. Kdor hoče komunizem premagati, se mu mora iz te strani zoperstaviti. To je sicer dolgoročen način borbe, a edini učinkovit. Proti razširjanju komunizma je treba postaviti še bolj trdovratno širjenje boljše in močnejše vere — pristnega krščanstva in globlje segajoče in oživljajoče duhovnosti. To pa ne samo v besedi (teoriji), marveč tudi v dejanskem življenju (praksi). Naša verska teorija in praksa se morata združiti v živo in trdno prepričanje, ki ga najbolje izrazimo z geslom: *Bog mora vladati!*

Komunizem dela na to, da izvede svetovno revolucijo brezboštva; v nas samih pa se mora izvršiti duhovna in miselna revolucija, ki nam da neovrgljivo prepričanje in goreče navdušenje (entuziazem), vsaj tako pristno kakor ga imajo komunisti. A naše bo močnejše, ker je iz resnice, pravice in ljubezni, komunistično pa sloni na utvari, zmoti, laži in slepi strastnosti. Z drugimi besedami povedano: Nehati moramo biti kristjani samo iz navade in neke omledne tradicije, ki svoje krščanske dolžnosti vnanje kolikor toliko redno vršijo, a notranje gojijo miselnost poganov in odpadnikov. V nas, na dnu naših duš se mora zganiti novo življenje, kakor v dušah apostolov na binkoštni praznik; zasijati nam mora Kristus-lač, ki pokaže v novi svetlobi vse naše življenje.

Edgar Hoover, direktor urada za preiskavanje v Washingtonu (Združene države), ki ima v svoji službi globok vpogled v protiameriško delovanje komunizma in pozna demonske sile, ki se v

Ti pred stoletjem si, France, utiral
 jeziku našemu parnaška pota,
 ko pesmi je apólonska lepota
 zvenela s strune, ki si jo ubiral.

Ves rod si zdramil s svojo melodijo,
 da se je ljudstvo v narod prerodilo,
 za tvojo svetlo bakljo je sledilo,
 vzljubilo s tabo dedov domačijo.

Tvoj vnuk, France, Antón, zdaj škof
 ljubljanski,
 je dragi Črtomir nam iz Ogleja:
 boj bije proti novi temi poganski.

Ne stro ga grožnje, zublji petroleja,
 junak gre proti zmiji velikanski,
 da narod v Cerkvi bo zelena veja.

SLAVKO SREBRNIČ

tem delovanju izražajo, je opozoril na pravo poslanstvo, ki ga imamo v sedanjem času, ko komunizem napada in ruši vero v Boga. Takole je povedal: „Čas je, da prav vsi posvetimo naša srca resničnemu in edino pravemu poslanstvu. Ljubiti Gospoda našega Boga z vsem srcem, z vsem spoznanjem, s celo dušo in vso močjo, našega bližnjega pa kakor samega sebe.“ — Ljudje, ki nosijo v sebi ogenj obojne ljubezni, do Boga in do bližnjega, bodo sposobno orodje v božjih rokah, s katerim bo raztajal led sovraštva in laži v človeških srcih. In komunizem se bo razlegel kakor tajajoči led.

Papež Pij XI. isto misel na razne načine vedno znova in zopet povdarja in jo priporoča vsem katoličanom sveta. Trinajstega septembra leta 1952 je govoril o delu za mir med narodi in opozoril na položaj v svetu, ki je poln laži, prevare, zvitosti in zahrbtnosti, hlimbe in potuhnjenosti, kjer drug drugega va-

rajo, eden pred drugim resnico zakrivajo in svoje misli skrivajo. Taka nepravna miselnost ne more voditi k dobremu koncu. V ta svet morajo kristjani vnesti novega duha, Kristusovega duha, kakor ga je izrazil v svoji pridigi na gori: duha medsebojnega spoštovanja in razumevanja, duha resnice, pravice in ljubezni v Kristusu. Iz tega duha se bo porodil mir, ki ga razbičani narodi želijo, kakor iz dobrega drevesa raste žlahten sad. — Velika in težka naloga katoliških ljudi na svetu, pravo angelsko poslanstvo, podobno onemu, ki so ga imeli angeli ob rojstvu Odreenikov: „... in mir ljudem na zemlji.“ Tudi v to poslanstvo je vsak izmed nas uvrščen. Vsak ima svojo nalogo, da jo tam, kjer živi in dela, vrši: da živi resnično krščansko, iz ljubezni do Boga in do sočloveka.

Mi smo majhni in ma pomembni v zboru narodov in držav. Člani malega naroda smo, in mi v izseljenstvu smo še tega malega naroda le drobec, zato pač ne moremo kdo ve kaj učiteljovitega storiti za prenovitev ozračja in duha med narodi. Moremo in moramo pa tudi dvojne ljubezni obnoviti in oživitviniti med seboj. *Monsignor Oman*, šenaovrenški župnik v Clevelandu, je za novo leto 1952 to našo nalogo po gorenjsko domače povedal: *To življenje je tako kratko, da se ne izplača biti hud na koga.* (Amer. Domovina, 28. dec 1951). Preprosta in globoka močnost! Misel, ki je prava zdravilo za preobčutljive značaje.

Prepirljivost, zamerljivost in spori ki so navadno v bistvu malekosti — vse to in podobno se ne izplača. Nam že ne! Čemu bi s tem grenili to kratko življenje sebi in drugim? Nihče med prizadetimi nima koristi, skupnost pa še manj — ki pod takimi spori in speredki, užaljenostmi in zamerljivostmi trpi, hodi in razpada, da zgublja, no še tisto malo moči in pomembnosti, ki jo morda imamo. Naši prepiri pa se izplačajo komunizmu in mu koristijo, ker nas, protikomuniste, slabijo. Zato pa imajo komunisti nalo-

gó — kakor trdi zgoraj omenjeni Douglas Hyde — da med protikomunisti netijo spore, obstoječa nasprotja poglobljajo in poizkuse sprave izpodnašajo. S tem pa ubijajo v nas tisto duhovno silo, ki je edina komunizmu kos.

Zalostno dejstvo je, da komunizmu upneva povsod po svetu to zahrbtno podminiranje katol. in svobodoljubnih sil, tudi med tistimi, ki so se z begom rešili izpod nadoblasti komunizma. Nevede in nehotе pomagajo pripravljati komunizmu vdor v vrste sprtih katoličanov. V vseh teh malih sporih itd. so na delu v malem iste temne sile, ki delujejo v velikem v ogromni borbi brezbožnih sil zoper Boga. V človeški naravi, po izvirnem grehu pokvarjeni, so uničevalne

sile in strasti, ki se vedno zopet, zdaj tu zdaj tam, vzbude. Iz srca se dviga mala jeza v družini, kakor tudi srdito sovražstvo, ki povzroča smrt milijonom. „Iz srca prihajajo hudobne misli“ in vse vrste hudobij in zločinov, trdi Jezus. Ni slučajno, ampak zelo utemeljeno, da nas Cerkev navaja moliti: „Jezus, krotki in iz srca ponižni, upodobí naše srce po svojem Srcu!“

V sebi bomo pravega Kristusovega duha toliko obnovili, kolikor bomo svoje srce Jezusovemu Srcu prilicili, in toliko bono svoje poslanstvo v sedanjem času izvrševali, in v toliko nam bodo stiske tega življenja v zveličanje.

Škof GREGORIJ ROŽMAN

Če bi umiral hudič...

Ljudje, ki so izgubili vero, radi imenujejo v današnjih časih vero praznoverje. Toda to ni nič novega. To so delali tudi že v prejšnjih časih. Pred dvesto leti je živel na Francoskem brezbožni filozof Voltaire (izgovori: Voltér). Med drugimi je pripravil ob vero tudi grofico Chatélet. Ta dama je imela potem navado, da je vero imenovala praznoverje. Ko pa je zbolela na smrt, ni bila več gotova, ali je vera praznoverje. Vprašala je tedaj Voltairje, če bi mogoče vendar ne bilo dobro prejeti zakramente za umirajoče. Tudi brezbožni filozof ni bil popolnoma gotov, ali je vera le praznoverje, in ji je odgovoril: „Izvolite to, kar je bolj gotovo!“ Z drugo besedo: Sprejmite zakramente za umirajoče! Bolnica je poslala po duhovnika, ki pa je prišel, ko je bila že mrtva.

Tudi Voltaire je zbolel na smrt. Ta človek, ki je prej vero tako sramotil, je tedaj sam poklical duhovnika. Obžaloval in preklical je napade na katoliško Cerkev in je prejel sv. zakramente. Zopet je ozdravel in je ponovno zapadel prejšnjemu sovražstvu do Cerkve. Ko pa je zopet nevarno zbolel in poklical po-

novno duhovnika, ta do njega ni mogel priti, ker so mu njegovi brezbožni tovariši to onemogočili.

Bilo je 20 let prej, 25. februarja 1758, ko je Voltaire rekel: „V dvajsetih letih bo gospod Bog imel dopust.“ — Večkrat je tudi rekel: „Naveličal sem se že poslušati, da je 12 ribičev ustanovilo Cerkev. Dokazal bom svetu, da jaz sam zadostujem, da jo unčim.“ — Kakor vidimo, se mu ta dokaz ni posrečil.

Toda kaj je bilo z onimi dvajsetimi leti? Delopust je res prišel, in sicer ravno po dvajsetih letih je jermal Voltair slovo od tega sveta. V obupu. Preklinjal je svoje prijatelje, ker niso hoteli iti po duhovnika. Praskal je obraz in kričal: „Pekel vidim odprt, zakrijte mi ga, zakrijte mi ga! Zapuščen sem od Boga in od ljudi. Hudič je tu, ki me grabi.“ Z groznim krikom je izdihnil dušo.

Eden od navzočih je rekel: „Če bi hudič umiral, bi ne mogel drugače umreti.“ To je krepko povedano. Voltaire je umrl 22. februarja 1778. Kje je zdaj njegova duša?

KRŠČANSKI IDEALIZEM PROTI ŽIVLJENSKEMU MATERIALIZMU

DR. ALOJZIJ ODAR

Slovenski katoliški shod v izseljenstvu, ki se je lani vršil v Buenos Airesu, je ugotovil, da ne more uspeti katoliška reforma med nami, če se ne upremo življenskem materializmu in ne postavimo svojega življenja zavestno na krščanski idealizem. V prvi resoluciji katoliškega shoda smo zato sklenili, „da bomo odpravljali iz sebe življenski materializem in da hočemo za temelj svojemu življenju postaviti krščanski idealizem.“ Ugotovitve katoliškega shoda in naš sklep na njem sta bila popolnoma pravilna. Katoliške reforme med nami ne bo in je tudi biti ne more, ako ne izvršimo v sebi gornje resolucije. Pa ne samo reforme ne bo, marveč bo samega katoliškega življenja v nas vsak dan manj, ako ne postavimo v sebi zavestno krščanskega idealizma proti življenskem materializmu. Gornjo resolucijo moramo vzeti resno. Bi'a bi vel'ka škoda, če bi ostala le na papirju. „Duhovno življenje“, ki mu je zelo na tem, da bi se po našem katoliškem shodu začrtana reforma v nas tudi izvršila, bo zato skozi vse leto govorilo o krščanskem idealizmu in kazalo na razlike med njim in življenskim materializmom.

Če naj iztrebljamo iz sebe življenski materializem in postavimo svoje življenje na temelj krščanskega idealizma, moramo naprej **DOBRO VEDETI, KAJ S TEM HOČEMO**. Če ne bomo tega dobro vedeli, ne bomo storili nič ali vsaj uspešno opravili ne bomo nič. Ostalo bo vse le pri frazah. Besedi življenski materializem in krščanski idealizem se na žalost večkrat uporabljata le kot lepi rečenici, ki jih v zanosu sprego vori navdušen ljudski govornik, poslušajoče občinstvo pa jima zaploska: nabeden, ne govornik ne občinstvo, pa ne ve, zakaj prav za prav gre. Ni zadosti, če le približno veš, kaj gornji dve be-

sedij pomenita. Po zamisli katoliškega shoda naj bi bila borba proti življenskem materializmu in graditev na krščanskem idealizmu ideji silnici, ki naj bi preokrenili naše duhovno življenje. Ideje pa, ki naj imajo tolikšno moč v sebi, nam morajo biti popolnoma jasne. Trenutno dejanje pač moreš napraviti pod vplivom nejasne misli, toda svojega življenja ne boš reformiral pod vplivom take misli, zlasti ne tako korenito, kakor to pričakuje krščanski idealizem.

Dobro moramo vedeti, kaj noj odpravljamo iz svojega življenja in kaj naj postavimo kot temelj svojemu življenju, kot nam naroča resolucija našega katoliškega shoda. Če pravi ista resolucija, da je prvo življenski materializem drugo pa krščanski idealizem, moramo pač dobro vedeti, kaj je prvo in kaj je drugo. Razpravljanje o tem gotovo ni odveč. Gornja resolucija je namenjena vsem katoliškim Slovincem v izseljenstvu, ne le tej ali oni skupini med njimi. Vsi naj bi odpravljali iz sebe življenski materializem in vsi gradili svoje življenje na temelju krščanskega idealizma. Vsi torej moramo dobro vedeti, kaj nam hoče povedati prvi in kaj drugi izraz.

Začnimo z življenskim materializmom, ki ga moramo odpraviti iz svojega življenja. Kaj je življenski materializem?

• FILOZOFSKI MATERIALIZEM

Besedo MATERIALIZEM jemljemo v dveh pomenih, prvi je filozofski, drugi pa praktično-etični pomen te besede. V prvem pomenu nam pomeni nauk, da biva samo materija. Vse je samo snov, tvar, telesnost ali pa tvor in pojav snovi. Po materializmu torej ni duha poleg snovi. Človek torej ni se-

stavljen iz telesa in duhovne duše, marveč iz telesa in materialne duše, ki je proizvod snovnih sil. Če torej duha ni, tudi ni najpopolnejšega duha, ki mu pravimo Bog. Zato je materializem nujno brezbožen. Zanikuje Boga, pa tudi duhovno dušo človeka, zato tudi nje neumrljivost.

Materializem je FILOZOFIJA KOMUNIZMA. Komunizem je zelo dosleden v brezbožnem materializmu. Lenin pravi: „Marksizem je materializem. Že kot tak je nasproti religiji nאיזprosnosovražen, prav tako kot je bil materializem enciklopedistov v 18. stoletju ali Feuerbachov materializem. To je nedvomno. Toda Marxov in Engelsov dialektični materializem gre dalje od enciklopedistov in Feuerbacha, ko uporablja materialistično filozofijo na področju zgodovine, na področju družbenih znanosti. Z religijo se moramo boriti, to je abc vsega materializma in torej tudi marksizma“ (Socializem in religija, CZ, Ljubljana 1949, 26). Lenin jasno pove, da je materializem po svojem bistvu brezbožen. Vere ne more trpeti. Tak je vsak pravi materializem, ki je dosleden. Kakor nobena religija, ki je vredna tega imena, ne more trpeti materializma, če je dosledna, tako materializem ne more trpeti religije. Nobene religije ni brez Boga in duhovne duše. Materializem pa zanikuje oboje, Boga in dušo. To zanikanje je za materializem bistveno. Zakaj, če Bog in duhovna duša bivata, je materializem nemogoč. Boj med materializmom in religijo je zato nujen. Nobeno taktiziranje ga ne more preprečiti. Tu gre nujno na izbiro med dvema izključujočima se možnostima. Prav pravi Lenin, da je borba z religijo „abc vsega materializma“.

DIALEKTIČNI MATERIALIZEM

Prav posebej pa se pokaže nasprotovanje materializma religiji v DIALEKTIČNEM MATERIALIZMU, ki ne ostaja samo znanstveni filozofski sistem, kakor jih je mnogo drugih, marveč uporablja materialistično filozofijo pri razlaganju zgodovine in družbenih znanosti sploh. Ime dialektični ima po takozvani dialektični metodi, ki jo je

Marx, začetnik po njem imenovanega marksizma. Dialektični materializem, ki po nemškem filozofu Heglu povzde se imenuje tudi historični materializem, uči, da se vrši ves gospodarski in tudi kulturni razvoj dialektično, to se pravi po nastajanju iz nasprotij, po formuli afirmacija — negacija — negacija negacije ali nova afirmacija na višji stopnji. Ves razvoj po nastajanju iz nasprotij pa se vrši zgolj po materialnih in gospodarskih nagibih. Za gospodarskimi spetembami pa nujno sledi tudi kulturne spremembe v veri, moralih, pravu in tako dalje. Vera kot taka le ovira gospodarski razvoj. „Bog — piše zopet Lenin — je predves skupne ideje, ki so se rodile iz položaja človeka, katerega z vso silo tlačita tako priroda kakor tudi razredno zatiranje, je skupek idej, ki utrjujejo to tlačenje in usnavajo razredno borbo“ (Pisma Gorkemu, CZ, Ljubljana 1946, 68). Vera je „opij za ljudstvo,“ ki omamlja ljudi z neresničnim, umišljenim svetom ter jih onesposablja za razredno borbo. Vsak bog — piše zopet Lenin Gorkemu — je kuga... vsakršna religiozna ideja, vsak misel o kakršnem bogu, celo vsako koketiranje z bogom je neizrekljiva podlost“ (Pisma Gorkemu 64).

Po dialektičnem materializmu je vera neumna utvara. Je fantastičen odsev v glavah ljudi vnanjih naravnih in družbenih sil, ki si jih ljudje niso znali razložiti (Engels). Pred znanostjo pa vera izginja kakor megla pred soncem. Je pa ta neumna utvara ljudem silno škodljiva, ker zavira razvoj. Vera bo sicer ob znanosti sama po sebi propadla, toda njen propad je treba pospešiti. Treba se je torej boriti proti veri. Ni pa vsak način borbe proti njej pravilen. „Z religijo se je treba znati boriti,“ je zatrjeval Lenin. Če veri največ boj z velikim hrupom, je to „najboljši način, da se znova oživi zanimanje za religijo in se otežkoči dejansko odmiranje religije“ (Socializem in religija 24). Vero je treba izpodkopavati, ne pa preganjati s surovim nasiljem.

Takšna sta torej teorija in praksa dialektičnega materializma, ki je najbolj dosledno izveden materializem. Po svoji notranji vrednosti je dialektičen

materializem prav tako prazen, kot je bil prazen materializem enciklopedistov ali Feuerbacha ali Moleschota ali Häk-
kla. Pred znanostjo ne vzdrži. Duhovni svet je namreč dejstvo, ki ga ni mogoče tajiti ali pa razložiti s samo materijo. Iz tega pa ne sledi, da je dialektični materializem brez pomena, ali da ni nevaren. Zelo naiven bi bil, kdor bi ga postavljaj ob druge materialistične sisteme kot ravnega njim. Po notranji vrednosti pač ni nič boljši od njih, toda njegova moč je v tem, da je „uradna“ filozofija komunizma. Komunizem mu pomaga z zunanjimi sredstvi k temu, da se vzdržuje in širi med ljudskimi množicami. Zato je tudi razumljivo, da je n. pr. Katoliška Cerkev do njega ali bolje rečeno do komunizma, čigar uradna filozofija je dialektični materializem, čisto v drugačnem razmerju kot n. pr. do Moleschotovega materializma, čeprav sta teoretično oba, dialektični materializem kot Moleschotov, brezbožna. Komunizem Cerkev že sto let sem obsoja, vedno bolj slovesno in ostro, svari pred njim, prepoveduje vsako sodelovanje z njim, izobčuje tiste, ki ga izpovedujejo, med tem ko kak drug materialistični sistem komaj zabeleži.

Materializem, smo rekli, ne pozna Boga ne duhovne duše, zato tudi ne svobodne volje ne neumrljive duše. Dоследno ne prizna nobene božje postave, prav tako ne odgovornosti človeka pred Bogom. Po svojem bistvu je torej amoralen. S tem pa ni rečeno, da ne prizna odgovornosti človeka pred družbo. Kako to odgovornost utemelji, je drugo vprašanje. Komunizem n. pr. ukazuje svojim pripadnikom službo skupnosti, prezir pred smrtjo, pogum v boju z razrednimi nasprotniki, precej visoko seksualno moralo, kadar mu to kaže. Zahteva resno delo in nalaga odgovornost za uspeh. Komunizem je torej v praksi veliko bolj resen življenjski sistem, kot pa bi sledilo iz njegove osnove teoretičnega materializma.

ŽIVLJENSKI MATERIALIZEM

Rekli smo, da jenzlujemo besedo materializem v dveh pomenih. Prvi je filozofski in o tem smo dosedaj govorili.

Drugi da je PRAKTIČNO-ETIČNI POMEN TE BESEDE. V tem pomenu nam zaznamuje praktično privedevanje le tvarnih in čutnih dobrin in užitek. Ta pomen imamo na misli, kadar o kom rečemo, da je materialist. Nočem s tem reči, da ne priznava duhovnega sveta ne Boga ne duhovne duše, ne trdimo, da je pripadnik materialističnega svetovnega nazora v filozofskem pomenu besede, marveč hočemo z označbo materialist le to povedati, da v življenju ceri samo ali skoro da samo stvarne in čutne dobrine in užitke. Jasno je, da more biti kdo v tem pomenu bolj ali manj materialist. Zato se včasih povzpne mo do trditve, da je ta in ta popoln materialist.

Materializmu te vrste, ki je torej svojevrstna življenska praksa, pravimo ŽIVLJENSKI MATERIALIZEM. Ta materializem je v nasprotju z vsako pravostjo, ki je naravnana na Boga, zlasti pa s keščansko. Temelj pravosti je Bog. Če bi Boga ne bilo, bi torej pravost zgubila svojo nujno oporo in smisel. Življenjski materializem pa je življenje, kakor da bi Boga, duhovne duše, odgovornosti pred Bogom in neumrljivosti duše ne bilo. Ljudje, ki so zašli v ta materializem, z besedo ne take Boga in posmrtnosti, toda žive tako, kot da Boga in posmrtnosti ni. Za Boga se kratko malo ne menijo ali vsaj dosti ne. Bog in kar je duhovnega jih ne interesira. Življenjski materializem označujejo pridobivanje samo materialnih dobrin, želja po uživanju, skrb za lagodnost in beg pred trpljenjem. Kakor vidite, za kaj duhovnega ni nobenega mesta v tem načinu življenja.

Laško je uvideti, da je filozofski materializem, o katerem smo zgoraj govorili, močna pobuda za življenjski materializem. Če Boga in duhovne duše v resnici ni, je pač življenjski materializem upravičen in pameten način življenja. Rekli pa smo, da so možni primeri, ko se teoretični materialist zaradi vzrokov, ki ne sledijo iz njegovega filozofskega sistema, ustavi pred življenjskim materializmom in mu ne zapade. Tako komunizem zadržuje mase pred življenjskim materializmom, ki je logična posledica njegove uradne filozofije.

Življenskega materializma je v svetu veliko, tudi med takimi, ki ne izpovedujejo filozofski materializem. Poželenje v nas nas vleče vanj. Kdor se mu s silo ne upira mu zapade.

Lahko je uvideti, da je življenski materializem smrt za duhovno stremljenje. Zato je pač razumljivo, da ni megoča katoliška reforma, če ne pazimo budno na pojave življenskega materializma v sebi in jih iz sebe ne odpravljamo. Če mi gre v življenju samo za denar, komodnost in užitek, če poleg tega trojnega ne poznam ničesar, sem popoln materialist. Materializmu pa zapadam tudi, če postavljam materialne dobrine in užitke pred duhovne dobrine.

FILOZOFSKI IDEALIZEM

Proti življenskemu materializmu moramo naglašati KRŠČANSKI IDEALIZEM. Na katoliškem shodu smo sklenili, da hočemo postaviti krščanski idealizem za temelj svojemu življenju. Kakor materializem nam tudi idealizem pomeni več stvari. Treba je dobro razlikovati med posameznimi pomeni te besede, da ne zaidemo v zmoto.

Besedo idealizem moremo jemati ali v filozofskem ali v praktično-etičnem ali v estetičnem pomenu.

Prvi pomen te besede je torej filozofski. Tu, v filozofiji, pa pomeni idealizem več stvari, ki se med sabo na daleč razhajajo.

Na splošno pomeni idealizem najprej naziranje, da ni resnično in upravičeno samo to, kar je snovnega, samo snovne dobrine in telesni užitki, temveč da je poleg snovnega sveta in nad njim še drugo kraljestvo, kraljestvo duha, in da človek mora hrepeneti pred vsem po duhovnih dobrinah in netvarnih ciljih (Aleš Ušeničnik). Ta idealizem je torej v nasprotju z materializmom. Po materializmu je vse samo materija, po idealizmu je poleg snovnega sveta še kraljestvo duha. Po materializmu naj si človek prizadeva samo za stvarne dobrine in užitke, po idealizmu imajo duhovne dobrine prednost pred stvarnimi. Zato mora človek hrepeneti predvsem po duhovnih dobrinah.

Nadalje uči ta idealizem, da človek

VRAČAL SE JE S PLESA

skozi prvi svet —
kakor použit
od ugaslega kresa ...

„Priatelj, — takó,
tamkaj vso noč si bil,
takó si se za Kristusa boril,
za prenovitev sveta?

Domá,
onkraj atlantskih vodá
pa pletó
vence

za nas, junáke,
da nas z njimi sprejmó
kot Kristusove vojščáke
in mučence ...

Kdo naj to opraviči?!

Pogledal me je zviška
in ošvrknil z očmi
kot z biči:

„Umej že, umej,
sodobni farizej:
Odvezo mi daje
brez tvoje obsodbe in graje
vse umevajoča,
vse opráščajoča
ljubezen svetega Frančiška!“

BOGDAN BUDNIK

resničnosti duhovnega sveta ne more doseči s čuti, kakor dosega z njim tvarni svet, pač pa resničnost duhovnega sveta spozna človekov um in jo zre v idejah. Človekov um tudi spozna, da je ves snovni svet ustvarjen po nekih večnih idejah. Človekov um nekako bere te ideje v svetu in se po njih dviga k izvoru vseh idej.

Ta idealizem je pravilna filozofija. Naperjen je proti materializmu, kakor

smo videli, ne pa proti realizmu. Tvarni svet priznava. Trdi, da biva stvarni svet neodvisno od človekove ideje.

Imenuje na se v filozofiji idealizem tudi tisto zmotno naziranje, ki uči, da je snovni svet le tvorba duha ali do je snovni svet le videz, resnična pa samo ideja. Tako je n. pr. angleški filozof Berkley (1684—1753) učil takozvani akozmični idealizem. Zanimal je realni svet. O tem svetu okrog nas, pravi, bivajo le predstave, ki jih Bog povzroča v našem duhu. Dejansko pa snovnega sveta ni. Bivajo torej le Bog, duhovi in ideje, ne pa stvarni svet. Ker Berkleyjev idealizem zanika realno bivanje sveta (Kosmos), se imenuje akozmični idealizem.

Tretjič pa se v filozofiji idealizem imenuje tudi nauk, ki pravi, da naš um spoznava samo ideje, bodisi da so te ideje le tvorbe našega uma, torej subjekta, ki jih ima, odtod ime subjektivni idealizem ali subjektivizem, bodisi da so te ideje nekaj same na sebi, odtod objektivni idealizem ali objektivizem.

Kakor sledi iz povedanega, se beseda idealizem v filozofskem smislu uporablja v različnih pomenih. V nemški filozofiji 19. stoletja so nastopale različno zmotne idealistične smeri, n. pr. Kantova, Fichtejeva, Schellingova, Heglova. Te napačne idealistične filozofije je proučeval Marx in jih zavrgel ter se oprijel grobega materializma; na njem je zgradil marksizem; njegov dialektični materializem je postal uradna filozofija komunizma.

Gornjega o filozofskem idealizmu bi ne razkladali, če bi ne bilo še danes aktualno. Komunizem se namreč še vedno zaganja v idealizem; proti njemu zagovarja svoj „znanstveni realizem“. Dokazi pa, ki jih komunizem pri pobujanju idealizma uporablja, veljajo pač proti zmotnim idealističnim filozofijam, ne pa proti idealizmu v splošnem pomenu besede, ki smo ga omenili na prvem mestu. Zato smo rekli, da je treba pri besedi idealizem dobro razlikovati. Na komunistični strani ne razlikujejo.

ŽIVLJENSKI IDEALIZEM

Pri materializmu smo videli, da prehaja iz filozofske teorije v življensko

prakso. Isto sprejemo tudi pri idealizmu. Zato moramo poleg filozofskega pomena besede razlikovati še praktično etični pomen. V tem pomenu nam idealizem pomeni vero v veljavo нравnih idej in nesebično notranjo pripravljenost uresničiti ideale tudi za ceno žrtev. Človeka s tako vero in tako pripravljenostjo imamo v mislih, kadar komu rečemo, da je idealist. Idealist nam torej pomeni nasprotje z življenskim materialistom. Ima pa seveda beseda idealist več odtenkov. Včasih jo rabimo tudi v zaničljivem pomenu; toda to ni njen pravi in prvi pomen.

Življenskemu materializmu daje veliko oporo in pobudo filozofski materializem. Prav za prav se gradi na njem. V še veliko večji meri velja odvisnost prakse od teorije pri idealizmu. Idealizem v praktično-etičnem pomenu besede izgubi vsak smisel, če ni utemeljen teoretični idealizem. Življenski materializem gre za gonom k slabemu nagnjene človeške narave, etični idealizem pa se mora tem nagonom ustavljati, zato mora biti trdno umsko utemeljen, drugače ne bo vzdržal.

ESTETIČNI IDEALIZEM

Rekli smo zgoraj, da govorijo tudi o idealizmu v estetičnem pomenu. Pod estetičnim idealizmom umevajo v upodabljanju umetnosti tisto strujo, ki trdi, da naj umetnost predstavlja na čuten način v pojavih spečo idealno vsebino; šele to predstavljanje da daje umetnini smiselno lepoto. Ta idealizem pustimo ob strani, ker za naše razmišljanje ne prihaja v poštev.

KRŠČANSKI IDEALIZEM

Po resoluciji našega katoliškega shoda moramo postaviti svoje življenje na temelj KRŠČANSKEGA IDEALIZMA. Kaj hočemo reči s tem? Kakšno zvezo ima krščanski idealizem z idealizmom, o katerem smo pravkar govorili. Pri krščanskem idealizmu ne gre najprej za teoretičen filozofski sistem, ampak za način življenja, torej za svojevrsten idealizem v praktično-etičnem pomenu. Gre za posebno motrenje človeka. Krščanski idealizem ima osnove v pravilnem idealizmu, kakor smo ga zgoraj

opisali, toda te osnove so v njem razsvetljene z nadnaravno lučjo, ki jo daje božje razodetje, in povzdignjene v nadnaravni red. Naravni idealizem motri človeka kot duhovno-telesno bitje, ki ima duhovno dušo. Ta duša je neumrljiva. Ustvarjena je od Boga. Človek ima svobodno voljo in je za svoje življenje pred Stvarnikom odgovoren. Nadnaravni krščanski idealizem vse te sestavine naravnega idealističnega svetovnega nazora sprejema, a ne ostane pri njih. Tudi jim le ne dodaja kakih spon, ki bi ostale v istem naravnem redu, marveč dvigne človeka samega v drug red, ki popolnoma presega njegovo naravo, in mu zato pravimo nadnaravni red. Filozofija seveda nič ne more vedeti o tem nadnaravnem redu. Poznamo ga le iz božjega razodetja.

Božje razodetje nam namreč pripoveduje, da je Bog človeka, čim ga je ustvaril, določil, da bo na način, ki popolnoma presega človekovo naravno zmožnost, gledal Boga „iz obraza v obraz“ in ga užival. Človek naj bi postal deležen same božje narave. To gledanje Boga in uživanje bo človekova blaženost v nebesih, njegova slava, ki bo večna. Začenja pa se že v tem zemeljskem življenju s posvečujočo božjo milostjo. To posvečujočo božjo milost Bog človeku da. Človek jo mora hraniti in se s spolnjevanjem božje volje v stanju posvečujoče božje milosti pripraviti za svojo slavo.

Ti temeljni stavki božjega razodetja o postavitvi človeka v nadnaravni red in njegovem namenu dajejo posebno vsebino krščanskemu idealizmu, ki je naravni idealizem ne more slutiti.

Sedaj bomo razumeli, zakaj označuje krščanski idealizem neko posebno vrednotenje dobrin. Tudi tiste sestavine v njem, ki so same po sebi iz naravnega reda, dobe zaradi povzdignitve človeka v nadnaravni red posebno vrednost.

Po vrednotenju krščanskega idealizma je en sam človek več vreden kot vse snovno stvarstvo. Samo človek je namreč povzdignjen v nadnaravni red, snovno stvarstvo kljub svoji mogočnosti in lepoti ostaja v naravnem redu.

Nosilec nadnaravnega povzdignjenja v človeku je njegova duša. Zaradi tega ima duša silno prednost pred snovjo.

Povsilec človekovi duši mora biti zaradi povzdignjenja v nadnaravni red novo nadnaravno življenje, ki ga zaznamujemo z besedo posvečujoča božja milost. Če tega življenja v človeku ni, je neprecenljiva škoda. Če se to življenje v duši izgubi, se je izvršila katastrofa, ki nima para v vesoljstvu.

Le kratko ugotavljamo stališče, s katerega izhaja krščanski idealizem. Podrobneje bomo govorili o teh sestavinah kriščanskega idealizma v naslednjih člankih. Toda že iz povedanega sledi velika razlika me življenjskim materializmom in krščanskim idealizmom. Večje razlike si ni mogoče misliti. Med sabo se izključujeta popolnoma.

Mi smo se odločili za krščanski idealizem. O praktičnem idealizmu smo rekli, da ga je treba močno utrditi z umskimi razlogi, da se bo mogel upirati gonom pokvarjene človekove narave. Isto velja o praktičnem krščanskem idealizmu, ki se ima tudi boriti s pokvarjeno človeško naravo, vrh tega pa še s slabim zgledom v svetu in z vplivom hudobnega duha. Zato moramo tisti, ki smo se odločili za krščanski idealizem, dobro premisliti njegove teoretične osnove. Jasno moramo vedeti, kaj je naš krščanski idealizem in zakaj smo na njegovi strani. Tako jasno nam mora biti oboje, da bomo zavestno postavili na krščanski idealizem vse svoje življenje.

Življenjski materializem je prazna stvar. Z njim je v teoriji hitro končano, v praktičnem življenju je nekoliko težje, ker prija naši k slabemu nagnjenju naravi in nas vse vleče vanj. Toda že nekoliko trezen razum nam pokaže nesmiselnost filozofskega materializma in pogubnost življenjskega materializma.

Vse drugače pa je z vsebino krščanskega idealizma. Neizčrpna je in silno globoka. Nikdar ne bomo mogli objeti vse in jo zajeti do dna. Preveč je in pregloboka je. Je pa vredna vsega našega študija in vsega praktičnega prizadevanja. Zato moramo preučevati v krščanskem idealizmu resnico za resnico, kos za kosom, vse njegove sestavine, naravne in nadnaravne. To preučevanje nam bo veliko koristilo.

Ljuba mama!

V vročino gremo in komarjev je vedno več. V adventu smo, pa ni nič adventnega, nič adventnega, kot pri nas doma. Že več let smo tu, a človeku še vedno prihajajo misli na preteklost. Saj se ne pritožujem, le to hočem povedati, kako je tu.

Vi st v mrazu, v snegu. Vem, da je oče že očistil vse pastirje in pastirčke, nabrali ste mahu, vsejali žito v cvetlične lončke za jaslice. Sedaj hodite k zornicam, v kožuhe zaviti, s kučmami na glavah, če je seveda še vse tako, kot je bilo. Kot bi jo večraj videla, tako mi je v spominu cerkev, pod snežnim kožuhom dvakrat manjša kot sicer. Kadar smo zavili izpod smrek po senožeti, smo jo zagledali. Z okni je mežikala v temno jutro, zvonovi so se v mrzlem ozračju čuli daleč, daleč.

Zadnje dni smo nosili Marijo, Nikdar ne bom pozabila tistih večerov. Romali smo od hiše do hiše, vsa vas.

Vidiš, vse preveč se mi vsiljujejo čustva. In če preveč mislim nazaj, nisem za nobeno delo. Božična skrivnost je lepa povsod. Seveda sneg, mraz in vse drugo precej pripomore k doživljanju božiča, a bistvo to ni. Sama ti lahko povem, da sem najlepši božič doslej preživela v begunskem taborišču pri Neaplju. Za večerjo so nam dali zajemalko krompirja, nekaj omake in kos kruha. To je bilo vse. Sama sem bila, tako sama. Nisem vedela, kaj bi. Pa sem še pred deseto šla v cerkev in tam sedela ob jaslicah. Nisem mnogo molila, le zamislila sem se v jaslice. Ko je potem slovenski zbor pel pri treh škofovih polnočnih mašah in sem prejela obhajilo, sem bila srečna kot malokdaj v življenju.

Letos bom prvič praznovala božič v svoji novi družini. K zornicam mnogo ne morem, ker ne morem Mirka pustiti samega doma. Pa doma molim. S Pav-

lom vsak večer moliva rožni venec. Mirko nama včasih pomaga s svojim jokom. Mislim, da je Bog tudi njegove „molitve“ vesel.

Pavle je že pripravil jaslice. Sam jih je izrezal. Ko pride iz službe domov, sede in reže in barva. Šest pastircev je izrezal pa petnajst ovac poleg sv. družine seveda. Za votlino bo uporabil drevesno korenino. Jaz sem pripravila prt za pod jaslice. V sredo sem vpletla velike rdeče črke IHS, ob strani pa rože.

S hišo je dela čez glavo. Že sem očistila vse: porabila, pospravila, umila okna in drugo. Kuhinjo in sobo bom en dan prej še enkrat pošteno zribala, da bo za božič čisto, kot se spodobi.

Prav sedaj končujem namizni prt. Težko sem dobila pravo platno, končno sem ga le staknila. Sedaj moram hiteti, da bo vse nared za praznike.

Kupila sem že kadilo, po blagoslovljeno vodo moram še v župnišče. Tudi potico bom naredila. (Upam, da ste dobili paket, ki sem Vam ga poslala, da ne boste brez potic.) Bomo videli, kako mi uspe.

Včasih se mi zdi, da preveč na zunanost, snovnost dam, pa ko premišljam, spet mislim, da prav delam. Saj, če poskušam imeti najprej z Bogom vse urejeno in se zavedam, da je prvo doživeti božič v mrazu in lakoti. Vidiš, ta misel vesti, potem mislim, da smem tudi za te zunanosti poskrbeti. Vem, da je toliko in toliko tisočev, ki bodo doživljali božič v mrazu in lakot. Vidiš, ta misel mi najbolj moti. Prav zato nočem praznovati božiča v razkošju, ob mnogih obiskih, izletih in ne vem v čemu še vsem. Hočem pa, da bi moj dom vsaj za božič bil zares dom. Proč od doma smo, daleč v tujini, pa naj bi vsaj ob praznikih pozabili na to.

Vem, da je sv. Družina trpela to noč v mrazu in pomanjkanju, z vem, da je

bila ta noč za njo stadi prepolna družinskih sreč.

Ko bi mogla to dopovedati tolikim tukajšnjim damam, kj bodo praznovale božič daleč proč od vsega božičnega, ob vinu in šampanjcu, ob kavalirjih in nemumnostih.

Ljubezen, odpuščanje, dobrotljiv nasvet, lepa beseda — kako vse v smislu božične noči. Rada bi jo vsem dala, pa ker tega ne morem, hočem vsaj v svoji družini ta ogenj prižgati.

Pri Vas doma, vem, da boste spet zbrani okrog jaslic. Mislimo ob jaslicah drug na drugega. Bog daj, da bi bila za Vas in za nas vsaj ta noč sveta noč, blažena noč.

Končam. Ne kaži pisma drugim. Mogoče bi me ne razumeli. Ti boš pa že rama, ljuba mama.

Bog s Teboj in vsemi!

Tvoja

Metka

Naučil se je moliti

Zdravnik je prišel domov iz bolnišnice. Nič ni govoril. Vsedel se je za mizo in je čakal kosila. Žena ga je dobro poznala in se ga ni upala prav nič vprašati. Vedela je, da je zaskrbljen, ker je morda danes imel zopet kak težek slučaj.

Le otrok tega ni zapazil in je vedno in vedno spet silil v očeta z novimi vprašanji. Ko oče ni dal odgovora, je utihnil tudi on. Ko je bila jed na mizi, sta mati in sinček vsak zase tiho molila molitev pred jedjo. Kar naenkrat spregovoril oče:

„Zakaj ne moliš glasno, Rudi? Začni še enkrat in moli glasno!“

Otrok se je nekoliko prestrašil, pogledal mater, ker je vedel, da oče ni nikoli molil. Mati mu je namignila, naj moli in je res začel. Ker pa je čutil, da je oče slabe volje, je po molitvi le nekaj malega pojedel in izginil iz sobe. Tako sta ostala mož in žena sama.

Nič nista govorila. Žena se ni upala spregovoriti.

„Kaj me tako čudno gledaš?“ je vprašal zdravnik. Morda ne sme moč več odpreti ust v svoji lastni hiši, da bi molil, slavil Boga, priznal svojo vero?“

Vsa srečna je vzkliknila žena: „Sedaj smeš, toda...“

Zdravnik jo je prekinil, da ni mogla govoriti naprej.

„Oprosti, Angela, da sem danes tak; imel sem namreč težek slučaj. Preprost delavec se je ponesrečil. Prinesli so ga

strašno razmesarjenega in hudo ranjenega. Ko je ležal na operacijski mizi, je najprej zahteval duhovnika. Nato smo hiteli in se trudili, da mu rešimo življenje. Mirno je gledal vse te priprave in me vprašal: „Povejte mi odkrito, kako je z menoj. Je sploh upanje, da ozdravim?“

— „Zelo malo upanja!“

Tako sem mu odgovoril. Sestra je prihitela in mu hotela dati narkozo. „Sedaj pa štejte,“ je rekla.

Mirno je odgovoril: „Morda so to moje zadnje besede, ki jih bom sedaj govoril.“

Tedaj sem slišal, ko sem stopil bliže, kako je molil: „Jezus, tebi živim, Jezus, tebi umrjem, Jezus, tvoj sem v življenju in...“ Narkoza je učinkovala, ni mogel več moliti naprej. Dve uri smo se trudili, da rešimo njegovo življenje. Sedaj ni več med živimi. Ob eni smo mu zatisnili oči. Rečem ti, veliko sem že doživel kot zdravnik, to pa me je tako ganilo, da ne bom mogel nikoli pozabiti. Ko sem gledal mrtvi obraz, sem videl v njem blaženi mir. Srečen tisti, ki more tako umreti.“

Vsa vesela se je stisnila žena k možu, srečna, ker je njen mož zopet našel vero v Boga.

„Sedaj pa bo najin otrok smel pred jedjo in po jedi na glas moliti, kajne, Ferdinand. In tudi midva bova molila in hvalila Boga za vse prejete milosti, posebno pa za milost svete vere.“

PRIMER PATRA PIJA

Sveti rimski oficij (ustanova, ki skrbi za čistost cerkvenega nauka), je vključil v seznam katoličanom prepovedanih spisov osem knjig, ki govorijo o patru Piju iz samostana San Giovanni Rotondo (prov. Foggia v Italiji). Omenjeni kapucinski pater nosi na sebi odprte rane kot nekdanj ustanovitelj njegovega reda sv. Frančišek Asiški. Očividec-duhovnik ki je patra Pija videl in z njim govoril, opisuje na zanimiv način svoje srečanje z njim.

Odlok svetega oficija je vzbudil splošno pozornost. Za mnoge je deloval kot mrzel polivek. Zlasti so se vznemirili tisti, ki so nagnjeni k hysteriji in hlastajo po izrednih dogodkih.

Tako je neka boljša rimska dama, ki je dajala vtis popolnoma normalne ženske, omenjenemu očividcu pokazala sliko patra Pija in zasanjano dejala: „Gospod, ali ne čutite čudovitega vonja po nebesih, ki iz podobe izžareva? Vsa soba je že polna tega duha.“ Seveda ni gospod ničesar dojel in jo je začudeno gledal. To pa gospe ni bilo všeč in zato ga je užaljena zapustila. In pravi ta očividec, da je velika večina teh, ki patra Pija obiskujejo, tako navdanjena.

Prav za take vrste je bil odlok svetega oficija težak udarec. Oropal jih je branja, ki so ga hlastno uživali in željno po njem segali. Saj so strastno zbirali vsako podobico in vsako tiskano besedo, ki sta se nanašali na tega preprostega kapucina, ki osebno nima pravnobnega interesa, da se dela hrušč z njegovo osebo. Hrušč je namreč edina prava beseda za pretirano navdušenje, ki se oprijemlje vedno večjega kroga ljudskih množic ob pojavu patra Pija.

Mnogo se je že govorilo o tem dekretu. Za in proti. Mnogo resničnega, pa tudi mnogo napačnega se je že povedalo v zvezi s tem slučajem. Vse to dokazuje, da je bil odlok sv. stolice potreben, saj je prinesel jasnost v vznemirjene in od navdušenja zasanjane duhove. Knjige so prišle na indeks, ker obravnavajo stvari, ki se morejo objaviti le, če jih je pristojna cerkvena oblast preje pregledala in odobrila. Istočasno pa je bilo rečeno, da ta dekret ni na-

perjen ne proti patru Piju ne proti pisateljem omenjenih knjig.

Če prideš v San Giovanni Rotondo, boš začudeno gledal, koliko hrupa se zganja na račun patra Pija. Ženske hysterično vreščijo, ker ne morejo dočakati patrovega prihoda. Samo v teku enega leta je bilo 40 slučajev napadov blaznosti, kar dokazuje, kam pripelje hysterija, ko dobi prosto pot za izživljanje.

Iz srede tega okolja se pa dviga markantna pojava patra Pija. Prav nič nima skupnega z občudovalci, ki ga obdajajo. Močna osebnost je in krivico bi mu delali, če bi ga smatrali želnega ljudske priljubljenosti. Je resnično dober redovnik „stare šole“, ljudski misijonar in vnet spovednik, ki si jezika ne da zavezati. „Diplomatsko“ govorjenje mu je tuje in če je potrebno, se tudi razjezi, zlasti če odkrije ljudi, ki trmasto v grehu vztrajajo. Ni se zgodilo priči, da je nagnal od sebe osebe, ki so mislile, da je pater Pij sladko govoreči zamaknjenc, ki si želi darov, čustvenih izjav in hysteričnih občudovalcev.

Ne! Pater Pij si je svest svojega poklica. Če je potrebno, govori tudi po ure dolgo s človekom, ki potrebuje njegove pomoči. Boji pa se sanjačev in čustvenih žensk. Sam je dejal ob neki priliki: „Polovico časa bi mi ostalo, če se mi ne bi bilo treba ukvarjati z radovedneži in zanešenjaki. Ti mi življenje delajo težko. A kaj hočemo, to je pač delež vseh dušnih pastirjev.“

Prav iz teh besedi moramo sklepati, zakaj tako rimska kurija kot tudi redovne oblasti skrbno zasledujejo do-

godke v San Giovanni Rotondo. Saj se dostikrat mešajo histeričnost z domišljijo in hudobija z obrekovanjem. Ljudje, ki so zgubili živce, vidijo čudeže na vseh straneh, proglašajo patra Pija za svetnika in vsevedneža. V resnici pa je pater Pij kapucinski gromovnik, daleč proč od vsake čustvenosti in sijajen spovednik, ki dušo pregleda, preden se mu spovedenec razodene.

Kljub vsemu povedanemu je treba priznati eno: San Giovanni Rotondo je postal romarski kraj, središče verskega življenja ne samo za bližnjo okolico, ampak za širni svet. Sam meni: „Če bom med stotimi, ki me obiščejo, dvajsetim rešil dušo, sem izpolnil svoje poslanstvo. Kajti k meni prihajajo le ljudje, ki so na robu verskega ali moralnega propada in pa — sanjači. Toda s temi se ne bavim, zato me nato dostikrat umažejo s svojimi klevetami.

Pater Pij pa ni samo goreč dušni pastir. Po zaslugi svojih bogatih in hvaležnih „klijentov“ more storiti tudi mnogo socialno dobrega. Tako je na njegovo pobudo zrastle poleg samostana mogočna bolnišnica, ena najmodernejših v vsej Italiji.

In tu se pojavi za patra Pija nova težava. Ker se sam z zidanjem ne peča, rabi strokovnikov in delavcev. In tako se dogaja, da prihajajo k njemu „strokovnjaki“ iz vse Italije. Vsi hočejo biti polirji in upravitelji in tehnični svetovalci, vsi seveda s tiho željo, dobro izrabiti patra Pija in ob njem obogateti. Celo vedo iz vodnjaka, ki zalaga samostan in jo uživa pater Pij, drago prodajajo, da sploh ne govorimo o podobicah in spominčkih, ki jih nadležni trgovci vsiljujejo obiskovalcem patra Pija.

Pater Pij vse to ve, a si ne more pomagati. Zunaj samostana njegova oblast nima več moči. On ostaja preprosto redovnik, ki se v vseh dolgih letih svojega blagoslovljenega delovanja ni nič spremenil. Svetloba in senca, domišljija in resnica obdajajo že legendarno pojavo patra Pija. Nad njim pa bdi skrbno oko sv. Cerkve in redovnih predstojnikov, da ostane njegovo delovanje vedno v korist duš in čast božjo.

JOE JUCK

NAŠ SVETI VEČER V TUJINI

*Vsi nocoj domá bodímo,
pričakujmo Jezuščka,
vse težave pozabimo,
sveta noč je k nam prišla.*

*Pokropímo, pokadímo,
stanovanja kot domá,
jaslice si naredímo
in molímo Jezusa.*

*Rožne vence tri molímo,
Kralj ljubezni rojen je,
vsi se med seboj ljubímo,
v Bogu vselimo se.*

*V hlevček vasovat pojdímo
vsi k Mariji, Jožefu,
Dete Jezusa prošimo,
naj človeštvu da miru.*

*Kakor nekđaj v domovini
srečni pojmo „sveto noč“,
da delilo nam v tujini
božje Dete bo pomoč.*

*Sveta noč je odrešenje
dala dušam vseh ljudi;
v njej tolažba in življenje
nam izseljencem žari.*

Gregor Mali

REDOVNICO SO HOTELI KRIŽATI

Francosko poročilo iz Hong Konga pravi, da je skupina kitajskih komunistk prisilila policijo, da bi "rižala redovnico, ki je bila že 15 let ravnateljica v katoliški bolnišnici v Chaotungu. Te komunistke so prinesle tudi trnjevo krono, da bi jo položile na glavo svoji žrtvi. Več mesecev so se trudili komunisti, da bi nahujskali ljudstvo proti redovnici, pa niso ničesar dosegli. Policija je zahtevala za križanje določeno število oseb, ki bi se izrekle za tako kazen, a ni tega dosegla. Zato so jo izgnali s še petimi drugimi redovnicami in zdravnikom.

A D A M

BORIS KOMAN

IZ PRAHU ZEMLJE VZET

Vsaka stvar ima svoj začetek. Nebo in zemlja ga imata, pa tudi vse, kar obstoji in živi na njej. Vse je ustvarjeno do vsemogočnega Boga. Vse. Tudi človek. Ta sam vase zaverovani kralj stvarstva ni od vekomaj, ni sam od sebe, ampak prav tako od Stvarnika ustvarjen. Je pa vendar velika razlika med stvarjenjem ostalega stvarstva in stvarjenjem človeka. Svet je končno Bog ustvaril za človeka; človeka pa hoče ustvariti zase. Zato ga ustvari po svoji podobi, po duši; ki je netelesna, neumrljiva, obdarjena z razumom in z voljo svobodne odločitve (sv. Avguštin). Vse to niso bolj ali manj duhovita razmišljanja človeka, ampak sloni trdno na poročilu knjige vseh knjig, na sv. pismu. Svetopisemsko poročilo govori po svoji obliki in vsebini preprosto, pa jasno o tem. „Bog je rekel: Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti (Gen 1, 26). In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi“ (1, 27). Na drugem mestu: „Tedad je naredil Gospod Bog človeka iz prahu zemlje in mu vdihnil v obličje oživljajočega duha. Tako je postal človek živo bitje z razumno dušo“ (Gen 2, 7). Prvi človek, Adam, iz zemlje vzeti.

Že samo te kratke ugotovitve prvih poglavij knjige vseh knjig nam dajo slutiti o izrednem položaju tega zadnjega v sklopu božjega stvarstva ustvarjenega Adama. Zadnjega po času, a prvega po odličnosti in pomenu. Saj nikakor ne moremo in nečemo slediti onim, ki bi radi videli v prvih poglavjih sv. Pisma le predelavo pravljic in legend prarodov. Mi verujemo sv. Cerkvi, nezmotljivi učiteljici večnih resnic, da ni mogoče domoviti o zgodovinski vrednosti svetopisemskega poročanja v prvih poglavjih, kadar govore o stvareh, ki tičejo osnov krščanskega verovanja kot

so med drugimi stvarjenje vesoljstva v času po Bogu, stvarjenje človeka Adama in prve žene, prvotna sreča prastaršev in vsega s tem v zvezi. (Prim. odgovor Biblične komisije z dne 30. junija 1909 pod točko 3.). Jasno nam je, da je človeško telo Bog naredil iz stvarj dušo pa iz nič. Ni torej produkt nekoga slepega razvoja v stvarstvu, ki naj se je končno izoblikovalo v nekakšnega človeka. Posebno ne brez izrecnega pologa Boga Stvarnika v vse to. In spet ni človek le neka višje razvita žival, ki s telesno smrtjo premine za vedno kot vsaka žival, ampak je sestavljen iz dveh sestavin, iz duše in telesa, od katerih je daljša odličnejša duša. Ta duša ima um in svobodno voljo. Po njej je človek Bogu podoben. (Primerjaj Verouk III. Ljubljana 1943)

ODLIČNI ADAMOV POLOŽAJ V STVARSTVU

Z vsem tem naštevanjem smo samo delno osvetlile izredne odlike, ki jih je bil deležen Adam ob svojem stvarjenju. Ustvarjen je bil, da zavzame izreden položaj v stvarstvu. „Naj gospoduje ribam morjá in pticam nebá, živini in vsem zverem zemlje“ (Gen 1, 26). Postavljen za gospodarja vsemu stvarjenemu. „Vzel je torej Gospod Bog človeka in ga postavil v edenski vrt, da bi ga obdeloval in varoval“ (Gen 2, 16). Vse ustvarjeno naj služi Adamu, ki naj vse vodi s svojim odličnim razumom, ki mu pomaga dati vsaki stvari pravi pomen in ji določiti mesto, ki ji gre, s svojo krepko, za vse dobro zavzeto voljo. Kako srečnega se je moral počutiti Adam v tem božjem stvarstvu, vzvišen nad njim in od Boga za vladarja mu postavljen! V njem ni bilo nobenega neskladja, nobenega spora med duhom in telesnostjo. Nobenega slabega nag-njenja, ki bi mu kalilo jasen pogled v

širni svet. Nobene strasti, ki bi mu grenila življenje, ali bi mu zadajala dušno ali telesno bolečino. Poleg vsega tega je bil govzdignjen po posvečujoči milosti božji v višji krog prijateljev božjih in oproščen celo telesne smrti.

Srečni, od Boga tako odlikovani ple-mič je kaj lahko spoznal ta svoj izredni položaj pod božjim soncem. Manj-kalo mu je samo bitje enakovredno, da bi z njim mogel deliti svojo srečo in v dvojce peti Stvarniku Bogu. In še to željo mu je Bog tako lepo izpolnil. Poslal je Adamu trdno spanje, in ko je zaspal, je vzel eno izmed njegovih reber in naredil iz rebra ženo in jo privedel Adamu. Adam je imenoval svojo ženo Eva. In Bog ju je blagoslovil (Prim. Gen 2, 21—22). On in vsi njuni potomci naj v prijateljstvu z Bogom Stvarnikom uporabljajo v neskajleni sieti vse ustvarjeno njim na razpolago dano, da se končno za vedno preselijo brez bolečin telesne smrti k Bogu.

IZGUBLJENI RAJ

Bo znal Adam ohraniti svoj položaj in svojo srečo zase in za vse svoje potomce? Nobene težave ni v tem, saj ima za to vse potrebne lastnosti in zmožnosti. Pa!! Duh pogubljenja, ki je že od začetka poln zavisti spremljal njegovo stvarjenje, ni miroval in je z vso zlobnostjo premeteno nastavljal zanj. Gospod Bog je dal človeku tole zapoved: „Od vseh dreves v vrtu smeš jesti; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej! Kajti brž ko boš jedel od njega, boš moral umreti.“ (Gen 2, 16—17) Lahka in jasna zapoved, dana samo, da božja ljubezen preizkusi Adamovo hvaležnost. Hudobni duh pa uporabi prvo priliko in stopi v kačo skrit v stik z Evo in po njej oba oropa kraljevanja v stvarstvu. „Kača pa je ženji dejala: ‘Nikakor ne bosta umrla. Ampak Bog ve: brž ko bosta od njega jedla, se vama bodo odprle oči in bosta kakor Bog, ker bosta

spoznala dobro in hudo.’ In nesrečna Eva je pozabila na vso božjo dobroto, verjela zapeljivcu. Vzela je torej od nje. govega sadu in je jedla ter dala tudi svojemu možu in je jedel. In odprle so se obema oči.“ Plaz nesreče se je sprožil. Kakšna grda nevaležnost dobremu Stvarniku. In Bog ne bi bil Bog, če ne bi držal svoje besede. Božja svetost je morala kaznovati.

„Adamu je rekel: ‘Ker si poslušal glas svoje žene in jedel od drevesa, o katerem sem ti dal tole povelje: ‘Ne jej od njega!’ — bodi prekleta zemlja zaradi tebe. V trudu se boš živil od nje vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila. V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemlje. kajti prah si in v prah se povrneš’ (Gen 3, 17—19). Odpravil ga je gospod Bog iz edenskega vrta in postavil keruba z mečem švigajočim plamez, da bi stražili pot k drevesu življenja“ (Gen 3, 23).

Kako je moralo zatrepetati Adamu srce ob teh strašnih besedah Boga, ki ga je še pred kratkim blagoslovljal kot prijatelja in ljubljence! Izgubljeno je kraljestvo raja. Oglasila se je moreča skrb in bolečina in strah pred temno bodočnostjo in smrtjo. Razum mu je otemnel, da se je skušal skriti pred vse-mogočnim Bogom. Oglasilo se je zlo poželenje. Oropan vsega, izgnanec, naj-bednejši od vsega stvarstva on, bivši njegov kralj. Adam po grehu!

Uhog za nas vse, ki smo potomci njegovi. Res smo po usmiljenju božjem sedaj odrešeni. Pa na posledicah Adamovega greha trpimo še vedno vsi. Bolečina in skrb, poželenje v nas in gotova smrt. Zato nikar ne pozabljajmo življenjske poti našega praočeta Adama. Tudi za nas vse še danes velja: Prah si, kateri koli položaj imaš v svetu in v prah se povrneš.

Kralj si v stvarstvu, dokler hodiš po stopinjah prijatelja svojega, Boga. Vse ti more tako služiti

TRAVA IZPOD KAMNA

VINKO BELIČIČ

„Pusti okno še malo odprto, da se pod bolje posuši,“ je rekla in pred hišo vneto drgnila mizo, ki smo jo za zmerom dobili naposodo: čvrsto mizo, pri kateri ti kolena niso v napotje in kjer se čutiš polnovreden človek.

Okno je ostalo odprto. Nad napojeno pokrajino je ležala neprijazna mračina, cunjasti temni oblaki so viseli negibno, razgled je bil majhen in ubog. Morje je mrtvelo v sivini, Zrak je bil težak kakor v zatohli kleti. Na skromnem drevescu je bilo nekaj svetlih obeskov in pod njim živo pobarvane poceni lesene jaslice. Na omari sta se belo pokriti hladili dve potici. Ko že snega ni in toliko drugih stvari ne, se božični potici nismo hoteli odreči. Nemara bo davni okus v ustih prevpil praznino v ubogem človeškem sreću.

„Mislim, da gre mokrota skozi okno bolj noter, kakor ven. Zaprl ga bom in prižgal luč.“

Zagorelo je v pečici in zadišalo po petroleju. Oprano mizo sva postavila na njeno mesto. Minila je četrta ura — kam zdaj, kaj zdaj? Vil pred hišnim pragom me milo, proseče gleda: rad bi na sprehod v bore, rad bi malo povohal po zajčjih sledih, rad bi tu in tam mlasknil iz luže. A meni se ne da nikamor. Bežim pred samoto, ki divje ihti v meni in me trga na vse strani. Nevidni prsti spominov segajo v srce in sram me je bolečine, kot da bi je bil sam kriv.

Prižgal sem petrolejko in odprl omaro, kjer so se na ozki polici stiskale najpotrebnejše knjige. Kaj naj vzamem v roko? Nekaj pesniških zbirk je notri — ah, pustimo nocoj liriko v miru! — Sveto pismo? — Življenje Abrahama Lincolna? Shakespeare? — Selma Lagerlöf? Da!

Potegnil sem ven „Gösto Berlinga“ in prebral začetek.

„Končno je pastor stal na prižnici. Verniki so dvignili glave. Da, on je! To nedeljo torej ne bodo brez maše, kot so bili prejšnjo in že tolikokrat prej.“

Kaj je z mano, da se v srcu nič ne zgane?

Tedaj je prizvonil po stopnicah Mihec s svojim pisanim vozilom, zakaj zunaj se je že močno stemnilo. Pokljukal je na vrata in me poklical, naj mu odprem.

„Pridi sem, bova lučke prižgala!“

Svečke so gorele mirno in vdano in toplo. Ko se je oglasila polglasna božična pesem, sem se zdel sam sebi kot počen bron.

Kdaj se bom odtrgal od minulosti?

Duša ne more iz davnih krajev ne od davnih ljudi; zaman ji dopovedujem, da je treba pozabiti na davno srečo. Zaman silim s tce, naj že izcedi iz sebe usedlino minulih let in naj sprejme nemile sadove tega zavozlanega časa.

Legel sem na hrbet in se zastrl mel v strop — a Mihec je komaj čakal na to. Splazel je name, me vriskajoč zajahal in poskakoval ko brez glave.

„Fant, posteljo bova podrla!“

Oči so mi tedaj uzrle vse polno debelih kapelj, ki so se držale stene. Nekaj se mi je zadržnilo v grlu in z mračno kretnjo sem otroka trdo postavil na tla. Streslo me je po životu, kot bi mi šle po njem gnusne mokre roke. Dvignil sem luč in šel z njo ob steni od kota do kota. Kaplje so se tu in tam že združevale in v curkih polzele nizdol.

Med večerjo sem smrkavca nasekal, ker mi je bil na kolenih kot živo srebro in je venomer prosil: „Oči, še anga luči!“ Zunaj je šumoma deževalo v vetro, jaz pa sem strmel v mokro steno in mislil na belo zmrzlino nekdanjih božičnih noči in na vriskajoče pesmi daljnih zvonov, ki se v najlepših so-

čnejših srečujejo naučiteljni, kot bi se poljubljali nebeški angelci.

„Kaj je tej luči, da tako slabo gori!“

Res: plamen je utripal in se manjšal.

„Zraka ji zmanjkuje najbrž. Peč bo treba ugasniti.“

Odrpl sem del okna in postavil svetilko nanj. Plamen je zadihal globoko in zasijal v novem žaru.

„Nima smisla, da bi peč gorela ob odprtem oknu. A če ga zapremo, bo ugasnila petrolejka,“ je menila ona in krotko modrovala dalje: „Če ugasnemo peč petrolejki na ljubo, kdaj se bo stena osušila? Kaj je torej boljše: gorkota ali svetloba?“

„Kaj je boljše?“ sem izdaval in sem pokazal na mokro steno. „Sonce! Da izžge to gnusobo — to vlago, ki gre do mozga in nam pije moči! Sonce! Sonce! In vihar! ne pa ta gnoj, kot je zunaj! Ali je to življenje česa vredno? — Sonce! Hotel sem, da bi v mojem domu vedno žarelo, belo, gorko, zdravo, nasmejano, osrečujoče — in da bi iz tega doma sijalo tudi na druge. S srčno krvjo bi ga pojil... a komu je danes za mojo srčno kri? Sram me je, ker me življenje tako mrcvari. Davno nekoč sem se zaljubil vanj, ko ga še nisem poznal. Pa me zdaj smeši in žali ko prevzetno dekle. Sram me je, ker imam preveč vsega v duši, a se svet za to ne zmeni. On zahteva malo, jaz pa malo ne morem dati. Kaj bo iz mene, kaj bo iz nas sredi teh štirih sten?“

Bil j dolg molk in Mihec je že pozabil, zakaj je bil našeškan. Zibal se je na eni nogi pri jaslicah in ponavljaj: „Oči, še anga luči!“

„Prižgi mu, no, še eno svečko! Saj je nocoj sveti večer.“

Zunaj je škropotal dež in veter se je gnilo pozibaval okoli hiše, pred jaslicami pa so gorele lučke. Držali smo se objeti in gledali v plamenčke. Mislila sva na nekdanje polnočnice. Kdo bi šel nocoj v tako vreme? V sobi je bilo hladno. Telo si je zaželelo gorkote, počitka, spanja, pozabe.

Onadva sta kmalu zaspala, meni pa se je zdelo, da bedim.

Veselo nebo je žarelo nad mano, obzorja so se potapljala v bliščobi, toplina in dehteča zemlja se je širila v nedogled. Pihal je blag veter in zvonjenje

Novice iz Vatikana

Sv. oče je sklical konzistorij kardinalov za 12. januar, na katerem bo dobilo kardinalski klobuk 24 kardinalov, da se tako izpopolnijo izpraznjena mesta umrlih. Za nas je to imenovanje važno zato, ker je med njimi tudi zagrebški nadškof mons. Alojzij Stepić. S tem mu bo Cerkev dala uradno priznanje za njegov junaški nastop v obrambo vere, Cerkve in resnice. Drugi kardinali so razdeljeni na sledeče države: Italija dobi 11, Francija 2, Španija 2, Brazilija 1, Ecuador 1, Irska 1, Poljska 1, USA 1, Kanada 1, Kolumbija 1 in Nemčija enega kardinala.

Reforma karinalskega oblačila. Z imenovanjem novih 24 kardinalov je izdal sv. oče tudi novo naredbo o kardinalskih oblačilih, ki naj bodo bolj primerna sedanjemu duhu časa. „Motu Proprio“ z dne 3. novembra 1952 določa sledeče:

1. Se odpravlja vlečka pri rdečem ali violeničnem kardinalskem talarju; 2. „Pelerine“ (capas) se ne smejo vleči in v konzistorijih semorajo omejiti skoro na polovico sedanje mere; 3. Obleka violenične barve s talarjem in pelerinco skoró do kolen, bo morala biti iz volne. 4. Nova naredba stopi v veljavo s 1. januarjem 1953.

Kardinal Micara, eden najslavnejših članov kardinalskega zbora, je praznoval pred kratkim zlato mašo pri 72. letih svoje starosti.

na njegovih krilih je bilo zdaj tišje zdaj glasnejše. Prijatelji so si ob snidenju stiskali roke in se smejali, ker ni bilo nobene teže in nobene skrbi, gence za cerkvijo pa toliko, kolikor je je treba za odpočitek pred pekočino sonca.

Tako sanja trava, ki je doživela opoj pomladi a se je nanjo nenadoma zavalil kamen. Sanja in ne usahne! V svoji ubogi, bolni bledini se plazi vodoravno po temi, dokler se ne priplopije izpod kamna na svetlo. Tedaj požene kvišku in spet ozeleni.

Ozeleni, zacvete in razda seme — ker je življenje močnejše od smrti.

O da mi je priti do svoje podobe

PAVEL SLAPAR

Vsak teden enkrat me zanese v knjigarno. Najprej pogledam, če je zamem kaj novega. Zadnja leta sem nekam razočaran. Knjižni trg je močno umolknil.

Pri izhodu leže na mizi številne ilustracije. Po navadi se tudi ob njih ustavim. Ilustracije so menda po vsem svetu enake, ali vsaj slične. Lepih posnetkov iz narave vidiš malo ali nič. Zdi se, da fotografi nimaajo oči zanje bravci ali gledalci pa ne zanimanja. Bolj so zastopane različne prometne nesreče, ki jih je od leta do leta več. Nato pridejo različne svetovne senzacije. Ljudje že znajo skrbeti, da ne postane dolgečas.

Najbolj številne so fotografije vseh mogočih žensk v vseh mogočih oblekah in položajih. Morda sem rekel preveč. Takih, kj bi delale ali morda kaj trpele, ni. Če bi po teh slikah sklepal na ženski svet, bi moral misliti, da ženske sploh drugega ne delajo, kot da se sončijo, kopljejo, sprehajajo, smejejo in vesele. Sama mladost in življenje jih je. Povsod sta poudarjeni lepota in mikavnost.

Kajne, mikavnost je več kot lepota? Beseda vsebuje že neko želo, ker hoče reči, da slike žele mikati ali da slike koga mikajo.

Pa saj slike so samo odsev resničnosti. Torej bi iz tega sledilo, da dekleta žele mikati oziroma da druge dekleta mikajo.

Če bi po slikah v ilustracijah ali po platnu v kinih ali po pojavah na ulici sklepal, bi mislil, da dekleta nimajo nobenega drugega cilja. In še to bi mislil, da je na svetu samo neprestana mladost, neporušno zdravje, neugnano življenje in sama ljuba ter radostna mikavnost.

Morda pa res kdo tako misli? Zivimo v času prevar in samoprevar. Kaj smo si ljudje vse zmožni dopovedati! Z neprestanim ponavljanjem se to, kar je zunaj in okrog nas, tako udo-

mač; in utrdi, da lahko kar kmalu narejeno in namišljeno resničnost zamenjavamo z resnico.

Pa recimo, da so take samoprevar, bolj izjema. Sam zase sem vseeno muenja, da je izjem še lepo število. A kljub temu, recimo...!

Narejena in namišljena resničnost je lepša od resnice. Človek pa to, kar je lepše, tudi bolj ceni. Torej pričakujemo, da se mu bodo vzbujale želje po narejeni in namišljeni resničnosti. Pa smo spet tam! V prvem primeru je bil predmetni svet v nas na glavo postavljen, v drugem je vrednostna lestvica zakrivljena. Bogve, koliko mladih deklet na svetu ima v duši prevrnjen predmetni in vrednostni svet!

Pa tudi če ni še prevrnjen, je pa pri mnogih zaradi močnih zunanjih vplivov in zgledov lahko nažagan ali nalomljen, da je trhel, da se maje in če se morda tudi vse življenje ne bo potrdil, se vendar s tako podrtijo težko živi, še teže brani, druge osvaja pa sploh ne. Kaj sledi iz tega? Da so samoprevarje in prevare močnejše kot resnica!

Po tej poti ne pridemo dalje. To, kar danes ilustracije, kino in cesta nudijo o ženi, je varanje. Ta podoba je napačna, varljiva in tudi škodljiva.

Kako bomo prišli do prave podobe?

Poskusiva nekoliko misliti! Vsaj ljudsko šolo imava za seboj, ali ne? V ljudski šoli je bil tudi verouk. Tam smo slišali mnoge verske resnice, ki so vsaj v glavnem še ostale v spominu. Tam smo se tudi učili natančneje spoznavati razliko med dobrim in slabim. Tudi to je najbrž vsaj v glavnem še ostalo v spominu. To dvojje za enkrat kar zadostuje. Bo za podlago, da bova lahko dalje gradila.

Za izhodišče vzemiva resnico, da je tudi dekle iz duše in telesa. Vem, da se s tem danes v javnosti resno ne računa. Zasebno in v posameznih slučajih se morda kolikor toliko tudi do dejstvo upošteva. V javnosti posku-

smo ni mimo njega. Pa kaj vse opuščamo, da smo lahko bolj enostranski! Midva vzemiva pa prav to dejstvo, da smo iz duše in telesa, za podlago.

Kdor samo na telo misli, se vedno bolj oddaljuje na površje in od sebe proč. Kdor se bolj za dušo briga, pa niti ni treba, da bi pri tem telo zane-marjal, gre vase in prodira vedno globlje. In prav s tem vedno bolj do svojega jaza. Naš lastni jaz je prav v glo-bini in središču nas samih.

Dobro in koristno je za človeka, ako od časa do časa sredi življenjskega vrveža postoji. Vse drugo naj se vrti v svojem diru, teku ali vrtincu dalje! Jaz pa se za hip ustavim, da mislim nase in da grem vase. Mir mi dobro de. Če morem, grem za nekaj časa na tak prostor, da je tudi okrog mene mir. Morda imam doma za to priložnost. Če je nimam, so cerkve kot nalašč za tako priliko. Seveda ob času ko ni službe božje. Na ta način no-tranjemu miru odgovarja zunanja ti-hota. V cerkvi se ji pridružuje še neka sveta dostojanstvenost. Če še nekaj časa počakam, bo prišla tudi zbranost. Tako imam vse troje, česar v vsak-danem vrvežu tako često pogrešam. Prav to pogrešanje me napravi za no-tranje revnega in plitvega.

V miru, tihoti in zbranosti lahko mislim. Notranjost se vedno bolj od-pira. Polagoma se mi odkrijejo vse tri razsežnosti. Zdaj vidim, da moj jaz ni središče. Lepo bi me zaneslo, ako bi tako mislil! Moj jaz je le izhodišče, odkoder si iščem pravih odnosov na vse tri smeri.

✱

Najprej poskušam v globino. Kaj sem prav za prav jaz? Pred menoj jih je iz mojega rodu že, ne vem, kako ve-lika vrsta. Za menoj jih bo verjetno tudi. Okrog mene jih je nepregledna množica. Jaz sem delček v veliki ce-loti. Če bi bila celota prav sestavljena, bi name bolj gledala. Za socialni red gre! Pa če bi jaz vedno pravilno mislil in ravnal, bi se tudi na celoto bolj ozi-ral. Za pretirano sebičnost gre! Posebno v ožjem krogu v družini in med to-variši ali prijatelji prihaja ta stvar pogosto do izraza. Ko bi bil na obe-

stranéh lep red, bi teklo življenje z manjšimi bolečinami. Da bi bilo vsaj na moji strani nekoliko več reda! S sebičnostjo bo treba pospraviti! Ne smem samo nase misliti, ampak tudi na tiste, ki so okrog mene, posebno na najbližje. Če ljubezen, ki jo čutim do sebe, nekoliko razširim, bo obsegala z enako dobrohotnostjo ne samo mene, ampak tudi tiste, s katerimi skupaj živim. To mi notranjost pomiri in živ-ljenje posladi!

Še nekaj vidim, kar je teba razmi-militi. Zunaj v svetu je tako malo odkritostnosti. Saj ne morem reči, da je vse zlagano. A vse preveč je pretvar-janja in nepristnosti. Tudi to je neke vrste laž. Družabne oblike so družabna olka. A vsemu skupaj bi včasih naj-rajši rekel družabna laž. Ali ne bi mogel vsaj pri sebi bolj na to gledati, da bi šlo brez pretvarjanja in neprist-nosti? Poskusil bom!

Čim bliže bom odkritostnosti, tem bližja mi bo preprostost. Koliko pro-steje se diha, ako se človek osvobodi mnogih izumetničenosti! Izumetničeno je pogosto naše mišljenje, čustvovanje in ravnanje. Jaz pa hočem predvsem ljubiti preprostost in se za njo truditi!

K preprostosti spada skromnost. Mi-slim pa na krepost skromnosti in ne na slabost. Krepost je skromnost takrat, kadar se kljub vsej zadržanosti vendar povsod uveljavlja. Razpoznam jo naj-laže, če jo iščem v tesni zvezi z resnico. Če grem preko resnice, me zanese v ne-čimrnost in napuh. Če grem pod resni-co, padem v objem pogravnih skromno-sti, s katero se smešim. Če bi mogel biti vedno odkritosrčen in preprost, bi bil tudi skromen. Potem mi te kreposti niti iskati ne bi bilo treba.

Kjer je skromnost, ni grde zahtev-nosti. Tedaj doumevam tudi ponižnost. In kjer je vse to, je zadovoljnost.

Še nekaj je zelo važno. Človek mora biti dober! Dobrota bi me morala čisto prevevati, da bi šla skozi najbolj tihe misli, skozi besede, čustva in dejanja. Pa ne samo takrat, kadar hočem kaj dobrega storiti, ampak tudi takrat, ka-dar sem v nevarnosti, da kaj dobrega opustim. Morda je pri mnogih v stori-tvah dobrota manj v nevarnosti kot v opustitvah.

Ne pozabiva pravičnosti! Pravičnost deli vsakemu, kar mu gre. Zahtevnos hoče in jemlje več. To omadežuje mene n žali druge. Ko začneš premišljati in se poglobljati vase, se kar cela vrsta kreposti oglašča. Vedno večja družba jih je. Za enkrat naj zadostuje! Če bi te, ki sva jih doslej imenovala, resno jemala, bi se druge same od sebe okrog teh nanizale.

Prenchajva za enkrat s prodiranjem navznoter, in poglejva navzven! Okrog naju vidi va starše, brate, sestre, so-ljudi, znance, prijatelje, Cerkev, državo, narod, oblast. Kako naj najdeva do tako različnih stvari nek odnos? No, stvar ni tako zapletena, kot se na prvi pogled vidi. Razdeliva nekoliko in kma-lu bova imela pregleden red. Vzemiva najprej v skupino najbližje, nato nad-rejene in končno oddaljene.

Pri najbližjih bova predvsem gledala na pravo dobrotno ljubezen. Morda ni vedno toliko toplega čustva zraven, a ljubezen je predvsem v tem, da vedno samo dobro hočem in v danem trenutku dobro storim. Toplo čustvo je pri tem lahko prijetno spremstvo. Eden ga ima več, drugi manj. Tako zelo važno pa ni.

Do nadrejenih se pridružuje še dolž-na pokorščina. Ne vem, kje vse je vzrok za to, da je danes ne samo pokorščine manj, ampak tudi smisla, razumevanja in čuta za pokorščino tako malo. Če razmišljaš o potrebi in sadovih pokor-ščine, vidiš, da je potrebna. Brez nje se družba podira in razdira. Brez nje posamezni propada. Če vzameš sv. pismo v roke in prebiraš to božjo in razodeto modrost, spet vidiš, kako jo po-udarja in kako jo ima za važno. Ko prideš med mladi svet, moraš pa spet ugo-tavljati, kako malo smisla in razume-vanja najde ta nauk. Do nadrejenih dolžna pokorščina! Da bi midva vsaj sama pri sebi znala to upoštevati! Zač-niva resno kar pri starših.

Do vseh spoštovanje! Kajne, tudi tu

dostikrat ni vse, kakor bi moralo biti in kakor bi bilo lahko? Mi smo sicer krščeni in božji nauk pogosto poslušamo, a zdi se mi, da le premalo in pre-plitvo doumevamo resnice, da smo vsi po božji podobi ustvarjeni in da je za vse tekla Odrešenikova kri na križu ter da smo vsi poklicani, da bi nekoč uživali v nebesih večno veselje. Ko bi samo to večkrat upoštevali, nam bi bilo spoštovanje lažje. Saj bi lahko nava-jaj še druge nagibe, pa naj ti zado-stujejo. Več jih bova morala razmiš-ljati, da bodo tudi kaj sadov rodili.

Nisem še vsega povedal. Pogled nav-zgor sem prihranil za konec. Zgoraj je Bog, naš Stvarnik in Odrešenik. Vse drugo bi bilo brez prave podlage in smisla, če bi tu ne znala najti prave zveze.

Vse življenje se moramo Boga okle-pati z vero, molitvijo in pokorščino v zapovedih. Veliko bi se dalo pri tem povedati. Razmišljajva rajši, kako je s to zadevo pri naju. Vse življenje se moramo hraniti z božjim razodetjem in milostjo. To sta dva božja vira. Eden za naš razum, da ne tava in se ne moti, drugi za našo neumrljivo dušo, ča njeno posvečenje in odrešenje, po njej seveda tudi za telo, ki postane po milosti tem-pelj Svetega Duha.

Pogledala sva vase. Odkrila sva oromen prostor. Odprle so se vse tri razsežnosti. Če se v vse tri smeri pridno prizadevava, oblikujeva v sebi nov lik, ki ga ni v ilustracijah, kinu in splošno na cesti. Nova podoba vstaja pred nama. Ta je lepša, globlja, nemin-ljiva, je Bogu prijetna in za naju oba zveličavna.

Ničesar nisem rekel zoper zunanjo podobo. Kdor notranjo najde, ljubi in neguje, tudi zunanje ne bo zanemarjal. A vedel ji bo odkazati pravo mesto in pove dati pravo ceno.

Vzkljkniva večkrat, kakor bi hotela moliti: O, da mi je priti do svoje prave podobe. . . !

ŽIVLJENJA“

TOTOV BOŽIČEK

IZ FRANCOŠČINE PREVEDEL FR. ERJAVEC,
PARIZ

Kot smo napovedali, tako se je zgodilo. Pred vami leži „Duhovno življenje“ v novi obliki in novi obleki. Upamo, da bo ugajalo, zlasti, ker smo skušali vsebinsko čim bolj prilagoditi željam in okusu naročnikov, ne da bi pri tem trpela solidnost lista. Trudili se bomo, da bo list od številke do številke bolj zanimiv in privlačen. Spoštovane naročnike pa prosimo, da listu ostanejo zvesti tudi vnaprej in ga priporočijo tudi svojim znancem in prijateljem. Zvest pa je naročnik listu takrat, kadar ga plača, ne da bi ga bilo treba še tirjati. Z žalostjo ugotavljamo, da mnogi dolgujejo naročnino še za leto 1952. Ti se prav gotovo ne zavedajo, koliko težav povzročajo s tem listu pri njegovem rednem izhajanju.

Že sedaj vabimo na veliko družabno prirediteljo „Duhovnega življenja“, ki se bo vršila 25. januarja in bo združena z velikim srečolovom. Naročniki v Argentini, ki bodo list plačali do 25. januarja opoldne, bodo poleg tega imeli pravico do enega izmed petnajstih dobitkov, ki se bodo izžrebali pri isti prireditvi.

V upanju, da bodo spoštovani naročniki ta poziv pravilno razumeli in list podpirali tudi v bodoče, vse iskreno pozdravlja

konzorcij

„Duhovnega življenja“

Gospod Beauvallon je čudovit človek in poln načel. Vsi ukrepi njegovega življenja, vsi utripi njegovega srca, vsi sklepi njegove volje so vklenjeni v tesno okovje načel, trdnih kot jeklo. Nasičen je z žalostno znanostjo, z grenkim pozitivizmom, z družboslovnimi abstrakcijami in s suhimi statistikami. Razgovor z njim spominja na geometrični teorem in srečanja z njim bi se zdela čiste naravna ob deževnih dnevih ali drugega novembra, na dan sestanka obeh zbornic. Ima strog obraz, rahlo prezirljiv, samozavestno hojo človeka, ki se zdi sam sebi pravi tabernakelj resnice, sploh vseh resnic. Spričo mirnega, vijudnega, a zasmehljivega načina, s katerim posluša človeka, ki se z njim razgovarja, je čutiti, kakor bi mrmral sam pri sebi:

„Moj dragi gospod, vi mislite drugače nego jaz, torej ste tepec.“

Gospod Beauvallon pa ni nikak zagrizenec, kajti on nima ne močnega navdušenja za nobeno visoko idejo in ne kake posebne strasti za kake nizkotne koristi. Ta računar in popolnoma vljuden človek je celo jako rahločutne vesti, skoro plašen. Toda že dolgo je prišepetoval redkim plamenom idealizma, ki jih je vžigala v njem potrpežljiva narava.

Dve veliki boli sta razjedali življenje gospoda Beauvallona ter ga delali otožnega. Žena mu je umrla, ko je dala življenje malemu Totu. Zapustila mu je petletno hčerko Liletto, a tudi ta je odšla pred nekaj meseci počivat v grob svoje matere. Obupan se je tedaj z vso očetovsko skrbnostjo lotil Totove vzgoje. To vzgojo je vodil metodično, dovršeno v vseh pogledih in v skladu s svojimi najdražjimi načeli.

Najprej je gledal, da je prihranil Totu zakrament svetega krsta.

Ne mislite, da je bil gospod Beauvallon kak brezbožen širokoustnež. Ne, gojil je napram vsem veram nekako naklonjenost, ali bolje rečeno neko

razumsko zanimanje, enako napram vsem. Vsem je rad priznaval nek mehkoben pojav človeškega duha in jim pripisoval pomen nekake moralne policije, izvrstne za ljudstva in za stare dame, a ki ne morejo mnogo zanin:ati bistroumnih modroslovcev. On je eden tistih družinskih očetov, od kakršnih poznate vi, kakor tudi jaz, take in take vzorce, in ki modrujejo z neko hladno mirnostjo:

„Težka stvar je okleniti se neke vere in se vključiti v neko cerkev. Taka priključitev odločuje o vse n življenju. Jaz nimam pravice naprtiti svojemu sinu izvrševanja nekega bogočastja. Ko bo dovolj dozorel, tja proti osemnajstemu letu, ko dovrši srednjo šolo, mu bom razložil verska načela in obrede in potem bo lahko sam izbiral. Jaz bom spoštoval njegovo svobodo. Toda on bo izbiral z jasnim: poznanjem vse zadeve.“

Ah, tako ceneno modrovanje! Mladi človek ne bo izbiral prav nič, razen če ne bo tako ljubeznivo izprijen, kot tisti mladenič, ki je dejal nekega lepega jutra svojemu očetu, vzvišenemu pozitivistu:

„Oče, odločeno je. Jaz sem si izbral budizem. Ta je starejši nego krščanstvo in prihaja iz osrednje Azije. Bral sem Barthelemyja Saint-Hilairea, ki je bil prijatelj gospoda Cousina. Imam dobre zveze z nekim boncem, ki stanuje na griču Montmartre. Jutri mi bo obrnil lase. In jaz se napotim: že nocej proti nirvani.“

Tedaj je prestrašeni oče pristal na vse žrtve. Ni se mu zdelo predrago plačati odpovedi svojga dediča od vere Caky-Mounija z angleškim konjem in s potovanjem v Egipt.

* * *

Toto Beauvallon je bil še tako daleč od dneva, ko naj bi bil pozvan, da si izbere svojo vero. Imel je šele šest let in pod nadzorstvom svojega očeta je vstopil v osnovno šolo. Poglabljal se je tedaj v skrivnosti odštevanja. Zehal je nad številkami in se pri računstvu tolažil s sanjami. Ko je odšteti tri od osem, se je povrnil v mislih k svojemu najljubšemu predmetu, to je h kolesu, ki mu je bil slovesno obljubljen za dan, ko bo znal brez napake deliti s štirimestnimi števili.

Vsako noč je sanjal o kolesu, ki se mu je vrtelo po velikem oblaku.

„TEREZJA, VSTAVI VLAK!“

Pred leti je neki španski škof obiskal grob sv. Terezije Deteta Jezusa v Lisieux. Oglasil se je tudi pri še živeči sestri Terezije od D. J. in ji povedal sledeči dogodek iz svojega življenja:

Moral bi imeti govor o Mali Tereziji v nekem španskem mestu. Kupil sem si vozni listek, a pri tem prezrl, da vlak, v katerem sem se peljal, ni vstavljal na postaji, kjer sem hotel izstopiti. Že smo drveli skozi omenjeno postajo, ko pomoto opazim. Postalo mi je mrzlo pri srcu. V pol ure bi moral govoriti. Nehote sem zamrmral: „Terezika, vstavi mi vlak!“

Komaj sem izrekel te besede, so zaškripale vlakove zavore. Kovčki so leteli vsevprek in popotniki so se prestrašeno spogledovali. Samo jaz sem ostal miren. Naglo sem izstopil in odšel na postajo, ki je ležala nekaj 100 metrov za vlakom.

Medtem me ustavita strojevodja in kurjač, vsa prepadla in vznemirjena. „Prevzvišeni, strašna nesreča se je zgodila! Pravkar sva videla med tirnicama mlado redovnico v rjavih obleki (kot jo nosijo karmeličanke). Ustavila sva vlak, a kljub iskanju ponesrečenke ne moreva najti. Izginila je brez sledu!“

„Hvala Ti, sv. Terezika Deteta Jezusa“, sem si dejal na tihem in odhitel na kraj, kjer so me že pričakovali.

Nova maša g. Janeza Zdešarja, s katere prinašamo tudi fotografijo, je zbrala okrog sebe lepo številno rojakov. G. Zdešar, doma iz šentpeterske fare v Ljubljani, je študiral v rimskem zavodu „Germanik“, ki je oktobra meseca 1952 praznoval štiristoletnico svojega obstoja. Tudi njegova maša se je vršila v okviru tega praznovanja. 10. oktobra je prejel iz kardinalovih rok mašniško posvečenje, v soboto dne 11. oktobra, na praznik Marijinega materinstva, pa je opravil prvo sv. daritev. Udeležili so se je štirje škofje, vsi bivši gojenci „Germanika“, med njimi celovski škof dr. Jože Kösner, sestra novomašnika gdč. Stana Zdešar, učiteljica v Selah, v Rimu živeči Slovenci in 30 Slovencev iz Koroške. Iz Argentine je prišel vseučiliški profesor dr. Ignacij Lenček. 12. oktobra je g. novomašnik ponovil sv. daritev v grobnici sv. Kalista v rimskih katakombah, kjer je govoril g. mons. dr. Jože Jagodič. Zbralo se je okrog 70 Slovencev, ki so zapeli: „Novomašnik bod' pozdravljen“, in „Kraljevo znamenje, križ stoji“, za slovo pa vedno ganljivo „Marija, skoz življenje“. Za zaključek pa je poskrbel ravnatelj katakomb salezijane g. dr. Blatnik s tem, da je vse navzoče povabil na razkošen zajtrk, ki se je končal s pesmijo „Nmaj čez izaro“.

IZ VEČNEGA MESTA

Sv. oče je 29. novembra zapustil svojo počitniško rezidenco v Castel Gandolfo in se vrnil v Rim, da se

Toto je malo govoril in se še manje smejal. Imel je resnost, milino in zbranost majhnega puščavnika. Oče je bil vesel resnosti njegovega mladega značaja in ni bil zmožen slutiti negotovosti in vrzeli njegovih mladih misli, presenečen in stisk te majhne dušice tako osamljene v molku domačega ognjišča in ki je mogla dobiti zunaj med tovariši, s katerimi se je igral na Elizejskih poljanah ali na Tuileriejah, z dušami drugih otrok le rahle stike in boječe, pomešane z otožnimi občutki. Kadar koli je postavljal hiše iz peska, zastavljal z drugimi otroki uganke ali se igral poštnih konje, vselej je ujel Toto pri svojih prijateljih besede, namigavanja in včasih tudi dogodivce, ki so mu ostala nerazumljiva, vznemirljiva odkritja zagonetnih oseb in stvari in ki so ga potem mučile, če se je spomnil nanje ter so vzbujala v njegovi zavesti presenečenja in žalost. Ko se je vračal pod zaščito gospodične, svoje angleške vzgojiteljice domov, je otrok razmišljal in mnogo sanjal o svoji materi, ki je ni niti poznal, o ljubkovanjih, o upanjih in o praznikih svojih malih tovarišev, o tistem svetu verskih radosti, ki so se oblikovale pred njim. Korakaj je zamišljen z globokimi vzdihji in čutil se je popolnoma osamljenega na svetu, kakor v izgnanstvu.

Pri mizi je potem včasih tvegaj napram očetu vprašanja, ki so gospoda Beauvallon čisto zbežala. „Očka, ali je od nas v nebesa daleč?“

Gospod Beauvallon se je naredil, kakor bi ne bil slišal.

„Očka, če ni predalet, ali bi šli morda lahko tja z avtom?“

Gospod Beauvallon je nalahno skomignil z rameno in pokazal svojemu sinu s prstom na Tedija, malega psička, ki je z vlažnimi očmi in sopihajočim jezikom nadzoroval usodo neke piškine kosti.

„Očka, če bi me peljala gospodična k maši, tedaj ko blagoslavljaajo kolače?“

„Sladkosnedneži!“ je odvrnil oče. „To je jako proštaška slaščica. Koliko je sedemkrat osem?“

„Devetintrideset,“ je izjecljal Toto užaloščen in šlo mu je na jok.

Ko se je nekega večera vrnil s sprehoda, je sedel na kolena svojemu očku in mu tiho ter priliznjeno pošepetal na uho:

„Torej je res, da sem jaz le ubog majhen pogan?“

Gospod Beauvallon se je zdržnil v nagubančil obrvi. Tedaj je naenkrat začutil vso slabost svojega vzgojeslovja, vso lažnivost tiste vzgoje, ki je naredila iz njegovega sina tako čudaško bitje, pravo razvalino, vredno pomilovanja.

„To so hudobneži, ki so dejali tako, Toto. Pozneje boš razumel, sedaj si pa še premlad, da bi mogel razumeti. Hoeli so te le žaliti. Pojdi, idiva k Liletti.“

Liletta, mala, mrtva sestra, je ohranila svojo bele in modro sobo, napolnjeno vso s spomini. V neki stekleni omari je bilo videti otrokove punčke, njene svilene pasove, njen mali čipkasti sončnik in tucat ljubkih svilenih ali žametnih čevljev. Na kaminu, okrašenem vedno s svežimi rožami, je počivala v neki mali kristalni skrinjici Liletina plava kita.

Kadar je bil Toto jako priden, je peljal gospod Beauvallon svojega sinčka v to belo kapelico. Dovolil mu je celo verovati, da se Liletta smehlja svojemu bratcu in da ga posluša, ko govori.

„Toda kje je ona?“ je spraševal Toto.

„Tega ne moremo vedeti,“ je odgovarjal oče.

* * *

Na lanski sveti večer je bil videti mali dečko pri večerji ves prevzet in zaskrbljen. Ni znil nobene besede in trikrat so mu padle vilice na tla.

„Ali si bolan?“ ga je spraševal gospod Beauvallon.

Toto je naredil znamenje, da mu je dobro. Potem je pa vendarle zbral svoj pogum:

„Povej mi, očka, če bi postavil čez noč svoje čevlje v kamin, ali bi prišel mali Ježušček z mojim kolesom? Daj! Povej!“

Gospodu Beauvallonu je ušla nepotrpežljiva kretnja. Eno njegovih načel je bilo namreč tudi to, da naj se nikoli ne razburja. Zato se je hitro zopet zavedel in začel čisto mirno:

„Toto, bajka o Jezusu . . .“

Toda ni nadaljeval. Naenkrat se je zdel sam sebi neskončno smešen. Potem je začel preprosteje:

„Kar poglejva! Pomisli, da mali Ježušček ne more priti istočasno skozi vse pariške dimnike, niti če bi bil dimnikar. Najprej bi postal popolnoma črn od saj in bi bil preumazan. Če hočeš ti nastaviti svoje čevlje . . . Siccr pa, kam jih sploh hočeš nastaviti?“

udeleži duhovnih vaj, ki jih opravi vsako leto za prvo adventno nedeljo skupaj s kardinali, škofi in predstojniki redov.

Ko je še bil v Castel Gandolfo, je med drugim sprejel 300 udeležencev patoliškega kongresa. (Patologija je znanost, ki se bavi z živčnimi boleznimi.) Govoril jim je v francoskem jeziku in povdaril, da morajo tudi zdravniki spoštovati božje zapovedi.

Tudi zvezdoslovci so obiskali sv. očeta ob priliki svojega medn. kongresa v Rimu. Tem je sv. oče povdaril, da je znanost možna le, ker človek ni samo kup materije, ampak tudi misleče bitje, ki nosi v sebi neumrljivo dušo. Le radi duha more človek odkrivati vedno nova čudesa v naravi. Tega kongresa so se udeležili tudi zastopniki iz držav za železno zaveso. Papeža pa ruski znanstveniki le niso obiskali, dasi so si ogledali vatikansko zvezdarno. Pač pa sta se udeležila sprejema en Jugoslovnan in en Poljak.

„Rimski zavod „Germanik“ je oktobra meseca praznoval 400 letnico svoje ustanovitve. Po zaslugi rimskih papežev in sv. Ignacija Lojolskega, ki je spoznal, da se bo dala strašna poplava protestantizma v Nemčiji zavreti le z duhovniki, ki bodo temeljito izobraženi in svetega življenja, je leta 1552 nastal ta zavod, ki je bil namenjen zlasti nemškim bogoslovcem. Ta zavod je doživel v teku svojega obstoja več sprememb. L. 1580 se je združil z ogrskim kolegijem in se preimenoval

„Collegium Germanicum Hungaricum“. Šestnajstkrat je menjal poslopje, večkrat bil v nevarnosti, da radi pomanjkanja sredstev preneha delovati, v letih 1798—1818 pa je sploh nehal obstajati, ker so bili jezuiti, ki so ga vodili in ga še vodijo, razpuščeni. Ogromen je blagoslov, ki je izšel iz tega zavoda. Pri pomogel je k notranji obnovi Nemčije in dežel, ki so bile pod nemško oblastjo. V teku štiristo let je izšlo iz tega kraja 29 kardinalov, 54 nadškofov in 323 škofov. Dva gojence Germanika: Robert Johnson in Marcus Crisinus sta postala blažena. — Trenutno se število gojencev suče med 100—150. Največ je Nemcev, sledijo jim Avstrijci, Madžari, Romuni, Slovenci, Hrvatje, švicarji, Holandci. V Germaniku vidimo lepoto sožitja narodnostnih skupin, ker jih pač veže duh Kristusove ljubezni. — Zavod Germanik je pomemben tudi za nas Slovence. Saj so naši najboljši in najbolj delavni duhovniki tam dokončali svoje študije, da omenim le brata Ušeničnika ali pred kratkim umrlega dr. Ažmana. Upajmo, da bo slovenski narod tudi v bodoče lahko pošiljal svoje sinove v sveto mesto, da se v tem važnem zavodu izoblikujejo in nato temeljito izobraženi v sveti vedi vrnejo na slovensko zemljo.

V preteklem poslovnem letu je najvišje papeško sodišče proglasilo 77 zakonov za neveljavne, 108 prošenj za proglasitev neveljavnosti zakona pa je odbilo, ker ni bilo prepričljivih dokazov, da zakon ni bil pravilno sklenjen.

„V tvojo sobo, kajti tam: ne kurrimo.“

„Dobro, če narediš to, bom jako nevoljen in ne dovolim ti nositi tvojih čevljev v mojo sobo. Ne jokaj in pojdi spat!“

Gospod Beauvallon si je prižgal cigareto in odšel.

Toto je legel ves zasanjan. V njegovih majhnih možganih je vstajala čudna misel. Smejal se je, ko je razmišljal o tem . . .

„Ne, mojih čevljev ne, kajti to ni dovoljeno. Toda kaj pa drugih?“

Ko je bil prepričan, da je gospodična že odšla v svojo sobo, je skočil brž iz postelje in stekel v Liletino sobo. Tipaje je potegnil iz steklene omare dvoje čevljkov in eno punčko.

V prepovedani kamin je postavil punčko tako, da je klečala, s sklenjenimi ročicami, na desno od nje pa čevlček iz rožnate svile, a na levo drugega iz zelenega žameta, vse je pa zakril z japonskim vetrobranom. Nato se je veselega srca splazil zopet nazaj pod svojo odejo.

Gospod Beauvallon nekoliko pozneje vrnil, je vzbudil vetrobran njegovo pozornost. Umaknil ga je, a hitro stopil zopet dva koraka nazaj.

„Ah!“ je vzkliknil, mali Jezušček!“

Toda takoj nato ga je zgrabil nemir. Zdelo se mu je, da popušča vse njegovo železno okovje in da leze narazen. Sklonil se je proti punčki in proti čevljkom. Po glavi mu je začelo rojiti tisoč sladkih, nežnih spominov. Ta punčka z razmršenimi zlatimi laski, ki jo je še umirajoči otrok zibal na rokah in katero je majhna dušica še narahlo pobožala, ko je odhajala s sveta, s smehljajočim obrazom in posteklenimi očmi. Liletta je plesala v teh nežnih z zlatom vezanih čevljkih. Čul je glas svoje male hčerkice, ki je prihajal od tako daleč, podoben angelski godbi, šepetu ljubezni.

Prošnja punčke je bila tako ganljiva! Prosila je tako ljubko milosti za Tota.

Gospod Beauvallen je pozvonil svojemu slugi.

„Franc, vzemite tri sto frankov. Uredite, kakor veste in znate, toda še nocojšnjo noč rabim otroško kolo za Totov božič. Ne smejte se, Franc. Požurite se, kajti pozno je že. In ne pozabite tudi vrečice čokoladnih bonbonov. Počakal bom, da se vrnete.“

Naslednje jutro okoli šestih je stopil Toto v

očetovalo sobo. Brez besedice je objel gospoda Beauvallena, ki je na videz pazljivo bral svoj časnik. Potem je pa odločno stopil proti spalnici.

„Ej!“ je vzkliknil, „vedel sem!...“

Pred kaninom je Liletina punčka jahala bleščéce se kolo. V rokah, preprižanih na prsih, je držala se kolo. V rokah, prekrižanih na prsih, je držala kake blazine, ga je podpirala, da se ni zvrnilo. In v čašo rože je bil zataknjen listič, ki ga je Toto zmagoslavno prebral svojemu očetu:

„Gospod Toto hodi lahko v spremstvu gospodične k maši k sv. Roku, tudi ob nedeljah, ko ne blagoslavljajo kolačev.“

Uredništvo in uprava
„Duhovnega življenja“

želita

vsem naročnikom,
sodelavcem in bralcem

vesel božič

in

blagoslovljeno
novo leto

ALI BI BRALI EVANGELIJ?

DR. ALOJZIJ ODAR

Res je, da beremo že evangelij pri maši. Od vsega početka je bilo takó. Najstarejši opis starokrščanske liturgije imamo v prvi apologiji sv. Justina, ki je umrl mučeniške smrti okrog leta 165. Njegov opis torej velja za prvo polovico drugega stoletja. V 65. poglavju te apologije nam Justin opisuje obred maše po podeljenem krstu, v 67. poglavju istega dela pa mašni obred navadne nedelje. Po Justinovem opisu maše v obeh poglavjih so začenjali mašo z branjem sv. pisma, nato pa je škof ali duhovnik, ki je predsedoval liturgiji, imel na zbrane vernike nagovor, v katerem jih je vzpodbujal, naj posnemajo, kar so slišali iz sv. pisma. Vse kakor danes: berilo, evangelij, pridiga.

Mašna liturgija se je v prvih stoletjih opravljala v ljudskem grškem jeziku, ki so ga razumeli tedaj vsi verniki. Celó v samem Rimu so v prvem in drugem stoletju uporabljali v liturgiji le grščino. V tretjem in četrtem stoletju pa so uporabljali poleg gršči-

neže latinščino. V drugi polovici petega stoletja pa je v rimski liturgiji latinščina že popolnoma izpodrinila grščino. Na zapadu niso več razumeli grščine, zato so uvedli liturgijo v ljudskem latinskem jeziku, ki so ga verniki uporabljali.

Ko pa so se začeli spreobračati h krščanstvu v velikem številu „barbari“, kar pomeni po starem grškem in rimskem umevanju ljudi, ki ne znajo latinsko ali grško, so začeli latinska liturgična berila iz sv. pisma vernikom prevajati v njihov jezik in tudi duhovnikov govor pri maši je bil v domačem jeziku. Ta navada se je ohranila do današnjega dne. Ob nedeljah pri maši duhovnik prebere mašno berilo in evangelij najprej v latinskem jeziku, nato pa še v ljudskem jeziku, na kar sledi v ljudskem jeziku zopet duhovnikov govor, v katerem razlaga prebrano božjo besedo.

Po nekod so začeli opuščati to branje svetopisemskih beril v ljudskem jeziku.

Zakaj? Pravijo, da imajo verniki misal v svojem jeziku in morejo v njem brati berilo in evangelij, če hočejo. Ta odgovor se mi sicer ne zdi zadosten, a ne maram se prerekati o tem, ali je nova praksa pametna ali ne. Gotovo je, da zaradi nje verniki niti pri maši ne slišijo pristne božje besede. Nobeno duhovnikovo govorjenje, pa naj bo še tako dobro, ne more nadomestiti Kristusove besede v evangeliju. O tem pač ni dvoma.

Toda pustimo to. Nimam namena razpravljati o branju liturgičnih svetopisemskih beril. Rad pa bi sprožil vprašanje o branju evangelijev sploh in s tem vred vprašanje o branju sv. pisma na splošno. Če tudi nam duhovnik pri maši prebere nedeljski evangelij in če tudi sami z misalom v roki spremljamo duhovnika pri branju svetopisemskih beril nemara vsak dan, tako branje sv. pisma ne zadostuje. To bi rad dopovedal.

O protestantih, zlasti angleških in severnoameriških je znano, da pogosto prebirajo sveto pismo. Je to zelo pametna navada, ki ohranja pri njih religiozno duha. Seveda pa tako branje svetega pisma brez avtentične katoliške razlage ni brez nevarnosti. Mnogo krat si protestantski bralec svetega pisma ustvari napačno sodbo o prebranjem besedilu. Toda na splošno jim branje svetega pisma ohranja religioznost in jih ohranja v zvezi z Bogom.

Katoličani na splošno nimajo navade, da bi pogosto in stalno prebirali sveto pismo. Še danes nimamo te navade. Poznati moramo, da nam to ni v čast ne v prid. Res je, da imamo silno razvito bogočastje in različne pobožne vaje, češar protestanti nimajo. Toda kljub temu je veliko pomanjkljivost, ker ne prebiramo svetega pisma. Vzrok za to je deloma iskati tudi v zgodovinskih okoliščinah. Naj povem, kako je do tega prišlo.

GREGOR VELIKI PRIPOROČA SVETO PISMO (l. 595)

Papež Gregor Veliki je v juniju leta 595 pisal cesarskemu zdravniku Teodorju pismo, v katerem mu silno pri-

poročal brati sv. pismo vsak dan. V tem pismu so tiste znane besede, da „je sveto pismo vsemogočnega Boga svoji stvariti“. „Če bi ti prejel pismo zemeljskega vladarja — piše papež — bi prav gotovo ne odnehal, si ne bi dal počiteka in bi očem ne dovolil spanca, dokler bi ne spoznal, kaj ti je pisal zemeljski vladar. Nebeški vladar, Gospodar ljudi in angelov ti piše pismo, kjer gre za tvoje življenje, zakaj torej goreče ne bereš tega pisma. Prosim te, daj, premišljuj vsak dan besede svojega Stvarnika.“ Tako je pisal papež o branju svetega pisma ob koncu šestega stoletja. Močno priporoča brati sveto pismo vsak dan.

SV. PISMO ZAČNO PREPOVEDOVATI (Leta 1229)

Šest sto let pozneje so albigeni in evaldenci, ki so bili silno nevarni krivoverci in socialni prekocuhji, zavajali katoličane v krivo vero in k uporju proti obstoječemu redu s prestavami sv. pisma v ljudski jezik. Zato je začela sv. Cerkev prepovedovati svetopisemske prevode. Tako so jih prepovedali na pokrajinskim cerkvenima zboroma v Toulouseu leta 1229 in v Tarragoni leta 1234. Isto se je ponovilo v 15. stoletju zaradi Wiklifovega gibanja. Takrat Slovenci še nismo imeli sv. pisma v svojem jeziku.

PREPOVED V TRIDENTINSKEM INDEKSU (1564)

Tridentinski indeks, ki ga je sestavila komisija, določena na tridentinskem cerkvenem zboru in ga je izdal papež Pij IV. leta 1564 je med desetimi splošnimi pravili o cenzuri in prepovedi knjig, imel tudi pravilo o rabi svetega pisma v ljudskem jeziku. To pravilo, ki je na četrtem mestu med čimri desetimi, je imelo tole besedilo:

„Ker je skušnjava jasno pokazala, da imajo ljudje zaradi lahkomišelnosti večjo škodo kakor korist, ako se dovoli sveto pismo v ljudskem jeziku kar na splošno, se določa, da naj dovoljujeta škof ali inkvizitor, ko se posvetujeta z župnikom ali spovednikom, brati sveto pismo v prevodu, napravljenem od ka-

olicšana, le tisti, ki so katerih vesta, da jim takšno brajaje ne bo povzročalo škode, marveč korist v veri in pobožnosti. Takšno dovoljenje je treba imeti pismeno. Kdor pa bi se drznil brati ga brez takega dovoljenja, ne more prejeti odvze od grehov, dokler knjig ne izroči ordinariju. Knjigotržci pa, ki bi prodajali ali kakor koli izročili sveto pismo v ljudskem jeziku človeku, ki ni na tega dovoljenja izgube izkupišek za knjigo, ki ga mora skot obrniti za svoje namene; vrh tega jih čakajo po teži kaznivega dejanja in po udelevnosti škofa še druge kazni. Redovniki ne morejo brati ali kupiti svetega pisma v ljudskem jeziku brez dovoljenja redovnih predstojnikov.“

Ta huda določba se danes kar zavidno bere. Kdor jo sliši prvič, se prime za glavo, češ ali je kaj takega sploh bilo mogoče. Da, bilo je, in šlo je takrate hudo zares.

Določba prepoveduje uporabljati kar na sploh kateoliške svetopisemske prevode. Glede prevodov pa ki so jih napravili obsojeni pisatelji — med take prevode so spadali tudi tisti, ki so jih naredili slovenski luteranci (Tubar — evangeliji in dela apostolov l. 1557, psalmi 1566 in Dalmatin celo sv. pismo l. 1584) — so bile določbe še strožje. Prevode svetopisemskih knjig stare zaveze so mogli škofje dovoljevati le „učerim in dobrim katoličanom, da jih uporabljajo za razumevanje sv. pisma, ne pa kot pristno besedilo.“ Glede prevodov novozaveznih knjig pa je veljalo: „Prevodi, ki so jih napravili hereziarhi, (začetniki krive vere) so vsakomur prepovedani. Prevodi ostalih obsojenih avtorjev se morejo dovoliti, ako se odstranijo iz opomb sumljiva mesta.“

NEVSEČNA PROCEDURA

Če ste pazljivo prebrali gornje četrto pravilo obranju katoliških svetopisemskih prevodov v ljudskem jeziku, ste se pač uverili, da je moral biti presneto goreč ljubitelj sv. pisma tisti, ki se je potrudil za dovoljenje, da je sv. pismo zakonito bral. Le pomislite, kakšna procedura ga je čakala. Svojo željo je mo-

ral najprej sporočiti župniku ali utemeljniku ter jo dobobra razložiti in utemeljiti. Nato pa je moral z isto stvarjo, razlago in utemeljitvijo, pred škofa ali inkvizitorja. Temu zadnjemu se je kazalo umakniti kakor senenemu vozu, če si ga imej srečati! Kdo bi se mu nastavljal ali celo hodil predenj! Saj ti je mogel pretipati srce in obisti tvoje pravovernosti! Pa stvar še ni bila končana. Škof ali inkvizitor sta se morala posvetovati s tvojim župnikom ali spovednikom. Kako nerodna stvar je bila to in koliko časa se je vlekla! Končno so ti dali pismeno dovoljenje. Brez taks gotovo ni šlo, če pa si bral brez takega dovoljenja, je bilo še hujše. Odveze nisi mogel dobiti niti za veliko noč, če nisi prej izročil knjige škofu!

Kaj mislite, kakšne so bile posledice določbe tega „četrtega pravila“? Le verjemite, da se prosilci za dovoljenje niso trli pred škofijskimi vrati. Več je bilo nemara takih, ki so brali brez dovoljenja; a prav veliko tudi teh ni bilo. Praktična posledica je bila samo ta, da ljudje svetega pisma sploh niso brali.

SMISEL IN POSLEDICA PREPOVEDI

Katoliška Cerkev s tridentinskim indeksom ni prepovedala brati sv. pisma. Nikakor ne! Stališče Gregorja Velika o potrebi brati sv. pismo vsak dan je ostalo nespremenjeno. V latinskem in grškem jeziku ga je mogel brati vsakdo. Le v ljudskem prevodu ga nisi smel brati brez dovoljenja. Do te prepovedi je prišlo iz zgodovinskih okolnosti. Protestantsko naziranje, da more vsak po svoje razlagati sv. pismo, je namreč napravilo velik vtis in tedanjem katoliškem svetu. Danes si težko predstavljamo, kako mogočen je bil ta vtis. Cerkvena disciplina se je rušila, cerkvena avtoriteta je padala. Rušili pa so cerkveno disciplino in podirali avtoriteto sklicevaje se na sveto pismo.

Priznati pa je treba, da je prepoved brati sv. pismo v ljudskem jeziku brez posebnega dovoljenja zavrla branje sv. pisma med katoličani. V latinskem in grškem jeziku preprost vernik ni mogel brati, ker pač latinskega ali grškega ni znal. Ni pa bila njegova krivda, če se ni rodil z grškim ali latinskim „klju-

om", da uporabin nekoliko prostaški izraz, ki ga je svoje dni vrgeł štajerski poslanec dr. Lavoslav Gregorec Nemcem v obraz. Ti so se namreč tako vedli kakor da bi moral vsak Slovenec znati nemško.

DANAŠNJE DOLOČBE

Ko so odpadle zgodovinske okolnosti, ki so narekemale prepoved brati sv. pismo v ljudskem jeziku, je odpadla tudi prepoved v četrtem pravilu tridesetinskega indeksa. Že leta 1757 so jo omilili. Danes je dovoljeno brati od Cerkve potrjen svetopisemski prevod. Če pa prevod ni od Cerkve potrjen, ga je po kan. 1399, točka 4 cerkv. zakonika prepovedano brati. Za svetopisemski prevod, ki je od Cerkve potrjen, imamo tistega, ki je na zakonit način izdan. Glede tega določa kan. 1391 cerkv. zakonika naslednje: „Prevodi sv. pisma v ljudski jezik se ne smejo natisniti, če jih ni odobrila apostolska stolica, ali če se ne izdajo pod nadzorstvom škofov in z opombami, vzetiimi iz cerkvenih očetov ter učenih in katoliških pisateljev.“

Vsaka herezija je našla zase oporo v sv. pismu. Moderni liberalni protestantje delajo s sv. pismom kakor svinja z mehomo. Po notranjih kriterijih vsak po svoje določajo, kaj spada k sv. pismu in kaj ne, kaj je prvotno, kaj pozneje dodano, kaj se mora umeti po črki in kaj le simbolično, kaj je zgodovinsko in kaj legendarno. Zato je razumljivo, da mora Cerkev bdeti nad sv. pismom. Ne more dopustiti, da bi se v katoliške prevode sv. pisma vtihotapilo kaj protestantske samovoljnosti. Od tod varnostne mere, ki smo jih videli v kan. 2391 cerkv. zakonika.

Odpadla pa ni le prepoved brati sv. pismo v ljudskem jeziku brez posebnega osebnega dovoljenja, marveč Cerkev vsak dan bolj priporoča to branje. Od papeža Pija VI. iz konca 18. stoletja so skoraj vsi papeži močno priporočali brati sv. pismo.

POGOSTNO SV. OBHAJILLO — BRANJE SV. PISMA

Ko pišem te vrstice o prepovedi brati sv. pismo v ljudskem jeziku, ki je tra-

jinskega koncila v Toulousu leta 1229 do odloka Kongregacije za indeks z dne 13. junija 1757 — mi prihaja na misel paralela o pogostnem obhajilu. V napačni gorečnosti za čast presv. Rečnjega Telesa so rigoristi odganjali ljudi od pogostnega obhajila. V bojeji skrbni, da bi sv. pismo komu škodovalo, so ga prepovedali brati. Danes sta obe prepovedi padli. **Pogostno obhajilo** se od dekreta svetniškega Pija X. močeno priporoča. Branje sv. pisma je isti papež z drugimi pred sabo in za sabo toplo priporočil. Danes moremo reči, da je praksa pogostnega obhajila med katoličani že zmagala. Prinaša čudovite uspehe. Ni pa že zmagala praksa vsakdanjega branja sv. pisma. Kdaj bo zmagala še ta? Prinašala bo velike koristi, kadar zmaga.

VELIKA KORIST BRANJA EVANGELIJEV

Ko govorim o svetopisemskih knjigah, katerih pogosto in sistematično branje bi bilo silno koristno za duhovno življenje vsakogar izmed nas, imam v mislih zlasti evangelije.

„Nobena knjiga ne more duši govoriti s tolikšno lučjo resnice, s tolikšno močjo zgledov in tolikšno prisrčnostjo, kote more to evangelij.“ je rekel papež Pij XI. in s tem dobro označil edinstvenost evangelija. „Želeč vse obnoviti v Jezusu Kristusu — je govoril blaženi Pij X. — ne želimo nobene stvari bolj kot to, da bi se verniki navadili brati vsak dan sv. pismo. S takim branjem se more najbolje spoznati, kako je treba vse obnoviti v Jezusu Kristusu.“

Mnogo jih med katoliškimi inteligenti in med članj katoliških apostolskih organizacij pa tudi verskih društev, ki si žele verske poglobitve. Naš čas je namreč čuden. Ni velik le v brezbožnosti, marveč je velik tudi v bogoljubnosti. Še z lepa ni kdaj živelo v svetu toliko svetniških duš, kot jih živi danes. Mnogi si žele verske poglobitve. Poskušajo s tem in onim. Najboljše sredstvo pa večkrat prezro, namreč poglobljanje v evangelij.

Nobena knjiga tako ne razsvetljuje človeka kot evangelij. Nobena ga tudi

tako ne more ko sveteljiv, ugotavlja papež Pij XI. Stvar je razumljiva. Evangelij je od Boga navdahnjena knjiga. Govori o Jezusu Kristusu. Vsebuje njegove besede, njegova dela, razodeva nam njegov zgled. Duh božji je po evangeliju v živem kontaktu z našo dušo. Od tod tolikšen vpliv evangelija na duše.

Kar nam manjka, niso verske vaje. Teh je med katoličani, ki prakticirajo, dosti večih celo preveč. Tudi delnega spolnjevanja božjih in cerkvenih zapovedi je razmeroma dosti. Pač pa zelo primanjkuje celotnega Kristusovega duha, njegovega vrednotenja sveta in življenja njegovega ognja in ljubezni. Tega duha pa črpamo iz evangelijev. Zato je razumljivo, da moramo vzeti evangelij vsak dan v roke!

PREBIRATI CEL EVANGELIJ

Rekli smo v uvodu, da beremo katoličani evangelij pri maši. Toda to branje ni zadosti. Poleg liturgičnih odstavkov iz evangelijev je namreč še dosti drugih delov evangelija, ki v liturgiji ne pridejo na vrsto. Poznati pa moramo ves evangelij, prebirati vse njegove dele.

Zunaj liturgije evangelij premišljujemo ali pa ga zdržema beremo. Oba načina sta dobra. Oba je treba združevati, da najdemo v evangeliju čim več za lastno dušo. Vendar pa na tem mestu nimam na misli premišljevanja, marveč kurzorično branje evangelijev.

Zelja svetniškega Pija X. je bila, da bi se ljudje navadili vsak dan brati evangelij. S takim branjem bi po mislih istega papeža ljudje najbolj spoznali, da je treba vse obnoviti v Jezusu Kristusu in kako je treba to storiti. S takim branjem bi torej prišli do tega, čemur pravimo verska poglobitev. Kaj pravite, ali ne bi kazalo, da bi tudi mi poskusili z vsakdanjim branjem evangelijev? Ali se vam zdi to nemogoče? Ali mislite, da bi za vas ne bilo koristno?

Da bo tako branje možno in koristno, so potrebni nekateri pogoji.

Prvič moramo imeti evangelije; v slovenskem prevodu ali pa v kakem drugem ali celo v latinskem prevodu, da

grškega originala ne omenim. Zakaj takih, ki bi jim grški original ne delal jezikovnih težav, najbrž ni kaj več med nami. Za večino med nami bo najbolj praktičen slovenski prevod. Ta se danes v zamejsivu prav lahko dobi. Za malo denarja si ga morete oskrbeti pri slovenskih dušnih pastirjih. Ko tole bereš, je najbolje, da si takoj omisliš evangelij; drugače bi utegnil pozabiti.

Evangeliji so zvečine razumljivi vsakomur, ki jih bere. Toda popolnoma pa ne. So v njih mesta, s katerimi sam ne veš, kaj začeti. Taka mesta potrebujejo razlage. A tudi sicer ti je potrebna pri branju evangelijev razlaga. Ta te opozori na marsikaj, česar bi sam ne našel v evangelijih. Brez razlage bi ostal le pri vrhu, globlje bi sam od sebe le redke segel. Katoliški svetopisemski prevodi so zaradi tega opremljeni s potrebnimi razlago. Nekateri je imajo več, drugi manj; so tudi taki, ki je imajo zelo malo, da komaj še izpolnijo predpis kan. 1391 cerkv. zak., ki naroča dodati prevodu opombe, vzete „zlasti iz cerkvenih očetov ter učenih in katoliških pisateljev.“ Opombe, ki pojasnjujejo razne mere in razdalje ter razlagajo imena, očevidno ne spadajo med te, ki jih zahteva navedeni kánon. Če je v kakem jeziku več prevodov sv. pisma, kot n. pr. v nemškem ali španskem, se pač more dopustiti tudi tak, ki ima zelo pičle opombe, zakaj tisti, ki bi rad globlje razumel sv. pismo ima na razpolago druge prevode, ki mu nudijo več razlage. Če pa kak narod nima več prevodov, bi moral ta, ki ga ima, ustrezati tudi praktičnim potrebam in zato imeti zadostno razlago. Zato se namreč sv. pismo v prvi vrsti prevaja, da ga ljudje s pridom bero, ne pa zaradi zgozj literarnih ali akademsko znanstvenih razlogov.

Slovenec imamo praktično na razpolago le prevod, ki so ga leta 1925 po naročilu škofa Jegliča priredili profesorji dr. Jere, dr. Pečjak in dr. Snój. Ta ima opombe, a takih v smislu kan. 1391 bolj malo, prepčile so; želeli bi si jih več, zakaj pozabiti ne smemo, da je ta prevod praktično edini naš prevod. Zato je zelo čudno, da so poznejše bolj „ljudske“ izdaje tega prevoda opombe

še skrčile, namesto da bi jih razširile. Šlo je za štedenje na nepravem kraju. Zares, škoda.

POMEN RAZLAGE IN RAZLAGALCA

Branje evangelija je za duhovno življenje silno koristna stvar. Še večjo korist od tega imaš, če prebereš opombe, ki ti besedilo razlagajo, čeprav so morda preskope. Še vedno je bolje nekaj, kot nič. Če bi pa hotel še globlje prodreti v evangelij in še bolj čutiti njegovo lepoto, bi moral imeti vodnika. Če nisi strokovnjak v umetnostni zgodovini, pa si greš ogledovat umetniško galerijo, pač vidiš slike in čutiš njih lepoto, toda silno ti koristi, če te umetnostno izveden vodnik opozori na to in ono pri slikah in kipih. Za takega zasilnega in skromnega vodnika v umevanje evangelijev se ponudijo članki v „Duhovnem življenju“, katerih vrsta se s tem člankom začena. Samo po sebi se razume, da ti članki ne bodo mogli nuditi pravega komentarja k evangelijem. V ta namen bi bile potrebe debele knjige. Naši članki bodo skušali le uvajati v razumevanje evangelijev. Izbrali bomo enega izmed evangelijev in s kratkimi opombami opozarjali na vsebino posameznih njegovih odstavkov in njihov bogoslovni, duhovni in življenjski pomen. Te opombe naj bi bralcu evangelija pomagale umevati evangelij in ga opozarjale na vprašanja, ki se v evangeliju rešujejo, kakor tudi na njihove rešitve. Predpostavljajo pa te opombe, da bodo njih bralci označene evangeljske odstavke res prebrali. Gre torej za skupno delo bralcev in člankov oziroma pisca teh člankov. Namen bo dosežen, če se bralcem vzbudi želja po globljem umevanju evangelijev in se vsaj nekoliko usposobijo za odkrivanje lepote v evangeliju. Aktualna duhovna knjiga nam mora postati evangelij. Ne sme ostati več skrit zaklad, zakopan devet sežnjev globoko pod zemljo.

TROJNO UMEVANJE SV. PISMA

Umevanje svetopisemskega besedila razlikuje tri stopnje. Prva stopnja pomeni zgolj literarno umevanje; to se pravi umevanje tega, kar nam besedilo

MRAK V ZASTRTI SOBI

*Tih mrak, mehki mrak —
plen zastrte sobe,
temni zrak, hladni zrak,
ves skrivnosten kot oblak
davne božje dobe —
ko da v njem prebiva Bog,
in jaz v njem, ves dober, blag,
sem jetnik njegovih rok.*

*O, ta mir, božji mir
in v njem cvet — samota,
sta kot vir, sveti vir,
ki me vabita na piri!*

*Božjih rok dobrota
me zapreda v zlat razcvet
in mi kaže svetli tir
v svojo skrito, sladko klet...*

Bogdan Budnik

neposredno pove. Drugače govori svetopisemska knjiga pesniške vsebine, drugače svetopisemska knjiga z zgodovinsko ali poučno snovjo in obliko. Literarna razlaga mora te razlike upoštevati. Literarno umevanje je nujna podlaga za pravilno razlaganje sv. pisma. S tem pa ni rečeno, da je edino. Na njem se snuje drugo umevanje, ki mu gre za bogoslovni in moralni nauk v svetopisemskem besedilu. To umevanje je višje kot prvo. Tretje umevanje pa je duhovno ali mistično. Pod posebnim vodstvom sv. Duha najdejo veliki mistiki in Cerke sama v svetopisemskem besedilu mistično duhovno vsebino. To tretje umevanje je poseben privilegij mističnih duš. Navadna razlaga svetega pisma pa ima namen posredovati prvo in drugo umevanje, to je literarno in miselno.

Evangeliji spadajo med laže umevne svetopisemske knjige. Primerjajte jih n. pr. le s Pavlovimi pismi, pa boste spo-

znali, da je to res. Vendar pa imajo tudi evangeliji svoje težave. Zlasti bogoslovni in moralni nauk v njih ni vedno razviden na prvi pogled. Zato je tudi pri njih potrebna literarna in miselna razlaga. Marsikaj nam odkrijeta, kar bi sicer tudi ob ponovnem prebiranju evangelijskega besedila ostalo prikrito.

EVANGELIJ IN EVANGELIJI

Evangelij je grška beseda, ki je prevedena prišla v vse jezike. Po izvoru pomeno najprej nagrado, ki jo je dobil glasnik za dobro novico. Nato pa pomeni dobro novico samo. Evangelij je torej blagovest. Blagovest o Jezusu Kristusu. Jezusovi učenci so po Odrešenikovem vnebohodu oznanjali blagovest o Jezusu Kristusu. To je bil **ustni evangelij**. Čez nekaj let pa so nekateri Gospodovi učenci priredili pismeni evangelij. So štiri evangeliji, o katerih je Cerkev izjavila, da spadajo med svetopisemske knjige. Prvega je napisal apostol **Matej** in sicer v aramejskem jeziku; nekdo ga je prevedel v grški jezik; v aramejskem jeziku napisani evangelij se ni ohranil; Matej je napisal evangelij pred l. 50 po Kr. Drugi evangelij je napisal sv. **Marko**, ki je poznal Kristusa, čeprav sam ni bil apostol. Napisal je evangelij v grškem jeziku na prošnjo rimskih vernikov med leti 52 in 62 po Kr. Tretji evangelij je napisal Grk **Luka**, sin poganskih staršev iz Antiohije sirske, po poklicu zdravnik. Zgodaj je sprejel krščansko vero. V uvodu v svoj evangelij pove, da piše kot zgodovinar. Gotovo je, da je napisal evangelij po l. 52 in pred l. 67 po Kr. in sicer v grškem jeziku. Našteti trije evangeliji se imenujejo **sinoptični** evangeliji. V primerjavi s četrtim evangelijem, sv. Janeza, so si namreč med sabo podobni, kakor s skupnega zrelišča napisani. Če razdelimo snov vsakega od teh treh evangelijev na sto delov, najdemo glede skupnosti snovi tole podobo: evangelij sv. Mateja ima 42 delov lastnih, 58 pa skupnih z drugima dvema, evangelij sv. Marka ima 7 delov lastnih in 93 skupnih, evangelij sv. Luka pa ima 59 lastnih in 41 skupnih.

Sinoptični evangeliji so bili napisani v drugem in tretjem desetletju po Kristusovem vnebohodu. Drugače pa je bilo s četrtim evangelijem. Napisal ga je apostol **Janez**, malo pred svojo smrtjo. Umril je med l. 90 in 100 po Kr. Napisan je bil torej ta evangelij kakih šestdeset let po Kristusovi smrti. Janezov evangelij prve tri dopolnjuje.

Štiri evangelije imamo, pa so vendar vsi samo en evangelij. Vsi popisujejo isto blagovest Jezusa Kristusa. Kaj pa so evangeliji po literarni vrsti? Je težko odgovoriti z eno besedo. Govore nam o življenju in nauku Jezusa Kristusa. So zgodovinski spisi, pa vendar nimajo namena biti popolni življenjepisi Jezusa Kristusa. O Kristusu pišejo bolj v obliki anekdot. Pri svojem pisanju so imeli apologetičen, dogmatičen in pastoralen namen. Po teh namenih se med sabo razlikujejo. Vsi pa nam raješjo vzvišeno podobo enega ter istega Kristusa in nam podajajo v odlomkih njegov nauk.

Odločimo se in začnimo brati evangelije zdržema, pogosto, če se le da, vsak dan. V priročni obliki moreš dobiti evangelije, tako da jih jagodno zameš s seboj in jih bereš kjer koli. Ni ti treba hoditi pred škofa in inkvizitorja po dovoljenje, tudi ne k spovedniku ali župniku, kot so morali naši predniki pred nekaj stoletji. Danes te nihče ne ovira pri prebiranju evangelijev; nasprotno, z vseh koncev prihajajo pobude za tako branje. Še celo protestantje vseh sekt nas z lastnima zgledom spodbujajo. Ne zaostajajmo za njimi v tej stvari!

Določi si čas za branje evangelija. Počasi, s premislekom beri odstavke za odstavkom. Evangelij seveda ni branje za razvedrilo, kot so povesti in romani. Tako branje ni. V njem moramo iskati resnico, ne zgovornosti, pravi Tomaž Kempčanski. Brati ga moramo v istem duhu, v katerem je bil napisan. Iskati moramo v njem duhovne koristi. Te pa najde vsakdo obilno, kdor bere evangelij s pravo voljo.

En evangelij bi mogli brati skupno po „Duhovnem življenju“, če vam je prav. O tem pa prihodnjčič.

STARIPASTIR

Mrak se je zgostil v noč. V velikih šunjah pada sneg. V debele plasti se gnete po strehah, izpod katerih boječe mežikajo kočje kot otroci izpod tople odeje. Stebri luči, ki lijejo iz malih oken, razkrivajo grešno razposajeni ples snežink.

V skromni sobi diha velika peč. Ogenj poje svojo vročo pesem in po kadilu diši. Na mizi leži težak koledar. Z mastnimi črnimi črkami je vtisnjena na zarjavelnem listu številka 24, nad njo je v ozkih črkah ugodobljen gruden.

Sivemu župniku sije luč naravnost v obraz. Ustnice se mu enakomerno gibljejo, oči se pa premikajo od vrste do vrste v brevirju. Čas se je starcu z vso neizprosnostjo vpisal v dobrohotni obraz in leta so mu izpila kri. Saj je tudi brevir že priletel, pa je vendar še tako lepo okrogel in rdeč.

Župnik vtakne levi kazalec v brevir, z desnico pa naredi velik latinski križ. Temne oči gledajo v razpelo Težke dlanj mu obleže na mizi. Kadilo in toplota mu vežeta misli v žive slike.

„Sveti večer. O, blagoslovljeni večer, ki si prinesel človeštvu večno Luč. V raztrganem hlevu, na okornih jasliah, med preprostimi živalmi si zagledal luč Ti, ki si sama Luč.“

„Da, jaslice. V moji sobi jih letos ni.“
Gube v obrazu se poglobe. Potem pa še bolj pribije: „Pri meni nocoj ni jaslic.“

Zatem je tiho kakor v grobu. Težke misli se duhovniku spletajo okrog tujih ljudi, neznanih obrazov. Mraz, mraz, ni toplote, tiste blažene toplote domačih ljudi.

Ura monotono tiktaka. Na oknu cveto ledene rože. Misli tavajo, iščejo in se umirajo daleč od tod v beli cerkvi med belimi griči pri majhnih jaslicah.

Zametno zeleni hriček se kakor topla živa tišči v kotu. Greje in skriva v sebi kamnito, razsvetljeno votlinico, h kateri se z vseh koncev vrtljajo bele poti. V daljavi kakor zakleti gledajo betlehemske židovi s svojimi mrzlimi črnimi okni.

Tam v desnem kotu prasketa pastir-

ski ogenj. Okrog njega leže ovce in ob desni čepi star pastir s širokrajnim klubukom in belo brado. Mane si roke in oči, pa zdaj, zdaj vrže na okno močno poleno, da se iskre poženejo naokrog. Peklekle na desno koleno in na vso moč pihne v žerjavico, da živeje vzplamti rdeči plamen.

Hipoma se vzpne kot tetiva, da zastokajo stare kosti v sklepah. „Kaj je? Ali ne poje pastirski rog? . . . Ne! Saj ni nič. Le zdelo se mi je.“

„Ne, ni se mi sanjalo.“ Z dlanjo si starce zastre oči, da ga ogenj ne moti. Nebo močno žari in petje p rihaja bliže. Starcu trepetajo prsti. Pa menda vendar ne od strahu? Kaj še, od strahu, njemu, ki je doma na teh planjavah. In vendar se mu gorjača v roki trese in kolena mu klecajo. Usta se podolgovato odpro, oči izstoniho, obraz je voščeno bel. Palica se zakotali po tleh. Starce se požene k ostalim pastirjem.

„Jakob, Juda, Benjamin! Vstanite, vstanite!“

Na travi kleče starce z vso silo strese mlade pastirje. Najmlajši se zvije v dve gubi, druga dva globoko zavzdihmeta, potem se v spanju obrneta vsak v svojo stran.

Starce ne ve, kaj bi. Petje je vedno močnejše, luč vedno bliže. Na čelu začetji debele kaplje, zobje mu šklepečejo, kot bi ne bili njegov.

„No, dajte, vendar! Vstanite, poslušajte, poglejte!“ Jecajoči glas reže v sree.

Prvi si pomane z rokavom oči. Rdeči lasje mu v valovih vise preko čela. Ko se razgleda, obsedi z odprtimi usti: ali je res ali sanja?

Naenkrat so vsi na nogah. Ustnice so razpete, oči izbuljene, roke se jim tresejo. Kot ovce pred nevihto se stiskajo v živ kup. Okrog njih se gnetejo prestrašene ovce. Blejanje večja grozo. In prikazen se večja, se bliža, se širi: zdaj, zdaj bo padlo.

„Ne bojte se!“ spregovori velik angel s nemirjajočim glasom.

Vsa usta pastirjev nehote ponavljajo: „Ne bojte se!“

„Oznanjam vam veliko veselje!“

Ustnice se počasi razlezejo v nasmeh, srca zopet bijejo, na obraz leže mir in veselje. Ves diši po smrečju.

„Rodil se vam je danes v mestu Davidovem Zveličar, ki je Kristus Gospod. In to vam bo znamenje: našli boste Dete, v plenice povito in v jasli položeno.“

Množica angelov obdaja prvega angela, tako da ni videti neba. Tudi ovce neugibno poslušajo in zrejo v nadzemljsko prikazen.

„Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so blage volje!“

Luč izgine. Spet so pastirji s svojimi čredami in vetrom. V daljavi nad ono votlino se čudežno sveti.

Stari pastir je prvi opazil svetlobo. „Tam doli, poglejte!“ Kažé v smer proti votlini.

„Tam bo!“

„Tja!“ poskoči najmlajši z jagnjetom za vratom čez ogenj. Požene se proti votlini. Ostali za njim: mladi in stari in ovce in koze. Čisto zadaj lovi sapo starec, opirajoč se na palico.

Votlina nenavadno žari. Mlada mati boža ljubko dete. Bradati mož ljubeznivo motri zdaj dete, zdaj pastirje, ki hočejo pljuča pustiti v hlevu in oči v jaslih.

Mlada mati se nebeško leno smehlja, otroče steza ročice proti njej. In v vsem tem pesem preprostih pastirjev in luči,

poljan in ognja, vetra in zvezd in repatice nad votlino.

Stari pastir, ki je pravkar prišvedral ves srečen, gleda in zmiguje z glavo: „Kaj takega pa še ne! Pa še ne!“ Prav k jaslim zdrkne na kolena. S silo mora zadrževati levico, da ne bi pobožala nežno dete.

Župnik prižge svečo in ugasne luč. Veščene kaplje se kakor jagode na molku naberejo na sveči in zdrknejo na mizo. Po stenah rastejo in padajo ogromne sence. Duh po kadilu se meša z vonjem po sveči.

Druge jaslice mu vstanejo pred očmi. Okrogla pšenična hostija v tabernaklju. — Dete v hlevčku.

Tisti stari pastir — on.

Ovce — njegovi verniki. Vse jih vidi v obraz, prav vse, te svoje otroke. Vdani so mu bili, saj je bil petdeset let med njimi kot pastir med ovcami. Bog ve, če jih bo še kdaj videl.

Zunaj pojo svetonočni zvonovi. Nebo je na zemlji.

Župnikov obraz je nenavadno lep. Sree mu vedno tiše tolče. Ustnice se komaj slišno premikajo: „Sedaj odpuščaš svojega hlanca, Gospod!...“

Sveča na mizi dogoreva.

Plamen gostaja moder.

Veliki kazalec se bliža dvanajsti.

JANKO

VETRINJSKI SPOMENIK

Kdo se ob besedi Vetrinje ne zdrzne? Tam so se naši begunci prvič odpočili, tam uživali kot begunci prvo versko tolažbo. V vetrinjskem svetišču, tam v Marijini cerkvi so bili krščeni prvi begunski otroci, tam so se nekateri poročili in iz vetrinjske cerkve so se razvili prvi žalostni pogrebi. Še več, v tej cerkvi so mnogi naši fantje in možje bili zadnjikrat pri sv. spovedi in prejeli sveto popotnico, ne da bi za to vedeli. Za „srečo pot“ so molili, in prav so imeli. Odhajali so na dolgo pot v večnost. In ko se je zvedelo za strašno izdajstvo, tedaj je postala vetrinjska cerkev kraj solza, molitve in bolečine.

Da bi ti dogodki ne šli v pozabo, so

severnoameriški Slovenci sklenili, da obnovijo oltar in prostor okrog glavnega oltarja: ta novi oltar naj bi bil spomenik našim žrtvam, ki so bile iz Vetrinje poslani v smrt. Na steno vetrinjske cerkve blizu glavnega oltarja na bi se vzdala plošča našim žrtvam v spomin.

Zbirka naj bi se vršila tako, da bi se v spomin vsakega, ki je bil poslan nazaj, darovalo 5 dolarjev. Če bi denar neostajal, bi se razlika izročila g. škofu Rožmanu za slovensko semenišče v Argentini.

Vsi prispevki naj bi bili poslani na Slovensko pisarno, 6116, Glass Ave., Cleveland 3, Ohio.

Blaženi Justin de Jakobis

DR. FILIP ŽAKELJ

Po najbolj zanesljivih virih svete stolice, to je na podlagi uradnih odlokov svete stolice pri postopku za proglasitev blaženim in svetnikom, bomo opisali življenje in zgled tistih oseb, ki jih je proglasil za blažene in svetnike sedanji sv. oče Pij XII. Upamo, da bomo ob pogledu na to sodobno galerijo zares velikih osebnosti dosegili dvojni namen: večjo ljubezen do matere Cerkve, ki vzgaja tudi v moderni dobi take značaje, in večjo pobudo za našo osebno rast v duhovnem življenju. Saj vzgledi morda še bolj vlečejo kot načelna navodila za krščansko popolno življenje. Danes bomo govorili o blaženem Justinu de Jacobis.

KRATEK ORIS ŽIVLJENJA

Oče mu je bil Janez Krstnik de Jacobis, mati pa Jožefina Mucia. Zgledni krščanski starši so dali življenje štirinajstim otrokom. Justin se je rodil dne 9. oktobra 1800 (isto leto kot pesnik France Prešeren in božji služabnik škof Anton Martin Slomšek) v kraju San Felé (Sv. Feliks). Starši so se pozneje z družino preselili v mesto Neapelj, kjer je nadarjeni in zgledni Justin obiskoval srednjo šolo. Osemnajst let star je stopil v misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega. Po opravljenem noviciatu in zaobljubah ter po dovršenih bogoslovnih naukih je prejel v mestu Brindiziju mašniško posvečenje 12. junija 1824. Več let je kot goreč misijonar vršil dušnonastirsko delo v domovini, v družbi pa je opravljal odgovorno službo. Domovina se mu je za apostolsko delo zdela premajhna; vleklo ga je v misijone. Papeška kongregacija za razširjenje svete vere ga je leta 1839 imenovala za apostolskega prefekta in mu naročila, da ustanovi abesinski misijon. Pred odhodom mu je papež Gregorij XVI. podelil svoj blagoslov. V Abesinijo je odšel skupaj z nekaterimi tovariši 23. maja leta 1839. Tam je ostal več kot dvajset let. Razkolniški Abuna Salama je dvignil zoper njega hudo pre-

ganjanje. Iz te dobe je več mučencev. Justinov zvesti učence Mihael Ghebre je tedaj umrl nasilne smrti in je že proglašen blaženim. Sveta stolica je postala pozorna na njegovo delo in Justina imenovala za naslovnega škofa nilopoljskega in apostolskega vikarja Abesinije. Slavni Viljem Masalia, takrat apostolski vikar, pozneje pa kardinal, ga je 8. januarja 1894 posvetil za škofa v mestu Massau v skrajno težkih okoliščinah. Preganjan in strit se je Justin zgrudil 31. julija 1860. Pokopali so ga v kraju Ebo. Za njim so žalovali celo mohamedanci. Na njegov grob so prihajali katoličani in razkolni kristjani, ker so bili prepričani, da je Justin umrl kot svetnik. Pij XII. ga je 25. junija 1939 proglasil za blaženega. Že eno leto po proglatitvi blaženim so poročali o novih čudežih na Justinovo priprošnjo. Zato je sv. oče pij XII. takoj naslednje leto 26. junija 1940 dovolil postopek za proglasitev blaženega Justina, škofa in spoznavaleca, svetnikom.

JUSTINOVA ZGLEDNA MLADOST

Skoraj pri vseh svetnikih vidimo, da so navadno imeli prav dobre in verne matere. Tako je tudi mati Jožefina Justina skrbno vzgajala. Mali Justin jo je poslušal in že kot otrok rad razmišljal resnice sv. vere. Posebno veliko pobožnost je že tedaj gojil do Jezusa v presv. Rečnjem Telesu, do Gospodovega trpljenja in do blažene Device Marije. Rad je po svojih močeh pomagal revežem. Dva papeška odloka trdita, da se je že kot otrok vpisal v družbo za razširjenje sv. vere in goreč molil za sprebrnjenje nevernikov.

PRAVI DUHOVNIK MISIJONSKE DRUŽBE

Kot duhovnik misijonske družbe je čutil, da ga Bog posebej kliče, naj vernikom oznanja božjo besedo. Sledil je božjemu klicu ter z vso gorečnostjo in plodonosno sejal seme božje besede. Srdove je žel posebnó v spovednici. Že tedaj so ga imenovali za angela lju-

znji, za krotkojagnje in za zgled po
niznosti.

NEUTRUDLJIVI APOSTOL ABESINJE

Svoj abesinski misijon je našel v najtežjem položaju. Toda pogumno se je lotil dela in premagoval neizmerne težave: trdovratnost razkolnikov, pomanjkanje najbolj potrebnih reči, težko podnebje. Ne deževje ne neznosna vročina ga nista mogla zadržati od dolgih in napornih poti po obširnih abesinskih pokrajnah. Takoj je vselej odšel, kadar ga je klicala na pot krščanska ljubezen do bližnjega in misijonska dolžnost. Popolnoma se je v vsem prilagodil abesinskim običajem. S svojo dobroto, nezlomljivo potrpežljivostjo, skrbno in nad vse nežno ljubeznijo je navezal nase srca ubogih in zablodelih Abesincev in uglajal pot za vrnitev iz razkola v katoliško edinost. Posrečilo se mu je s spreobrniti vsaj dvanajst tisoč Abesincev. Ustanovil je več misijonskih postaj in se trudil, da bi vzgojil domačo duhovščino. Podnevi je garal za duše, v dolgih nočeh pa se je v molitvi razgovarjal z Bogom. Ko je razkolni Abuna Salama zvedel za Justinovo škofovsko posvečenje, sta v njem še bolj vzplamteli jeza in nevoščljivost. Prav vse je storil, da bi škofa Justina ubili ali vsaj izgnali iz Abesinije, čeprav se je kralj Ubié temu upiral, ker je bil Justinu in katoličanom naklonjen. Justin pa je moral oku. šati izgnanstvo, ječo, verige, lakoto, žejo, izdajstvo, vsakovrstne preizkušnje.

Njegovi redovni tovariši blaženi Peter Renat Rogue, blaženi Janez Gabriel Perboyre in blaženi Frančišek Reški Clet so v drugih misijonskih deželah nevernikom prinesli Kristusa, pa dali tudi svojo kri. Tudi Justin je bil kar najbolj pripravljen preliti svojo kri za resnico svete. Morilčeva roka ga ni zadela, nač pa bi kljub temu njegovo smrt mogli imenovati mučeniško smrt.

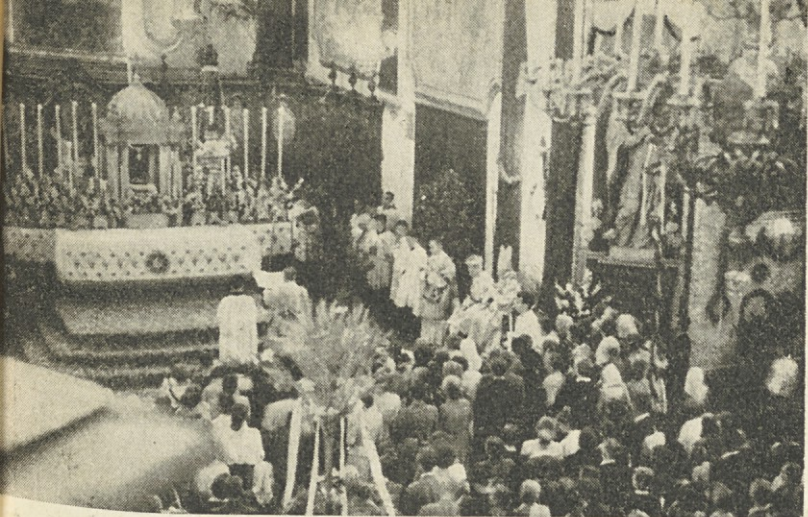
SMRT VELIKEGA APOSTOLA

Svetniški misijonski junak nikjer ni imel miru. Povod so ga zasledovali, da bi ga umorili. Pred zasledovalci je blodil po težkih in neprehodnih krajih. 31. julija 1860 je začutil, da se mu bliža smrt. Bolezen ga je popolnoma zlomila; vročina ga je tako zdelala, da

šo moči pojemalo. Svoje tovariše, ki so ga v preganjanju spremljali, je opomnil, da bo samo tri ure živel. Lepo je opravil sv. povelj in prejel sveto maziljenje. Svoje duhovne otroke, ki jih je v Kristusu rodil, je onominjal, naj ohranjajo medsebojno ljubezen ter izkazujejo spoštovanje in pokorščino rimskega papežu, zase pa je prosil odpuščanja, v čemer se je pregrešil. Ležal je na tleh; za zglatvje so mu dali skalo roke je držal na prsih v obliki križa in molil. Ko so se približali zadnji trenutki, je vzkliknil: „Bog prihaja.“ Zdelo se je, da že predokuša v tistih trenutkih nebeško veselje; obraz je kar zablestel v nebeškem sijaju; kot žrtev ljubezni se jemirno poslovil s tega sveta; postal je v zglédovanje svetu, angelom in ljudem (1 Kor 4, 9).

SVETNIKI NAS UČIJO ŽIVETI

Justin de Jacobis priča, kakšni pomeni ima za otrokovo versko življenje dobra materina vzgoja; priča, da je za zdrav razvoj duhovnega življenja potrebna molitev; zato razmišlja verske resnice že od mladosti, ljubi Jezusa v presveto Rešnjem Telesu, se rad pogloblja v skrivnost Gospodovega trpljenja, pa prečuje tudi kot misijonski škof cele noči v molitvi; priča, da je za svetost in popolnost potrebna krepost vere; saj bi bilo vse njegovo tako naporno delo brez smisla, če ne bi imel vere v Boga in vrednost človeške duše; priča, da je potrebna krepost upanja; tolikih žrtev brez posebnega zaupanja v božjo pomoč ni mogoče prenesti; priča, da je višek popolnosti v ljubezni do Boga in v ljubezni do bližnjega; priča, da mora biti glavni nagib vsega našega misijonskega dela ljubezen do bližnjega, ljubezen do duš, da je pri tem delu potrebna velika žrtev; priča, da je kršč. srčnost res velika in veliko zmora, če ima svoj vir v ljubezni do Boga in bližnjega; priča, da sta za pravo popolnost potrebni kreposti potrpežljivosti in krotkosti, predvsem pa ponižnost, ki naj svoj ljubi laj pozablja in išče le Boga in neumrljive duše. Pojdimo v duhu na njegov grob in ga prosimo teh velikih kreposti, ker je vse drugo prazno, pravo bogastvo je le v krščanskih krepostih, ki imajo večno vrednost.

Zgoraj:

Ljudstvo pri umeščanju stolnega prošta dr. Fr. Kimovca v ljubljanski stolnici.

Spodaj:

Škof Vovk umešča novega stolnega prošta.

Na naslednji strani zgoraj:
Častiti g. Janeb Zdešar daruje sv. mašo v katakombah sv. Kalista.

Spodaj: G. novomašnik v krogu svojih znancev in duhovnih sobratov.

VAŽNE UGOTOVITVE

Gibanje, ki ga je začel ameriški misijonar James Keller, iz družbe maryknollcev, izdaja razne knjige apostolske vsebine. Že naslovi so privlačni in zanimivi: „Ti lahko spremeniš svet“, „Poliki, ki spreminjajo tvoj svet“, To gibanje „The Christopher approach“ ima po 7 letih obstoja v Združenih državah že 700.000 aktivno sodelujočih borcev. Ideja, ki v njem najbolj vleče je ugotovitev, da lahko vsak posameznik na svetu, mlad ali star, reven ali bogat, moški ali ženska, na manj pomembnih in zelo važnih položajih, doprinese po božjem načrtu znatni delež k izboljšanju sveta, k spreobrnitvi človeških src. Dovolj je, da postanemo vsi Kristonosci, prinašajoč vsak v svoje delovno okolje vsak trenutek bakljo božje ljubezni.

Po načrtnem proučevanju sodobnega okolja je ugotovljeno, da je na svetu približno 1% organiziranih hudobnikov, ki pehajo v strahovito uničenje z izvajanjem svojih zločinskih načrtov ves človeški rod. Gibanje Kristonoscev navaja vsakega pristaša: „Stori nekaj za izboljšanje! Boljše je prižgati eno svečo, kot preklinjati temo.“ Vsakdo, ki v še tako indiferentni službi kot Kristonosce izvršuje svojo dolžnost, množi številno novih luči. Čim več bo luči, tembolj se bo umikala na svetu brezbožna tema. Čim hitereje se bo ta preprost, upanja poln in konstruktiven proces vršil, tem preje bo na svetu zavladal pravi in trajni mir, po katerem utrujena in opustošena človeška srca tako zastoj danes hrepene.

TVOJE POSLANSTVO

Slovenski fant in dekle imata v tej uri v svetovnem dogajanju važno vlogo in mesto. Božja Previdnost nas je razposlala in razselila po vsem svetu. Po slovenskem katoliškem časopisju bemo često, kako ta ali oni naš rojak išče „prijateljev“, ko ga osamljenost

utruja. In vendar imamo vsak in vsi prav svojsko življensko nalogo, ki nam je od vekomaj odločena vprav za te čase in prilike in v razmerah, kakršne nas obdajajo. Tvoje delo, naj si bo še tako preprosto tovarniško garanje, delo pri bolnikih, v uradih, vzgojno, služba v nepoznanih družinah, je po božjih načrtih važen in nenadomestljiv doprinos k ozdravljenju sveta in izboljšanju položaja. Zakaj vsak posameznik, ki stopi v sedanjih svetovnih razmerah na mesto hudobnega poedinca, odločilno vpliva na sanacijo prilik. In ko bi se vsak izmed nas tega dejstva jasno zavedal in bi se dobri povezali, bi na svetu hudobija, kjub silni moči in propagandi začela zgubljati za množice svoj čar. Znano je namreč, da na maso vedno vpliva malo organiziranih poedincev, ki jasno vedo, kaj hočejo. Tako je komunizmu uspelo v dobrih tridesetih letih prenesti organizirano boljševisko tiranijo v velik del sveta in izvajati temu dejstvu odgovarjajoče posledice.

OBČUTEK OSAMLJENOSTI IN ZAPUŠČENOSTI

Res je naša slovenska mladina silno razmetana po vsem svetu. Eden tu, drugi nekaj sto kilometrov vstran. Zavedati pa se moramo, da razdalje igrajo vsak dan manjšo vlogo v tehnično predujočem človeštvu in da se razdalje ožijo, meje zabrisujejo, duše zblizujejo, in izkušnje zamenjujejo vsak dan lažje. Časopis, radijo, televizija, avto, aeroplan postajajo vedno bolj zblizujoča sredstva človeštva. Danes n. pr. pri televizijskem aparatu v Ameriki enkrat tedensko gleda in poslušaja prepričljive govore newyorškega škofa Fultona Sheena o temi „Življenje je vredno življenja“ okrog 8 milijonov družin. Ugotovili so, da ta mož tako v pol ure preko televizije razlaga katoliški nauk večini dušam in vpliva na več ljudi, kot je mogel največ misijonar vseh časov sv. Pavel ob silnih naporih in preizkušnjah

v vsem svojem življenjskem delu.

Vem, kaj porečeš. Pa jaz nisem Sheen in tudi televizije nimam. Moje delo v sedanjem poklicu ni ono, po čemer sem tako hrepenel, se dolgo pripravljaj. Moja tvoja tožba v celoti drži. In vendar ni tvoje delo v tem trenutku in takih okoliščinah za rešenje človeštva prav nič manj važno, kot bi bilo kjer koli drugje in v drugačnih prilikah. Svet vodi in vse na njem ureja previdnost božja. Sedanji križ v tem položaju ti je od njega odkazan. Da ga čim bolj izrabiš in izkoristiš za izboljšanje prilik v tvojem življenjskem okolju. Ker pa si član skrivnostnega Kristusovega telesa pa predvsem, da s svojo žrtvijo pomnožiš v njem in v ostalih njegovih udih, tvojih soljudeh mero in višino božjega življenja milosti. Tvoje življenje je torej pomembno, ne glede na poklic, ki ga vršiš, kraj, kjer samevaš, križ, ki ga občutiš. Če izvrsuješ božjo voljo, spreminjaš pravkar obličje sveta in si v svojem okolju misijonar. Kajti danes je ves svet kot misijonsko področje in poganstva ne manjka nikjer. Pa tudi sam nisi, ker je Bog s teboj in mnogi, ki odmirajo sebi v mnogo težjih okoliščinah, da tudi oni doprinejejo svoj delež k reševanju človeštva. Kar ne moreš doprinesti z dejavno aktivnostjo, bo nadomestila v še obilnejši meri tvoja molitev in vdano trpljenje.

VEČ IDEALIZMA IN VOLJE DO ŽIVLJENJA

Stvarnik nam je dal razum in svobodno voljo. Pamet, da jo prav rabimo in voljo, da po spoznanem težimo. V današnjem človeštvu se razum in napredek zelo poudarjata. Volja človeštva pa doživlja krizo, ki je boleštna. Srečujemo ogromno ljudi brez prave volje do življenja. Mogli bi reči, da živijo tjavendan. Nimajo idealov, za katere naj bi se ogtevali. Brez idealov pa življenje razumnega bitja ni vredno življenja, saj se ne loči od one brezumne živali, ki le svojim potrebam v fizičnem redu zadoščuje. Šibkost volje je opaziti tudi pri marsikomu, ki je bil še nedavno idealen. Kot da bi se mu ideali podrli. Manjka zaupanja v vodstvo božje roke, ki ne dopusti, da nam las pade z glave brez razloga. Manjka nadnaravnega pre-

sojanja vsega dogajanja v svetu, ki daje v lestvici vrednot trpljenju eno izmed najvišjih mest. Manjka idealizma, ki sladi grenkobo preizkušnje in daje pogona in hraniva v razdajanju lastnega jaza za blagor in osrečevanje bližnjega. Manjka pa tudi zasidranosti v Boga, ki je naš početnik in cilj v tej solzni dolini in izven katerega nobene prave sreče biti ne more v še tako opevanem „raju na zemlji“, ki je utopija.

ZRTVOVANA LJUBEZEN

Živeti moramo najlepšemu življenjskemu programu: osrečevati, biti žrtvovani v ljubezni za druge. Prav nič ne bomo ob odhodu s sveta nesli več s seboj pred Sodnika, če delamo v tem ali onem poklicu, če zaslužimo toliko ali več, če smo češćeni ali prezirani, obrekovani ali slavljani. Le dela bodo šla z nami in njih zasluženje bo trajalo vekomaj. Edina naša sreča bo, če smo živeli za druge, se zanje razdajali, njih osrečevanja iskali in pustili svet vsaj malo boljši, kot smo ga sami našli. Bodisi v krogu naših lastnih rojakov ali kje v najbolj zapušćenih naseljih žrtvovani za rešitev človeštva. Kar najbolj naš polet hromi, je pomanjkanje močne volje do ustvarjanja v okolju, kjer trenutno smo. Raje upamo na „boljše čase“ in hrepenimo po njih, da izgubljammo dragocene trenutke v večnost izginjajočega sedanjega trenutka, ki je edini naš, ker niti preteklostj več ne posedujemo, niti o bodočnosti nič gotovega ne vemo. Sanjamo, samim sebi se smilimo in leta minevajo kot tedni, ne da bi nam bilo jasno, kaj hočemo.

MOČNIH JE SVET

Zanimivo je, da v življenju niso največkrat najuspešnejši izobraženci, marveč prizadevni samouki, ki se žrtev niso ustrašili. V Ameriki ljudje menjavajo poklice precej lahko. Neka prožnost je v ameriškem človeku, da se hitro znajde in prilagodi, kamor ga postaviš. Praktična vzgoja in velika iniciativnost. Vsak želi delati, izvzemši lenuhov, ki jih je na svetu povsod nekaj. In če ne more drugega, prodaja časopis, da n. pr. zasluži malo več za drugega leta načrte. Mnogi po delu študirajo v večernih tečajih. Znameniti ing. Grego-

lich, Barogov zgodovinar, je vse študije v večernih tečajih končal. Zato so po svojo v tej deželi cenjeni mnogo bolj „uspešni“ kot „studirani“ ljudje. Pa tudi drugod po svetu drži, da se krepak slovenski fant, dekleta, s skromnim načinom življenja in varčnostjo počasi lahko dokoplje do položaja, ko bo koristen in srečen. Močna volja vse doseže. Saj imamo v življenju človeštva neštete primere.

DEMOSTHENES IN PASTEUR

Sedemletni Demosthenes je izgubil očeta. Varuh je z njim mačehovsko ravnal. Fant je nekoč na sodišču prisostvoval sijajni obrambi zagovornika v neki tožbi in se navdušil za govorništvo. Začel se je vaditi, doživljal neuspehe, a ni odjenjal. Ob slabotnih pljučih je ni odtvoval dneve v prosti naravi za recitiranje raznih pesniških del, dokler jih ni okrepil. Jecljanje je odpravil, da je dal pod jezik kamenček in ob morski obali na ves glas skušal prevzeti šumenje valov. Često se je umaknil od ljudi v samoto in tebtal razloge za in proti, ko se je popravljal na javne nastope. Končno je uspel. Nad 2000 let že živi njegov spomin in velja še danes za enega največjih govornikov, ki so kdaj živeli. Vedel je, kaj hoče in storil je z močno voljo vse, da je cilj svoj dosegel.

O slavnem kemiku Louis Pasteurju je znano, da si je že v mladosti koveslo zastavil besede: „Per vias rectas“. Naravnost do cilja! Z železno vztrajnostjo se je tega gesla držal v svojem zasebnem življenju in pri znanstvenem raziskovanju. Starši so ga ponovno svarili, naj se pazi, da ga velikomestno življenje ne pohujša. Takole jim je pisal: „Če vemo, kaj hočemo, tedaj ni Pariz pravi, nič bolj nevaren kot kak drug kraj. Zapeljan bi mogel biti v njem samo oni, ki ne bi imeli močne volje.“ Živel je preprosto in trezno. Še starše je podpiral s prihranjenim denarjem. Tako, da mu je oče v pismu omenil: „Bolj sem s teboj, sin moj, zadovoljen, kot ti morem povedati.“ Postal je izumitelj in član akademije znanosti in bil prišteti med odlikovance „nesmrtnike“ francoskih znanstvenikov.

Skoraj v vsakem narodu in večjem kraju, kjer naleti na naše ljudi, je opaziti sadove njih ustvarjalne sile močne volje. Začenjali so običajno iz nič ali iz malega. Vodilni katoliški rojak v Ameriki se rad spominja, kako je vsa družina delala. Mati drva nabirala, otroci vsak po svoje iskali priložnosti za delo, da je iz preprostega moža družina postavila temelje vsej podjetnosti mr. Antona Grdine. Ni odločala tu samo inicijativnost. Pri vseh oz. večini zavednih rojakov opazimo, da so jasno imeli svoje cilje pred očmi, delali žilavo z vso pridnostjo garanciju predani, iskali novih inicijativ in se vadili ter urili v vsem, kar bi jim moglo olajševati življenjski uspeh. Brez znaja in naporov ni šlo najbrže v nobenem primeru. Bilo je treba dolgoletne vztrajnosti.

Opaziti je isto pri Poljaki in drugih narodnostih. Pravkar izvoljeni novi predsednik Amerike je potomec nemškega emigranta. Njegov oče je bil preprost farmar. Da je mož zasedel v kritičnih urah svetovne borbe proti svetovnemu komunizmu to tako važno mesto, se nima zahvaliti, kot časopisi enodušno poudarjajo, nobenemu plemenitemu rodu v davnihi, niti protekciji političnih strank, marveč sijajni osebni kvalifikaciji nesebičnega javnega delavca in predanega vojaka, do česar se je dokopal s svojo močno voljo.

MOČNA VOLJA PREMAGUJE VSE TEŽAVE

Kdor ve, kaj hoče in vse stori, da zastavljeni cilj doseže in ga uresniči, pravimo, da ima močno voljo. Lahko je seveda ta močna volja v službi zla ali pa resnice. Občudovati moramo silno močno voljo komunistov. S kako zavednostjo rušijo svetovno ravnovesje v svobodnem svetu. Koliko tisočev mučencev nam je dala domovina v zadnjih desetih letih! Močna volja jim je bila opora v prelizkušnji, da so jo prestali s prejemom večne krone blaženstva.

Ko je učiteljščniku Pavčiču malo pred nasilnim mučenjem leta 1942 mati na Bizoviku pri Ljubljani rekla, naj se varuje, da ga ne bodo ubili, je v svoj dnevnik napisal tele besede: „Dobre

volje sem bil sred naših fantov na se-
stanku. Doma so se bali, kaj bo prvega
maja, ker so komunistični izdajalci na-
povedali boj. Jaz pa sem zrl mirno v
bodočnost. In če me bodo ubili, ne bom
prvi, ki bo padel za Kristusa, Slovenijo
in Jugoslavijo. Če bo imela od tega ko-
rist Cerkev, moji domači ali mili moj
slovenski narod, naj me kar, saj se za-
vedam, zakaj me bodo. Če bom tako
srečen, prošim vse, ki bodo to brali, naj
gredo neustrašeno naprej, naj nadalju-
jejo moje delo, naj zatirajo zlasti ko-
munizem, ki ga že od nekdaj sovražim.“
(Iz dnevnika, Pavč. življenjepis)

MOČNA VOLJA OHRANJA OPTI- MIZEM v BOLEZNI

Zdravniška veda polaga veliko važ-
nost na zdravnikovo psihološko vpliva-
nje na pacienta, ko se trudi za njegovo
telesno ozdravljenje. Dasi je pri živčnih
bolezni to nujno, je zelo koristno tudi
pri večini drugih bolezni. Težko je
zdraviti bolnika, ki nima nobene volje,
da bi še kdaj ozdravel. Ali histeričnega,
ki nima v oblasti svoje volje in skuša
zdravnika prepričati, da ima bolezen,
ki je nima. Iz izkušnje vemo, kako z
zaupanjem smo zrl ob težki bolezni v
prihajajočega zdravnika in kako nam
je „odleglo“, če je našo voljo okrepil,
upanje na ozdravljenje utrdil.

Ko so nekoč velikega svetnika in zna-
nega pisatelja teoloških knjig vprašali
na starost, zakaj ne odloži pisanja svo-
jih knjig, dokler ga ne neha boleti gla-
va jim je odvrnil: „Ko bi čakal na to,
bi ne bil še ničesar napisal, ker me gla-
va boli brez večjih posledkov — vse
življenje.“

MOČNA VOLJA OBVLADUJE STRASTI

Sv. Avguštin, ki je vso mladost blodil
v najraznovrstnejših grehih, se je ob
spoznanju tolažil, da se bo „jutri“ po-
boljšal. Silno lepo in pretresljivo po-
pisuje v svojih „Izpovedih“, kako so
mu plesale strasti pred domišljijo, da
se ni mogel odločiti. Ko pa je dozorel
njegov sklep in je rekel svoj „sedaj“,
je začutil, kot da bi se v njem pretrgale
verige grešnih strasti. Postal je eden
največjih spreobrnjenec, kar jih sveta
Cerkev ima.

Magdalena, ki je bila javna grešnica,

je kljub svoji prohanjeni lepoti z močno
voljo ljubila samo Jezusa, da je imela
svoje duhovne oči uprte neprestano v
njegov božanski lik.

Sv. Pavel je svojo silno voljo ponad-
naravil brž, ko je po padcu s konja na
potu v Damask srečal Boga, in postal
iz največjega preganjalca največji mi-
sijonar. Vsa njegova pisma so le medel
odsev ustvarjalne sile njegove močne
volje.

MOČNA VOLJA NE ZAVISI OD TELESNE JAKOSTI IN MOČI

Življenjepisci apostola Pavla sogla-
šajo, da je bil moč majhne postave. V
življenjskih naporih so pogosto ljudje
šibke konstitucije zelo odporni. Volja
jih take dela in ohranja. Zdravnik, ki
je bil sam vojak, trdi, da je opazil,
kako telesno manj krepki inteligentje
niso prav nič zaostajali v naporih za
najbolj krepkimi, močno raščenimi vo-
jaki. In pristavlja: „Vsi človeški napori
naletijo vedno znova na ponavljajoče se
težave, ki jih mora premagati volja.
Volja pa izhaja vedno iz duha. Dub
krepit tudi telo. In mišice ne smemo
krepiti na škodo možganov.“ Tako pre-
tirana telesna nega in pomanjkanje
utrjevanja volje gradi tudi v naših časih
mehkužne značaje.

MOČ VOLJE MORAMO UTRJEVATI

Med tem ko je razum človeku po
naravi dan, čeprav njegove sile lahko
človek sam močno razvije, je volja
običajno v otroku šibka in mora vsak
izmed nas svojo voljo utrjevati in šo-
lati. Kako?

S ponavljanimi odpovedmi in žrtvam
v vsakdanjem življenju. Vsakokrat, ko
smo se odrekli prostovoljno kakí do-
voljeni stvari, smo lastno voljo ojačali.
Z radvoljnim sprejemanjem težav in
preizkušenj v življenju se rša volja
zelo krepí. Z vztrajnostjo, potrpežljivi-
vostjo zasledujemo zastavljene si ži-
vljenske cilje v okolju, kjer živim: pri
delu, ki ga opravljamo. Najbolj nesrečni
so danes med nami oni, ki sami ne
vedo, čemu naj bi živeli, ki nimajo no-
berih idealov, ki jih nič ne zanima, ki
jim je žal, da se se za ideale sploh klat
zarzembali. Bolezen naših modernih dni,
že kljub čevanemu naprečku zado-

vojsstvo to ne v preteklost, ke ne zna-
mo čeh biti zadovoljni s tem kar ima-
mo, s pril. št. ti, v katerih živimo s kri-
ži, ki nam jih božja Ljubezen pošilja,
da našo voljo za vse dobro okrepi. Po-
zabljam o na božje vabilo: „Če hoče
kdo priti za menoj, na se odpove sa-
memu sebi in vzame svoj križ ter hodi
za menoj“ (Mt 16, 24).

TABERNAKELJ, OROŽARNA MOČNE VOLJE

Ni slučaj, da so se svetniki povzpeli
do izredno močne volje, ker so se kre-
pili ob presveti Evharištiji. Škof dr.
Gregorij Rožman je o slovenskih mu-
čencih v postni pridigi 16. aprila 1943
v ljubljanski stolnici lepo dejal: „Ko-
liko čistih mučencev in mučenic šteje
Cerkev v vseh stoletjih! Tudi danes, tu-
di med nami! Naj govore in pripovedu-
jejo, kar hočejo, resnica je, da so vztra-

jali do zadnjega zvesti: imena Janez
Pavčič, Vinko in France Mravlje, Lojze
Grozde in še druga, bodo večno bleste-
la, so imena junakov, tisočkrat mož-
nejših in pogumnejših kot njihovi mo-
rileci“ (Pavčičev življenjepis).

Da med nami tudi morda v krajih,
kjer v večjih skupinah živimo, ni več no-
tranjega veselja, je vzrok v opuščanju
pogostnega obhajila. Dušne sile slabijo,
volja hromi. Saj pravi upravičeno škof
Sheen, da je prvi zanesljivi znak na-
šega duhovnega nazadovanja, da ne
najdemo zaradi dela več časa za Boga.

Pa je važno, da ne pozabimo sv. To-
maža navodilo: „Prejmi Jezusa, On je
življenje! To je pot; po tej stopaj! V
sveti Evharištiji so vse milosti, vse do-
brote za naše duhovno in časno življe-
nje. Iz nje nam lijo v duše dobre misli,
trdni sklepi, močna volja, mir srca.“

MOJ PRIJATELJ 1953

Tako se imenuje žepni koledarček,
ki ga že drugič izdajajo slovenski duš-
ni pastirji v Argentini. Namenjen je
vsem Slovencem, ki živijo izven zasu-
njene domovine.

Letošnji koledarček pomeni z ozirom
na lanskega velik napredek. Je prak-
tičen, pa istočasno poln globoke vse-
bine.

Že to zelo ugaja, da je na prvih stra-
neh izražena v petih jezikih želja, naj
se pokliče v slučaju nesreče katoliške-
ga duhovnika.

Koledarček nudi izrpen pregled slo-
venskih dušnopastirskih in civilnih sre-
dišč po svetu. Slovenci v Argentini
imajo svojo posebno rubriko.

Pod naslovom „Koristni nasveti“
najdeš mnogo potrebnih smernic, tako

glede čtiva, prijateljstva, družinskega
življenja in zdravniške pomoči. Tudi
najpotrebnejše molitve so vključene.

Pazljivo bi bilo treba prebrati zadnje
poglavje „Beri, premisli, stori“, saj za-
jame življenje tako kot ga živimo. Po-
sebnost sv. spoved in zakon sta natančno
obdelana.

Na koncu ima koledarček kar dve
kazali: zapovrstno in stvarno. Strani
obsega 128. Za inozemstvo stane: USA
in Kanada 0.80 dolarja, Italija 300 lir,
drugod v odnosu do dolarja. Naroča se
pri upravi „Duhovnega življenja“, Vic-
tor Martinez 50, Buenos Aires. Knji-
zico, ki je lično vezana, vsem lepo pri-
poročamo. Na razpolago je tudi še ne-
kaj izvodov „Moj prijatelj 1952“, ki
ima tudi važno in globoko vsebino.
Cena je polovična.

Od doma

Preganjanje katoliške Cerkve se nadaljuje. Mogli bi trditi, da narašča. Izmed mnogih dokazov bomo omenili le tri, ki sami dovolj govorijo brez komentarja.

Koncem septembra so „prejeli pravično kazen za zločine nekdanji oblastniki in izdajalci iz „Sube Krajine“, kot piše zmagoslavno „Slovenski poročevalac“. Prizorišče je bilo okrožno sodišče v Novem mestu. 17 ljudi je bilo obsojenih, le eden oproščen. Kot glavni „zločinci“ so nastopali kot vedno trije duhovniki: d kan Karel Gnidovec, njegov kaplan Vinko Šega iz Žuženberka in župnik Jože Podlipnik iz Sel pri Šumberku. Štiri dni je trajala razprava, ki je bila usmerjena zlasti proti dekanu Gnidovcu. Ta gospod ni hotel vstopiti v „Cirilmetodijsko društvo“, ki ga tvorijo rdečemu režimu prijazni duhovniki, bil je član Slov. ljudske stranke. Ljudi je gospodarsko, politično in duševno izrabljaj, poneverjal denar, zgradil na račun „ljudskih žuliev“ novo župnišče, botroval vaškim stražam in domobrancem, strupeno pridigoval, molil za vojnega zločinca Gregorija Rozmana, primerjal stiško slov. naroda z judovskim ljudstvom in podil od obhajilne mize žensko, ki ni bila cerkve. no poročena.

Zaradi vseh teh „hudobij“ je bil obsojen na smrt, kot tudi kmet Gnidovec Franc in čevljar Stupica Mirko. Župnik Podlipnik bo delal pokoro 12 let, kaplan Šega pa pet let.

Tako se postopoma uničuje duhovništvo. Okrog Novega mesta je vedno manj fara zasedenih. V težkem precepu so duhovniki: ali se podvržejo zahtevam komunizma in še nekaj časa osta-

nejo na farah, ali pe se tem zahtevam uprejo in romajo v zapor.

Tudi proslava 100 letnice farne cerkve sv. Pavla na Vrhniki je bila komunistom trn v peti. Treba je bilo dokazati, da je ta proslava le nadaljevanje domobranskega gibanja. Zato je bilo treba še enkrat udariti po vseh, ki so količkaj delali v preteklih letih proti komunizmu. In so prišli na vrsto g. dekan Milavec, g. župnik Kette in kaplan Kraljič, ki so vsi „strašno odgovorni pred narodom za to, kar se je na Vrhniki zgodilo“. Kljub vsemu rohnenju pa se je proslava v redu izvršila, kar poročamo na drugem mestu.

Še ena stvar je domače oblastnike razburila. Nova maša g. Janeza Zdešarja v Rimu. Za „Slovenskega poročevalca“ je nezaslišano, da se je katoliška Cerkev upala posvetiti za duhovnika fanta, ki je bil domobranec. Poleg tega so bili pa še domači v Ljubljani tako nesramni, da so se udeležili maše v znak duhovne povezanosti z novomašnikom.

Tako služi sedaj vsak verski dogodek slovenskemu komunizmu za pretevczo, da vseka po veri, cerkvi in Vatikanu.

Umrli je septembra meseca v starosti 70 let dr. Ciril Ažman, profesor verouka v pokoju. Pokojni jebil dolgo let profesor na gimnaziji v Novem mestu. Užival je velik ugled zaradi svoje razgledanosti in temeljitosti. Bil je tudi velik prijatelj narave. Poznal je najbolj skrite koticke na Gorjancih. Tudi v zvezdoznanstvom se je mnogo bavil. Leta 1939 ga je zavrata bolezen vrgla na bolniško posteljo, iz katere se ni več dvignil. Leta 1943 se je preselil k svoji

sestri v Ljubljano, kjer ga je tudi našla smrt. Naj počiva v miru!

„To je dan, ki ga je naredil Gospod“ je bil soglasni odmev po končanih slovesnostih ob stoletnici posvečenja farne cerkve sv. Pavla na Vrhniki dne 12. oktobra. Dekleta so napletla vence in okrasila cerkev s šopki iz nageljnov, rožmarina in roženkravta, kakor doslej še za nobeno versko slavnost, fantje pa so poskrbeli, da je bila razsvetljena kot še nikoli. Izpod slavaloka je visel venec iz električnih žarnic, ki je tvoril jubilejno številko 100. Stene prezbiterija so bile okrašene z rdečimi tapetami. Pri jutranji maši so peli prigodno pesem, ki jo je zložila uršulinka m. Elizabeta Kremžar, uglasbili pa so jo dr. F. Kimovec, S. Premrl in M. Tome, vsak po en del. Ob desetih pa so prvič izvajali novo Kimovčevo latinsko mašo. K darovanju, ki ga je oblast ob tej priliki izjemno dovolila, so šli vsi navzočni, ki so docela napolnili prostorni božji hram. Iz Rima so dospele brzojevne čestitke. Amerikanski Vrhničani so poslali dva krasna prta, od katerih je eden z zlatom vezen na nylon-ski tkanini, in 6 ministrantskih oblek zelene barve. Streglo je 22 mašnih strežnikov. — Že priprave so vzbujale toliko pozornost, da je ljubljanski tisk napadel prireditelje s posebnim člankom „Za oživitvev belogardizma jim gre“, pri čemer posebno napada zlasti nekatere idealne dijake, ki so organizirali versko slavje.

Letošnje nove maše

V ljubljanski škofiji so bile to letoje le štiri nove maše: Križe pri Trzinu, Sela nad Škofjo Loko, Mirna na Dolenjskem in Šmarje pri Ljubljani. Kje so tisti časi, ko je bilo vsako leto po dvajset novih maš? Molimo, da bi do tega čimprej prišlo.

Biserne maša dr. A. Levičnika

Dne 20. julija je opravil dr. Alfonz Levičnik, profesor verouka v pokoju v Kranju svojo biserno mašo. Oltar je bil poln belih lilij, nad tabernakljem pa je poln številka šestdeset, sestavljena iz žarela električnih žarnic. Pridigal je pisatelj Franc. Sal. Finžgar, že tudi sam zlatomašnik. Na to slovesnost je bil povab-

Novi kardinal nadškof
Stepinac junija meseca
l. 1952 v vasí Krasecu,
kjer je konfiniran

ljen tudi ljubljanski škof mons. Vovk, ki pa ni mogel priti, ker je isti dan v Ljubljani umeščal dr. Kimovca za stolnega prošta.

Župnik Valentin Sitar — zlatomašnik

13. julija so imeli v Predvoru zlato mašo tamošnjega župnika Valentina Sitarja. Pri tej slovesnosti je bil navzoč ljubljanski škof, ki je tudi pridigal. Med drugim je povedal, da ga je zlatomašnik pripravil na prvo sv. spoved in mu podelil prvo sv. obhajilo, ko je hodil kot otrok v Solo v Kranj in je bil s. Sitar tam za kaplana.

Smrt v duhovniških vrstah.

Umrl je v visoki starosti 86 let Mar. kičev gospod — Peter Šveglj. Drugo leto bi obhajal biserno mašo. Maševal pa že ni od leta 1948, ko ga je zadela možganska kap. Pogreb je imel zelo lep. Duhovnikov je prišlo 12 s šenčur-

skim dekantom na čelu. Ta je imel tudi nagrobni govor, v katerem je povdaryl, da je bilo pokojnikovo življenje prepleteno s trpljenjem in preizkušnjami. Ko krška soseska je kupila lep veneč in zbrala za dvanajst svetih maš za dušni pokoj pokojnika. Naj počiva v miru!

S SLOVENSKE KOROŠKE

Katoliškega shoda na Dunaju, ki se je vršil letos v prvi polovici meseca septembra, se je udeležilo 550 koroških Slovencev. Imeli so poseben vlak tja in nazaj in so na ostale avstrijske katoličane naredili najlepši vtis s svojo pobožnostjo, discipliniranostjo in s svojo versko ter narodno pesmijo.

Mohorjeva družba v Celovcu se je osamosvojila. Kupila si je velik rotacijski stroj, ki ga je hudo potrebovala. „Naš tednik“, ki so ga dosedaj v Mohorjevi tiskarni le stavili, tiskali pa v nemški „Carinthia“, bodo mogli odslej tudi tiskati v slovenski tiskarni, kar gotovo veliko pomeni.

Umrla je gđc. Tekla Bruckner, učiteljica za slovenski jezik in risanje. Pod Pečnico je poučevala 6 let. Zadnja leta jo je mučilo strašno domotožje po prelepem Blejskem jezeru. Pokopali so jo 3 duhovniki, v sprevodu pa so šli šolski otroci, njih starši in veliko hvaleznega ljudstva.

Umrl je 8. oktobra proš Andrej Truppe iz Dobre vasi v starosti 71 let. 45 let je bil duhovnik in 25 let je preživel v Dobrli vasi.

Na progji Beljak—Podklošter so 5. oktobra začeli voziti električni vlaki. Če bodo elektrifikacijo podaljšali do Trbiža, bo Beljak preko Trbiža in Vidma postal zvezan potem električne železnice z Gorico in Trstom.

Mohorjeva družba v Celovcu je za leto 1953 izdala štiri knjige, ki jih je začela razpošiljati 10. novembra preteklega leta. Za cilj si je postavila 1500 naročnikov, ki jih pa žal še ni dosegla. Prav je, da vsi Slovenci izven Titove Jugoslavije prizadevanje Mohorjeve družbe v Celovcu kar najbolj podpremo. Dobregra branja ne bo nikoli preveč, pa tudi naše družinske knjižnice naravnost prosijo, da jim napolni-

mo z dobrimi slovenskimi knjigami. V USA se dobijo pri Ligi v New Yorku (p. Bernard Ambrožič OFM, 238 E. 19 Street), v Argentini pa v Dušnopastirski pisarni, Victor Martinez 50, Bs. As.

In ko že govorimo o Mohorjevi družbi, se moramo spomniti tudi celjske Mohorjeve družbe, ki so jo nekateri neznačajni Slovenci vpregli v voz komunistične propagande. Tako je „Pokrajinski odbor Ciril Metuškega društva za Dolenjsko“ na pobudo črnomaljskega župnika Žabkarja proslavil stoletnico Mohorjeve družbe v kartuzijanskem samostanu v Pletterjah. Govorili so prijatelji in občudovalci rdeče diktature pisatelj Finžgar, profesor Canjkar in Etbin Bojc. Ni manjkal seveda zastopnik „ljudske oblasti“ in žalostno slavni prior kartuzijskega samostana dr. E. Leopold. Želmo, da bi kmalu prišel čas, ko bo mogla celjska Mohorjeva družba, prosta rdečih vezi sneti svobodno delovati za versko in prosvetno oblikovanje našega naroda.

PRIMORSKE VESTI

Dobrdob. Dne 12. oktobra so v Dobrdobu zelo lepo praznovali Materin dan. Za to priliko je prvič nastopil „Dekliški krožek“ s posrečeno igro „Sirota Jerica“. Dekleta, ki se zbirajo in vzgajajo v „Dekliških krožkih“ so naša največja nada. Iz njih bodo izšle dobre krščanske matere in zavedne Slovenke.

Kontovelj. V nedeljo 5. oktobra smo imeli škofijsko vizitacijo. Sprejem g. škofa je bil zelo prisrčen, petje zbrano. G. škof jebil tega zelo vesel in je to večkrat omenil ljudem v pridigi. Kontoveljska cerkev je najstarejša na tem delu Svobodnega tržaškega ozemlja. Zidana je bila pred 500 leti in hrani v svoji absidi zelo lepe freske.

Spremembe med duhovniki v Trstu. S prvim oktobrom je bilo na Tržaškem več premestitev med duhovniki. Gospod Zupančič Lojze je nastavljen za kaplana v Bazovici, g. Dušan Jakomin je prestavljen z Opčine v Dolino, g. Angel Kosmač gre iz Rojana na Opčine in g. Stanko Zorko je premeščen iz Bazovice za kaplana v Rojan.

Goriški nadškof blagoslovlja „Ka.

oliški dom". Veliki zamisli goriških Slovencev za graditev skupnega „Katoliškega doma“ se je pridružil sam nadškof Ambrosi, ki nam je poslal svoj blagoslov s sledečimi besedami: „Prav radi blagoslovljamo „Katoliški dom“ (Domus catholica), ki naj se zgradi v Gorici, in želimo, da bi božje delo, namenjeno edinole razširjanju božje Luce in Ljubezni, rastlo in se krepilo. Zauzeto, da bodo dobri Slovenci s širokogrudno ljubeznijo pomagali pri njegovi udeležitvi. V Gorici, dne 22. oktobra 1952. Hijacint Ambrosi, nadškof.“

Vas Soča ob Soči

seznanila z velikimi potrebami misijonskih dežel. Vendar naše slovensko ljudstvo razume te potrebe in se vsako leto velikodušno odzove tel. dolžnosti.

Misijonska nedelja v Trstu. „Nazaj k Bogu“, to je bilo geslo naše misijonske nedelje, ki smo jo proslavili s skupnim shodom katoliških organizacij. Dopoldne so bile pobožnosti v posameznih cerkvah, popoldne pa so se vsa društva zbrala v kapucinski cerkvi k skupni pobožnosti. Slavnostni govor je imel č. g. Marjan Živec, župnik iz Bazovice. Zopet je prišlo tu do velikega povdarka naše lepo skupno cerkveno petje, ki se na veliko veselje po vseh župnijah vedno bolj goji. Po blagoslovu je bila misijonska prireditev v tržaškem Avditoriju. Glavna točka prireditve je bila igra o izgubljenem sinu, ki so jo lepo izvajali mačkvojljani. Tako je v glavnih obrisih potekel naš letošnji shod, ki se uvršča med naše velike praznike. Nepozabno romanje v Padovo, Marijina proslava na Opčinah in ta skupni shod, so trije naši veliki letošnji prazniki, ki po vrsti dokazujejo, da hočemo tržaški Slovenci ostati dobri katoličani.

Italija je z materinsko skrbjo vrnila Trstu zvonove. („Italiae cultu diver. sa“). Primorski katoličani z vso odkritostjo sporočamo novo žalitev, s katero nas je v obraz udarila demokršćanska Italija. Na misijonsko nedeljo je prevz. tržaški škof posvetil 92 novih zvonov, namenjenih slovenskim župnijam na Tržaškem. Na zvonovih je bilo veliko italijanskih narodnih znakov in na vsakem zvonu ime župnije, kateri

Prenos zemeljskih ostankov mons. Margotija. 17. oktobra zvečer so dvignili krsto nadškofa Margotija iz začasnih grobnice v goriški stolnici in jo položili na visok oder sredi cerkve. Velika množica vernikov se je od njega še zadnjokrat poslovila. V soboto zjutraj, naslednjega dne, se je razvil veličasten sprevod z zemeljskimi ostanki pokojnega nadškofa iz stolnice preko glavnih goriških ulic v cerkev Srca Jezusovega. Kakor pri pogrebu lansko leto, tako so bili tudi pri tem prenosu zastopani vsi goriški in okoliški katoličani. V cerkvi Srca Jezusovega je opravil pogrebno mašo goriški nadškof Ambrosi. Po žalnem govoru in blagoslovu so krsto spustili v krasno izdelano grobnico iz temnega marmorja, ki nosi na pokrovu sarkofaga kip pokojnega nadškofa Margotija, ki je tudi izdelan iz lepega belega marmorja. Tu bo sedaj počival goriški nadškof.

Misijonska prireditev v Gorici. Običajna vsakoletna misijonska prireditev v Gorici je tudi letos privabila veliko število občinstva v Marijin dom na Placuti. Družbenice se so velikodušno odzvale delu, žrtvi in molitvi za misijone. Da bo misijonska misel še bolj prodrla v srca vernikov in vstala njih sočutno ljubezen do najbednejših, ki še tavajo v smrtni senci in zmotah poganstva, zato so Marijine družbenice vprizorile na misijonsko nedeljo tej misli zelo posrečeno izbrano igro „Afindra“. Obilno občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo burni igri afriške dežele. Med odmori je bil srečolov in ves dobiček je šel v prid katoliškim misijonom. Za ta dan je izšla tudi „Misijonska nedelja“ ki je katoličane še bolj

zvon pripada, seveda vse v italijanščini. Na vsakem zvonu je še v latinščini dodan stavek „Italiae cultu reversa“. To pomeni, da je Italija s posebno materinsko skrbjo vrnila zvonove Trstu, ki naj kličejo vernike k molitvi in prosijo mir zemlji. Italija je te zvonove, kakor za časa prve svetovne vojne Avstrija, ukradla z naših slovenskih župnij. Te zvonove je sedaj vrnila in radi tega ni potrebno nobeno ovekovечеenje italijanske vlade, saj je storila samo svojo dolžnost. Slovenski verniki bi želeli, da bi na njihovih zvonovih bili samo slovenski napisi in ti v skladu s cerkveno liturgijo.

Jamije. Na praznik Kristusa Kralja je bila v Jamljah lepa slovesnost celodnevna češčenja. Ob zaključku te slovesnosti popoldan je jameljski cerkveni zbor predvajal pesmi evharistične vsebine, ki jih je pred kratkim izdal komponist prof. Mirko Filej. G. prof. Filej se je s to zbirko predstavil kot skladatelj, ki se zna približati ljudski duši in izraziti v lepi harmoniji to, kar čuti pobožen kristjan do evharističnega Jezusa. S to zbirko so naši zbori dobili evharistične pesmi, katerih potrebo so tako zelo čutili.

Za slovenske žrtve v Gonarsu. V gorški provinci v Gonarsu pri Palmano-
vi, je bilo za časa fašistične oblasti veliko koncentracijsko taborišče. Tukaj je bilo do septembra 1943 interniranih več tisoč Slovencev iz ljubljanske province. Med tem časom jih je tam tudi precejšnje število umrlo. Celih 9 let so ležali kar na polju izven taborišča, sedaj se je vojno ministrstvo usmislilo teh ubogih kosti in ji preneslo na gonarsko pokopališče, kjer jim je postavilo dostojne grobove. Število vseh v Gonarsu pokopanih slovenskih internirancev je 410. Sedaj so jih pokopali v grobove po štiri in štiri. Vsak grob je ločen od ostalih in ima križ iz cementa s kovinsko tablico, na katerem so imena pokopanih. Imena so napisana v slovensščini. Na dan vernih duš je bila na pokopališču maša zadušnica za vse omenjene žrtve. Udeležba domačinov je bila zelo velika in tudi vse grobove so lepo okrasili s cvetjem. Prekop in ureditev grobov slovenskih interniran-

cev v Gonarsu je gotovo plemenito dejanje, ki dela čast vsem, ki so pri tem sodelovali. Želeti bi bilo le, da bi se bratstvo med narodi ne kazalo šele po smrti, temveč da bi se začelo rajši v življenju. To je krščansko.

Vsi sveti na Goriškem. Le redko katero leto imamo na Goriškem tako milo in sončno vreme, kakor je bilo letos za praznike vseh svetnikov in vernih duš. Zlasti v soboto je bil skoro pomladni dan. Reke ljudi so se zbirale na vsa pokopališča, posebno še na goriško mestno pokopališče. Dan vseh mrtvih je dan sprave. Tega mnenja pa niso bile jugoslovanske oblasti na pokopališču v Mirnu. Kot znano preseka začasna meja mirensko vaško pokopališče nekako po diagonali iz enega kota v drugega. Prejšnja leta in tudi letoš za praznik vseh svetnikov so smeli ljudje obiskati grobove na pokopališču vsak na svoji strani. V nedeljo pa je nenadoma prišel nasproten ukaz. Ko se je iz Mirna približala procesija vernikov, da bi kot običajno šli na jugoslovanski del pokopališča in tam pomolili za rajne, so miličniki vstop prepovedali. Nič niso pomagali protestni ljudi. V „ljudski republiki“ ljudstvo nima pravice, ne besede. Zato so se žalostni morali vrniti domov.

60 letnica Katoliškega lista. V zvezi s prvim katoliškim shodom je bil ustanovljen leta 1892, torej pred 60 leti „Primorski list“. Izhajal je dvomesečno, urejeval ga je duhovnik J. Slavec, baval pa se je s političnimi problemi gledanimi s katoliškega stališča. Pravitelno je urednik ugotovil, da vsi tržaški slovenski listi služijo samo narodnosti, kakor da vera ni v nevarnosti. Zato je list sklenil pisati v smislu resolucij prvega katoliškega shoda v Ljubljani. Vendar tržaška tla za prospeh lista niso bila ugodna. S tretjim letnikom se je list preselil v Gorico. Tam so ga urejevali dr. Josip Pavlica, dr. Anton Mahnič in dr. Andrej Pavlica. List je branil zlasti kat. načela proti liberalizmu. List je prišel končno v last Slovenske ljudske stranke, kjer je zastopal staro strujo. Leta 1913 ga je nadškof Sedej obsodil, kar je listu zadalo smrtni udarec.

TRINAJSTA, ŠTIRINAJSTA IN NADALJNE PLAČE

MILAN MAJNIK

POMEN DODATNIH PLAČ

Okrog božiča in novega leta se naše misli in pogovori zelo radi sučejo okrog trinajste plače, ki se v Argentini navadno imenuje „aguinaldo“. Delavske družine napravijo ob tej priliki proračune vseh izrednih potreb, katerih je navadno toliko, da bi bili res potrebni vsaj še dve dodatni mesečni plači, da bi jih bilo moč kriti. Velike tovarniške pisarne in manjši podjetniki izračunavajo letno povprečje, po katerem so glasom zakonskih določb dolžni plačati trinajsto plačo. Mali obrtniki in trgovci ob tej priliki kaj radi vsaj nekoliko dvignejo cene, češ, meni aguinaldo nihče ne plača, naj jo bom vendar tudi jaz vsaj nekoliko deležen.

Izraz „aguinaldo“ pomeni prav za prav božično ali novoletno darilo, ki ga gospodar da svojemu uslužbencu. Svoj začetek so imela ta darila v davnem srednjem veku, ko so bile razmere med gospodarjem in uslužbencem še popolnoma patriarhalne. „Aguinaldo“ v tem smislu smo poznali tudi v Sloveniji. Dobro se spominjamo navade, da je kmečki gospodar za novo leto podaril hlapcu in dekli nove obleke, ali pa vsaj hlapcu škornje, dekli pa ruto. Ponekod je bil tak novoletni dar že sestavni del plače, ker sta se gospodar in posel za njegovo vrednost in obliko dogovorila že ob nastopu službe. Tudi v špansko govorečih deželah je „aguinaldo“ vedno bolj zadobival obvezno obliko. S tem je praktično prav za prav prenehal biti „aguinaldo“, to se pravi darilo, ob gotovi priliki. Ko je obvezna oblika postala že splošna zadeva, tedaj je zakonodajalec smatral za potrebno, da jo uzakoni. Zakonodajalec se je tedaj, posebej v Argentini, jasno zavedal, da ne gre več za darilo oziroma „aguinaldo“. Zaradi

tega je ta izraz nadomestil z bolj odgovarjajočim „sueldo anual complementario“ — dodatna letna plača.

Brezvestni kapitalistični svet gleda na vprašanje trinajste plače suho in matematično. V njej vidi samo novo nevšečnost, ki mu jo je odredil zakon, in kateri ne more izbegniti. Kar ne more storiti naravnost, napravi po ovinkih. Njegove kalkulacije so take, da trinajsta plača prav za prav ni več „dodatna“ plača, kot bi morala biti, temveč je samo ob koncu leta izplačana razlika tega, kar je delavcem med letom na ta račun manj plačeval. Zahteve delavskih organizacij pa gredo seveda tudi v kapitalističnem svetu naprej, žal čisto spet suho, računsko in razrednobojno. Kljub odporu kapitalizma so trgovski pomočniki v Argentini že dosegli svoj „segundo sueldo anual complementario“, to je štirinajsto plačo, katero jim podjetniki izplačujejo vsako leto 30. junija. Državno kapitalistični komunistični svet vsaj v kolikor je nam znano, ne pozna letnih dopolnilnih plač. Saj izhaja iz stališča, da so itak tudi tovarne delavske lasti. Ta krilatca mu služi za opravičilo, da se izogiba novim bremenom.

Za katoličane pa bi trinajsta plača morala pomeniti čisto nekaj drugega. Morala bi nam biti predujem delavske soudeležbe na dobičku podjetij in most k odpravi razrednega sovraštva. Praktično smo tedaj za odpravo „trinajste“ (in „štirinajste“) plače in za — delitev dobička! — Vem, da bo ta zahteva rodila pri mnogih čitateljih ploho ugovorov, toda to me ne moti. Ugovori tistih, ki kaj imajo, izvirajo iz liberalno-kapitalistične vzgoje, ki nas je zastrupljala vse doslej, ugovori delavcev samih pa temelje v zavesti majhnosti in nemoči. Toda to stvari kot take ne spre-

meni „Aguinaldo“ in „letna dopolnilna plača“ so proti našim vzorom majhne stvari! Naš vzor, utemeljen v papeškem socialnem učenju, je soudeležba delavcev na upravi in na dobičku podjetij. Potrebno je samo, da se vzgojimo, da bomo novim nalogam kos!

NEKAJ IZ STROKOVNIČARSKIH NAPONOV

Kdo bi hotel osporavati potrebo, ko-risnost in nujnost delavskih letnih dopustov? V širokem svetu smo se navadili nanje in spoznali njih pomen. Pa je vendar resnica, da pred vojno delavskih dopustov v Sloveniji dejansko nismo imeli. Delodajalci so se izgovarjali na svojo gospodarsko šibkost. Delavske organizacije so sicer ob vsakem sklepanju nove kolektivne pogodbe zadevo predložile, toda bolj kot stvar navade. Delavci samo se za dopuste niso trdovratno borili. Ena naših največjih tovarn, pri kateri bi se o gospodarski šibkosti zelo težko govorilo, Kranjska industrijska družba na Jesenicah, ki je bila sicer na glasu tovarn, ki delavce najboljše plačuje, je istim dajala 1 dan plačanega dopusta po treh letih službe, 2 dni po petih letih službe in 3 dni po desetih letih službe. Druge tovarne še še manj ali nič. Le uradništvo je imelo vprašanje svojih dopustov bolj urejeno. Za zakonodajalca pa je postalo v liberalnih državah že nekako pravilo, da poseže vmes šele na opetovane prošnje in zahteve. Zakaj tedaj vprašanja delavskih letnih dopustov nismo rešili? Preveč govorjenja je bilo, pa premalo krščanske aktivnosti!

Ko je prišla med vojno v Ljubljano italijanska okupacijska oblast, je med drugim izdala tudi ukrepe za prvo „letno dopolnilno plačo“ v Sloveniji. Podjetniki raznih strok so za božič morali izplačati svojim delavcem eno tedensko plačo, kot je bila to zakonita določba zakona. Joj koliko vika in krika je bilo! Človek bi bil mislil, da bodo vsa ljubljanska podjetja propadla! Prepričan sem, da se je takrat klonilo samo tujeu. Ako bi bili imeli domačo oblast, bi pritožb kar deževalo.

Pa družinske doklade in plače! V tem najbolj perečem vprašanju smo sicer prišli do tega, da je podjetništvo med

vojno vsaj načelo doklado priznalo in začelo prispevati v za to ustanovljeni sklad. Glede družinskih plač, o katerih govori zlasti okrožnica „Quadragesimo ano“, pa smo še daleč. Pred nedavnim časom sem o tem govoril z zavednim katoličanom, ki se zelo dobro razume na gospodarstvo. Pa me je kar hitro odpravil: „Se ne more. Slovenija je pre-revna!“ In vendar načela papeških socialnih okrožnic, torej tudi načelo o družinskih plačah, veljajo za ves svet, torej tudi za našo revno Slovenijo. Se bodo morali pač tudi podjetniki skupno z delavci nekoliko omejiti, dokler pridnost slovenskih rok ne bo ustvarila več bogastva.

Ako gledamo navedene primere, tedaj pač vedno bolj spoznavamo, da nas tlačita k tlom prav isti dve stvari, o katerih smo že govorili: katoličani bi bili radi samo v besedah, v praksi in v denarnih zadevah pa bi še nadalje prisluškovali kapitalistični miselnosti in pa — preboječi smo. Že reševanje teh malih problemov nas napolni s strahom in obziri na levo in desno. Pa nikar se ne varajmo: Katoliška Slovenija je mogoča samo s krščanskim družabnim redom! Ako bo njen družabni red kapitalističen, tedaj ne bo katoliška, prav tako, kakor v današnjem kapitalističnem redu ne more biti.

SOUDELEŽBA VSEH ČINILCEV PROIZVODNJE

Katoličani smo pač daleč od tega, da bi osporavali kapitalu njegov delež v gospodarstvu. S tem pa seveda tudi od kapitala zahtevamo, da prizna to, kar gre delu. Določno bi se to reklo, da kapital mora dati delavstvu zadostno plačo, da lahko z njo pošteno preživlja svojo družino, odnosno, ako družine še nima, da jo lahko ustanovi. Delavec pa mora imeti tudi obzir do stanja v podjetju, predvsem pa pridno delati, da se tudi revnejša podjetja čimprej dvignejo. Oba činilca skupaj pa se morata ozirati tudi na občo blaginjo.

To sodelovanje bo pač najlažje doseči z delavskim sodelovanjem pri vodstvu podjetja. Prva stopnja, ki se v mnogih državah v večjem ali manjšem obsegu že izvaja, je sodelovanje delavskih predstavnikov pri upravi podjetja.

Ta stopnja je z delavске strani sama na sebi po dosedanjih izkustvih vse preveč pasivna. Saj le prevečkrat izzveni samo v to, da se delavci v upravi podjetja morajo truditi za povečanje dobička podjetnika, samj pa direktne koristi od tega nimajo. Tudi druga stopnja, udeležba na dobičku, sama po sebi ne zadošča. Najdejo se sicer podjetniki, ki so pripravljeni sami od sebe odstopiti delavcem koncem leta del dobička, toda ako delavci dejansko niso aktivno soudeleženi tudi na upravi in nimajo vpogled v knjige (in jih seveda tudi ne razumejo), tedaj taka delitev dobička pač ne bi bila več, kakor pa „aguinaldo“. Najboljša rešitev je tedaj združena prva in druga stopnja: Delavci naj bodo soudeleženi pri upravi in na dobičku podjetij. Začutijo naj, da je vsaka večja storitev in vsako izboljšanje dela tudi njim v neposredno korist. Nadaljna stopnja, ki prav tako ostane krščanski ideal, je pa soudeležba delavcev na kapitalu podjetij, s čemer delavci postanejo resnični solastniki tovarne.

Res je sicer, da mezđno razmerje sama na sebi ni krivično, toda res je tudi, da nam čas, v katerem živimo, ne preveč jasno kaže, da je mezđno razmerje netilec in pospeševalec razrednega sovraštva. Okrožnica „Quadragesimo anno“ je zato nasvetovala katoličanom „družabno pogodbo“ ali način, kakor smo ga zgoraj opisali. Soudeležba delavcev na upravi, dobičku ali kapitalu podjetij pač ni bila zaukazana, morda radi „trdote naših src“. Delo za ta vzor pa papež izrecno pohvali. Naj bi tedaj prišlo novo leto, ob katerem bomo govorili o tem, koliko dobička je v tem letu tovarna, v kateri delamo, razdelila med delavce, koliko ga je ostalo v rezervnih skladih, koliko ga bo šlo za nove investicije in seveda, čisto po pravici, tudi koliko ga bo obdržal podjetnik. Tudi če prejeti „dobiček“ pri posameznem delavcu ne bi bil nič večji od sedanje trinajste plače, je zadeva bistveno različna: Delavstvo ima možnost, da ga s svojim trdom in naporj zviša! Storjen bo velik korak k razvitju mezđne pogodbe v družabno pogodbo in s tem ena najvažnejših krščanskih reform v gospodarstvu.

Koledar Zbornik Svobodne Slovenije 1953. Uredili uredniki Svobodne Slovenije. Izdala in založila Svobodna Slovenija. Buenos Aires. Str. 256.

To je že petj koledar „Svobodne Slovenije“. Že prejšnji štirje so se izpopolnjevali leto za letom, ta pa presega vse prejšnje. Bolje kot ostali je zadel smisel in ton letnega koledarja, kot smo ga vajeni iz naše tradicije. Takšen koledar mora biti nekakšen magazin, ki informira o svetovnem in domačem položaju, o važnih dogodkih preteklega leta, o važnih iznajdbah in drugih zanimivih rečeh. Ozreti pa se mora tudi na bodoče leto in nam mora dati nekaj smernic za življenje v njem. Po naši tradiciji pa mora prinesiti tudi nekaj krajših povesti in pesmic. Namenjen je pouku in zabavi. Končno ne sme pozabiti na otroke; tudi najmlajši morajo najti v njem svoj kotiček. Takšen torej mora biti naš koledar. Dobregra ni tako lahko sestaviti in urediti.

Koledarj Svobodne Slovenije imajo pa še neko posebno nalogo. Prinašati morajo dokumentarista poročila o slovenski protikomunistični borbi v letih revolucije in o razgibanem življenju naših begunskih taborišč. Po letih je kratka ta doba, po vsebini pa silno bogata. Nihče o njej ne piše, doma pa se zgodovina potvarja. Koledarj Svobodne Slovenije so opravili veliko zgodovinsko nalogo z odkrivanjem resnice o dogodkih v teh letih.

Ti koledarj nas bodo morali vsako leto sproti opominjati na našo preteklost, da ne bomo pozabili svoje domovine in svojega poslanstva v tujini. Toda čim bolj se bodo množila leta našega izseljenstva, tem bolj se bo moral koledar pečati z vprašanji naše sedanjosti. Letosnji je obdelal zadnja velika vprašanja iz dobe našega begunstva; odslej se bodo mogli koledarj bolj posvečati našemu izseljenstvu.

Koledar Svobodne Slovenije za leto 1953 je zelo dober. Njegova vsebina je pestra, globoka in aktualna. Teško je o njem poročati na kratko, še težje oceniti ga pravično v nekaj besedah. Prispevke v njem sem porazdelil takole:

S poslanicama škofa Rožmana in predsednika dr. Miha Kreka imamo sedem načelnih in vzgojnih člankov. Škofova beseda nam odkriva tolažljiv „razgled iz razodetja“ na dogajanje v naših težkih dneh, predsednik Krek pa nas bodri „v znamenju zmage naprej“. Jeremija Kalin nam vzbuja „ljubezen in ponos do slovenske emigracijske knjige“. Odar piše, v kakšnih odnosih morajo biti „izseljenci in domovina“. Ahčin odgovarja na vprašanje „kje smo v socialnem gibanju danes“. Brumen razlaga silnice našega življenja v izseljenstvu: „v krepkih dušah je usoda“, nam kliče. Zadnji članek te vrste ima naslov „Mož je glava družine ali ALENČICA premišljuje o kraljih Matjažih“. Napisala ga je ženska, podpisana s črkama A. K. Članek dobro izprašuje moškim vest glede obnašanja do žensk. Ob njem se bo vnela debata in se naredil marsikak dober sklep.

V drugo skupino štejem zgodovinske članke. Tudi teh je sedem. Najdalje v našo zgodovino seže Gerziničev članek „Naša kulturna preteklost v luči obletnic“. Že peto leto nam na originalen način ob obletnicah, ki jih praznujemo dotično leto, odkriva zaklade duhovnega življenja v slovenski preteklosti in riše njih predstavnike. Gerziničevo prikazovanje slovenske kulturne zgodovine ne ostaja na površini, sega do zadnjih razlogov in ocenjuje pravično. Res je vredno preučiti ta članek. S prvim slovenskim katoliškim shodom, ki se je vršil pred šestdesetimi leti, se je razgibalo tudi politično življenje slovenskih katoličanov. Dober poznavalec našega političnega življenja J. K. k nam zanimivo in pravično opisuje to življenje v članku „60 let dela za slovenski narod“. Mlajšim bo ta članek marsikaj odkril. Manj bodo godrnjali in obsojali, če ga bodo prebrali, ker bodo več vedeli. Generalštabni polkovnik kraljeve jugoslovenske vojske in bivši vojaški ataše Vladimir Vauhnik je napisal izredno zanimiv članek „grožnje in spletke proti obstoju Slovenije“. Odkriva nam zakulisne borbe proti obstoju naše narodne svobode ob začetku druge svetovne vojne in v naslednjih letih. Priložnostnega značaja ob desetletnici junaške borbe v Turjaku je spominski članek „Pod čisto slo-

vensko zastavo so korakali hrabri voj-
šaki...“ O onih težkih dneh piše tudi članek Janeza Martina, „Pot v komunistično revolucijo v Sloveniji spomladi 1942“, ki je povzetek poglavja iz rokopisne knjige „Slovenija v komunistični revoluciji“; napisal jo je isti pod pseudonimom skriti pisatelj. O bolj svetlih straneh pišeta Pernišek in Marolt, prvi „o prosvetnem delu v taboriščih v Avstriji“ in drugi „o kulturnem delu v italijanskih taboriščih“. Preberite oba članka, pa boste čutili, koliko kulturnega dela sta opravili obe naši begunski skupini v Avstriji in Italiji. To delo nam bo vedno v ponos. Lansko leto smo strmeli nad šolstvom, letos nad prosvetnim delom. O obojem bo treba napisati knjigo, nam v spomin in bodočim v opomin.

V tretjo skupino koledarjevih člankov spadajo življenjepisi. Zopet jih je sedem o pomebnih Slovencih in prijateljih slovenskih izseljencev, ki so umrli to leto. Dele pa se v skupini no dva in dva. V Ljubljani sta umrla Aleš in Franc Ušeničnik, v Severni Ameriki monsenjor Ponikvar in Jaka Debevec. Slovenca nista bila, pač pa naša dobrotnika, Roman Figallo, župnik pri sv. Juliji v Buenos Airesu, in holandski frančiškan p. Teotim van Velzen. Od sedmih omenjenih jih je pet duhovnikov, dva pa svetna človeka, naveden je namreč Jaka Debevec iz Clevelanda in slikar Jakopič iz Ljubljane. Ta je sicer umrl že pred desetimi leti, a je prav, da se je koledar za desetletnico spomnil tega velikega slikarja in dobrega človeka. Ti življenjepisi članki so kratki, razen oni o Alešu Ušeničniku, ki nam je skušal prikazati edinstvenega slovenskega duševnega velikana.

Zaradi življenjskih jubilejev je opisanih v koledarju pet Slovencev in en slovenski prijatelj; to so: dr. Miha Krek, p. Kazimir Zakrajsek, prelat Vitus Hribar iz Clevelanda, mons. Zupančič iz Francije in nemški duhovnik Božidar Tensundern, dobrotnik slovenskih rudarjev v Westfaliji, in pisatelj Ivan Pregelj.

V četrto skupino štejem članke, ki poročajo o dogodkih in kulturnem življenju med Slovenci zunaj domovine v preteklem letu. V to skupino spada deset člankov. Poročila zajemajo koroške

in goriške Slovence kakor tudi slovenske izseljence, zlasti one iz Argentine.

Peta skupina ima samo tri, splošno informativne članke, a so zato zanimivi: so to članki dr. V. Arko, Tri leta v gorah in snegu Patagonskih And, ing. Mozetič, Doba petroleja in Hafner, Tehnika atomskega veka.

Literarni del v koledarju pa ni harmoničen. Pesem je dobro zastopana, poleg Balantičevih pesmi so v njem pesmi še sedemnajstih pesnikov, vseh pesmi je nad šestdeset. Prozo pa je napisalo le šest pisateljev. Med pesmimi se odraža Kunčičev ciklus otroških pesmi, od prispevkov v prozi pa Kocičeva Zelarija na Prénaščaku. Podrobnejša analiza literarnih prispevkov pa ne spada v poročilo.

Končno ima koledar tudi pristrčno otroški kotichek; pet najmlajših „pisateljev“ in „pisateljev“ popisuje svoje vtise „od doma do Argentine“.

Tak je torej nov koledar. Zunanja njegova oprema je delo ing. Marka Bajuka. Je zelo okusna in elegantna.

Koledar močno priporočamo vsem Slovincem. Bila bi resnično velika škoda, če bi idealno stremljenje koledarjevih izdajateljev, urednikov in sodelavcev ne našlo dovolj odziva med nami.

Al. Odar

RAZTRESEN SKLADATELJ

Znano je, da je pil skladatelj Pavel Durant zelo raztresen. Ko je bil povabljen v neko družino na čaj in so mu ponudili skodelico, se je lepo poklonil, vzel novc iz žepa in ga z vljudnim in nedolžnim nasmehom ponudil gospej. Ko so ga opozorili na pomoto, se je oprostil:

— Oprostite! Kje neki sem imel glavo?...

Položil je novc v posodico za sladkor in vtaknil v žep kocko sladkorja. Gospa je bila zelo začudena in ga je opozorila:

— Vaš čaj je brez sladkorja

— Oprostite mi, — je rekel. — Sem tako raztresen!...

Vzel je novc iz posodice in ga vrgel v čaj.

MIR SVETA

priteka

iz vrelcev srca.

Vrelci pa so izsušeni,

dotoki

od Boga do človeka

so zamašeni

po sajasti roki...

Stopi, Jezus, med nas

v viharji, nevarni čas,

skloni se k suši naši

in dotoke miru odmaši! —

BOGDAN BUDNIK

KRŠČANSKA LJUBEZEN OBSEGA VES SVET

Mesto Köln je poklonilo cerkvi v Hiroshimi — kamor je padla prva atomska bomba — dragocene orglje v vrednosti 37.000 nemških mark. Omenjena cerkev se gradi z namenom, da se utrdi svetovni mir med narodi. Vzglede mesta Kölna je nagnil lastnike livarn v Bochumu, da so za isto cerkev darovali štiri zvonove. Največji zvon je posvečen Kraljici miru, Devici Mariji in nosi napis: „Jeklo, najpotrebnejša kovina za vojsko, vabi vse narode k miru.“ Drugi zvon nosi ime sv. Frančiška Ksaverskega, apostola Japonske z napisom: „Prihajamo z zahoda, da na vzhodu oznanjamo Kristusov mir“. Tretji zvon je posvečen sv. Petru Kaniziju, ki je bil sodobnik sv. Frančiška Ksaverija in ima napis: „Nemčija, v vojni razrušena pozdravlja japonski narod, združena z njim po delih miru“. Četrti, najmanjši zvon, pa proslavlja spremeljevalca sv. Frančiška Ksaverija, Pavla Miki, ki je umrl mučeniške smrti. Napis pravi: „Seme kristjanov je seme miru“. — Katoliške žene in gospodične iz škofije Fulda so pa poslale isti cerkvi dragoceno monštranco, katero je blagoslovil sam sv. oče Pij XII.

MED izseljenci

ARGENTINA

Spomin svojih mrtvih smo Slovenci tudi letos obhajali v krščanskem duhu, ko smo se zbrali v počastitev njih spomina na praznik vseh svetnikov v župni cerkvi v Ramos Mejia, kjer je imel pridigo g. A. Orehar, nato pa je isti gospod z g. Janezom Kalanom opravil molitve za umrle. Dosti ljudi je prišlo. Domači cerkveni pevski zbor je zapel nekaj lepih žalostink in Reši me. — V nedeljo 2. novembra popoldne smo se pa zbrali v jugoslovanski grobnici na Chacariti, osrednjem pokopališču Buenos Airesa. Rojaki iz vseh krajev mesta in okolice so prihiteli, da pomolijo za svoje rajne, ki tukaj in drugod po svetu počivajo v grobeh. Žalni govor je imel g. St. Škerbe, ki je nato skupaj z g. A. Oreharjem opravil molitve za rajne. Pevski zbor „Gallus“ je med drugimi zapel še vedno pretresljivo „Oj Doberdob“.

Roditeljski sestanek 1. novembra popoldne v župnijski dvorani v Ramos Mejia je zbral veliko ljudi, staršev, fantov in deklet. Otroci so na odru pokazali, kakšne sestanke imajo tedensko pri Marijinih vrtcih, ga. Čopova pa je zelo dobro nakazala vlogo matere pri vzgoji in družini. Živahna debata je lepi referat ge. Čopove spopolnila še z novimi mislimi.

Slovenska dekleta iz Velikega Buenos Airesa so pod vodstvom SDO priredile 9. novembra izlet v Tigre. Zjutraj so imele v San Fernando sv. mašo, ki jo je opravil g. J. Jurak, nato so se z ladjo odpeljale na otok Hiawatha, kjer so po prijaznosti g. Grada Pavla uživali lepoto v prosti naravi. Čas so si dobro razdelile: Najprej so imele sestanek s predavanjem gđc. Mije Marke-

ževe „Narava in deklet“, potem so se razvedrile s srečolovom in igrami.

Slovenski fantje, organizirani v SFZ so imeli 9. novembra občni zbor na Pristavi v Moronu. Po letnem poročilu so si izvolili nov odbor pod predsedstvom g. Milana Magistra. Duhovni vodja je g. J. Jurak. Posebej so se navduševali in sklenili nakup zemlje v bližini Pristave, da jim bo omogočeno čimbolj razširjeno sportno delovanje. Bog daj srečo!

Baragova proslava je bila 23. novembra v Velikem Buenos Airesu. Popoldne spomin pri slovenskih službah božjih, ko so se verniki z devetdnevno nico pripravili na ta dan, popoldne pa je bilo slavnostno zborovanje v dvorani argentinske ženske KA. Namen tega dneva je bil vzbuditi med rojaki zanimanje za delo pri Baragovi kanonizaciji. Spored zborovanja je bil pester. Začel je g. M. Lobođa, kot predsednik Misijske podzveze za Argentino, ki si je med naloge privzela tudi delo za Baragovo kanonizacijo. Nastopili so združeni pevski zbori „Gallus“ in „Ramos Mejia“, nato „Gallus“ sam. Kot govorniki so nastopili: ing. Mozetič, Baraga — Slovenec, g. Smersu; Baraga — misijonar ter prelat dr. Odar. Baraga na poti do svetnika. Lep je bil prizor, kjer so zastopniki misijonskega oddelka Lanus pozdravljali Barago. Ob koncu je g. Lenček CM, predsednik Slovenske misijonske zveze predlagal usposlovanje Južnoamerikanske Baragove zveze in njen prvi odbor s prelatom dr. Odarjem kot predsednikom. Navzoči so oboje z odobravanjem sprejeli. Bog daj, da ne bi na sklepe pozabili! Recital je g. Stanko Jerebič pesmi Budnika in s. Darine.

Rastavo slovenskega tiska v emigraciji je priredila „Svobodna Slovenija“ 30. novembra v Moronu. Lepo je bilo zbrano in skrbno urejeno vse, kar se je le dalo dobiti s pomočjo založništev, ki delujejo v emigraciji. Videl ni knjige, brošure, revije in liste ter si knjige, Med njimi je kraljevala knjiga „Nadžkof Jeglič“, vsem v veliko vabilo, da si jo kupijo. Prvi je govoril g. M. Stare, nato so pozdravili razstavo predsednik Društva Slovencev ing. Mozetič, predsednik časnikarske organizacije g. R. Jurčec ter g. M. Marolt, kulturni referent Društva Slovencev. Z zanimanjem in priznanjem so si rojaki ogledali razstavo, ki je dokaz dela in žrtve ter vir samozavesti za rojake!

Mklavževanje vsako leto nekoliko približa stare čase iz domovine rojakom v tujini. Kar na treh krajih smo ga imeli letos: V San Martinu je bil jubilejni, ker je prišel že petič. Kot duhovni vodja Elizabetine konference, ki miklavževanje prireja, je najprej v pozdrav govoril g. svetnik K. Škulj, nato pa se je njema zahvalil za delo kot slovenskemu dušnemu pastirju g. R. Smeresu ter so mu izročili poseben dar tamonje skupine. Domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. B. Pavšerja je dal nekaj prizorov iz Gerziničeve opere, nato je bilo obdarovanje. — V **Ramos Mejia** je v župnijski dvorani Slovenski izseljeniški oder za Mklavžev večer zagal Nušičevo igró „Analfabet“, nato je med dobrimi nauki Mklavž razdelil darove. — Posebej prisrčen je bil ta večer v Lanusu, ki ga je priredil cerkveni pevski zbor. Nastopili so Koledarček, angelčki in hudički, ki so proizvajali prizore iz Gerziničeve opere, nato je Mklavž obdaril staro in mlado.

Duhovne vaje v domu „Kardinal Coppello“ v Capitalu ter jezuitski hiši v San Miguelu so imeli letos v dneh 6., 7. ter 8. decembra naši možje. Do 7. se jih je zbralo, da so pod vodstvom prelata dr. Odarja ter spirituala dr. F. Zaklja posvetili te dni svojim dušam. Hvalevredno je to in Bog pripeljal še drugih dosti k takim prireditvam, ki so pogoj in porok naše verske zavesti. Sedaj se pripravljajo fantje in dekleta.

tudi žene premišlujejo, kako bi prišle do svojih duhovnih vaj.

Mladinsko praznovanje Brezmadežne so pripravili fantje in dekleta tudi letos prav skrbno. V soboto 6. decembra so imeli duhovno obnovo fantje na Belgrano, kjer jim je govoril g. Jože Guštin, dekleta pa v zavodu „Ana Janner“, kjer jim je pridigal g. G. Mali. Oboji so imeli priliko za sv. spoved, katero so pa opravili že za prvi petek. V nedeljo dopoldne so imeli sv. mašo in skupno sv. obhajilo pri slovenski maši na Belgrano, kjer jim je o pomenu dneva govoril g. A. Orehar. Veliko jih je pristopilo k obhajilni mizi. Popoldne so se spet zbrali na Belgrano v kapeli k litanijam, nato pa so v dvorani priredili akademijo, namenjeno vsem. Vrstile so se dobro zbrane točke: Nastop otrok z „Lepa si, lepa, roža Marija“; gđc. P. Hribovšek je recitirala novo Budnikovo pesem; zbor je zapel Pogačarjevo Ave Marija in Čamernikovo Marijino. Osrednja točka je bil govor dr. Komarja Milana, ki je prepričevalno govoril o naši prošnji do Marije, da nam ohrani domovino, življenje in ljubezen. Nato so recitirali fantje „Zmagala si“, drugi pa istočasno izvajali simbolično vajo. Lep program in dober uspeh, velika udeležba, moremo reči za to prireditve. Naj varuje Marija naš mladi rod.

Umrl je g. Franc Žužek na prvi petek 5. decembra 1952 v Floridi sredi dela in skrbi za svojo družino, ko je prišel šele v 57. leto. On nam je bil vzgled katoliškega življenja in dela. Številna družina 15 otrok, katerih sta dva umrla, drugi živijo, med njimi uršulinka Majda v Škofji Loki, jezuit pater Miha v Zagrebu. Ivan v Rimu v zavodu Russicum in Niko v Parizu, se v jezuitskem redu pripravljata za misijone v Rusiji. Hčerka Janja v Madridu, Rezka v Zaragozi, Tone pri jezuitih v Córdoba, Lojze, Božo, Roman, Stanko, Andrej in Silva pri materi v Floridi. Ti zadnji so spremljali očeta na zadnji poti v soboto 7. decembra na pokopališče Vicente Lopez. Vodil je spoved g. A. Kočmerlj, župnik pokojnega pri sv. Petru v Ljubljani, ob asistenci gg. dr. Gnidovca, dr. Ahčina, Oreharja in bogoslovca Škerbca. Dosti ljudi se je

zbralo k pogrebu, kjer sta se ob odprtem grobu poslovila od pokojnika g. župnik Košmerlj ter g. Fr. Kremžar v imenu številnih organizacij, kjer je deloval. Vsa življenjska pot pokojnega iz domače hiše v Dobrepoljah, preko gimnazije in začetka univerze v javno delo ga nam kaže kot človeka vere in zaupanja. Hotel se je vedno boriti za Boga, v vdanosti do Cerkve in skrbi za svoje ljudstvo je vztrajal neomajno. Zares koliko je prehodil in kolikokrat govoril, junaško in nikdar prazno ter brez sovraštva, dasi zelo duhovito do zadnjih mesecev, prav tako tudi v pisanju. Največji je pa gotovo bil kot družinski oče, ki ni samo svojim otrokom posredoval življenja, temveč jih je po svojih močeh lepo pripravil na življenje, zlasti v duhovnem pogledu, kajti v materialnem dovolj možnosti za to ni imel.

V prihodnji številki bomo priobčili njegov članek: „Zakaj rad dam Bogu svoje otroke“, iz katerega veje velik duh vere pokojnika. Vsi rojaki naj bi si ob njegovem vzgledu pogosto izpraševali svojo vest in vztrajali v načelih, katerim je pokojni Francé žužek neomanjšo sledil. Gotovo mu bo Bog vse njegove napore in žrtve znal obilno po-

vrniti in večni domovini, rajni pa bo skrbel, da bo njegova številna družina tudi v bodoče deležna božjega blagoslova in tolažbe od zgoraj.

Mendoška kronika

Mišijonsko nedeljo smo obhajali z molitveno uro za misijone v cerkvi Srca Marijinega. V dvorani jebila misijonska proslava z lepim programom.

Na praznik Kristusa Kralja so bile popoldne pri maristih pete litanije Srca Jezusovega in potem kratka, a lepa proslava, pri kateri sta govorila g. Silvester Štern in gospa Grebenčeva; mladina pa je nastopila z zborno recitacijo. Ljudska pešem je napolnila dvorano.

Vsi sveti so bili letos podobni onim v domovini, kajti sneg je dobro pobelil bližnje hribe in v mestu je mraz zajel prebivalstvo. Slovenci smo imeli popoldne pri frančiškankah litanije vseh svetnikov, pridigo o smrti in o dušah v vicah ter mrtvaško opravilo. Otroci so peli slovenske psalme iz tretje nočnice. Nato pa je bila oblegana spovednica in v nedeljo obhajljna miza po stari slovenski navadi za vse svete polna.

Kjer sonce žge navpik

Koncem meseca junija sta odšla gospoda Vencelj Rijavec in Julij Čuk v državo Ecuador, da tam pomnožita redke vrste katoliških duhovnikov in ljudem pomoreta do urejenega krščanskega življenja. Pred njima so že pred leti prišli v isto deželo gg. Križman, Skobé, Bukovac in Palčič. Tako se je skupina slovenskih duhovnikov znatno povečala, kar napolnjuje z veseljem tako tamošnje škofo kot domače ljudstvo.

Gospod Vencelj Rijavec je svoje začetne doživljaje opisal svojemu prijatelju v Buenos Aires na zelo zanimiv način. Ker vemo, da se bralci zanimajo, kako živijo in dela katoliška Cerkev po drugih deželah, te doživljaje v nekoliko skrajšani obliki objavljamo.

„24. junija sva prišla z g. Juletom Čukom h g. Palčiču na njegovo faro. Ravno je imel noveno (devetdnevno) na čast sv. Pavlu. Novena se tu praznuje, kot pri vas žeganje in sicer skozi devet dni. Vsak dan peta maša s pridigo, zvečer rožni venec, pete litanije, pridiga, slovesni blagoslov in nato še nabožne pesmi. Po maši in po večernicah pa krščevanje, da kar omaguješ. Ljudstva je bilo ogromno vse dni novene. Krščevala sva z g. Juletom po več ur na dan, seveda tudi pridigala, kar naju je močno zaposlilo.“

1. julija smo vsi trije odšli h gospodu Skobetu, ki je pred kratkim prevzel faro sv. Ane, kjer je treba še veliko popraviti. Cerkev je zelo lepa, seveda iz

bambusa, kot so tu vse, toda vsaj ne-
koliko bolj čista je kot druge. Tudi pet
sester je, ki imajo zavod za otroke, po
pokolenju so iz Kolumbije. Njihova hiša
je naravnost palača proti drugim, če-
tudi je iz bambusa. Ko so jo pred enim
letom prevzele, je bila kot hlev, zdaj
pa je za te razmere prav čedna in se v
njej prijetno prebiva.

V Montecristi, kjer je fara g. Palčića,
se zida mogočna cerkev na čast „Virgen
de Montserrat“. Stala bo okoli 2 mili-
jona sukrov. G. Palčići je začel z zida-
njem in po enem letu dela že stojijo be-
tonski stebri in loki na prostoru za
prezbiterij. V enem letu bo šele ta del
končan, tako da bo vsej nekaj primer-
nega za Najsvetejše in za Montserratko
Marijo. To je romarska cerkev cele pro-
vince Manabí. Ljudje prihajajo od vse-
povsod k Mariji in veliko darujejo za
gradnjo tega svetišča. Denar obešajo na
Marijo in ko na njej ni več prostora,
potem jo kar zasipljejo z denarjem. Sa-
mo za ta praznik se nabere do 90.000
sukrov.

Isto se je te dni dogajalo s sv. Pav-
lom. Imajo ga tu v veliki časti. K nje-
mu se zatekajo proti kačjemu piku. Te
dni so nosili kip sv. Pavla po Monte-
cristi z dvema zastavama, na katerih so
narisane velike kače. Pred tem kipom
je te dni zgorelo na stotine sveč. Tisti,
ki so prišli od daleč, so prinesli toliko
sveč, kolikor je članov v družini in so
jih prižgali ter držali, dokler se niso
končale. Seveda, stali so po več ur pred
kipom sv. Pavla, ki je tako eksotično
pobarvan, da je za naše pojme joj in joj
in zopet joj...

Ko že govorim o fiesti (svečanosti)
sv. Pavla, moram še nekaj opisati, pa
ne vem, če se mi bo posrečilo, ker sem
sam rabil dva dni, predno sem stvar
vsaj malo doumel. Tukaj je stara na-
vada (vsaj 300 let), da se za ta dan
izvoli posebna vlada z ministri in voj-
sko ter policijo. Člani vlade morajo biti
iz fare. Ta vlada ima absolutno oblast,
tako da državna oblast ta dan nima no-
bene besede. Nosijo pa sledeča poime-
novanja: predsednik iz Güineje, gospa
predsednica iz Güineje, minister za dr-
žavno obrambo, zunanji minister, no-
tranji minister itd. Imajo posebno oble-
ko, preko prs pa rdeč trak, kjer je oz.

načneno njihovo resor. Vojaki nosijo dolge
bajonete in se prav ponosno držijo. Pred
predsednikovo bambusovo kočjo stoji
ves dan častna straža. Vršijo se parade,
katere se vedno udeležijo predsednik s
svojo gospo in z vsemi ministri, dasi še
pisati ne znajo.

V čem je zanimivost? Ta vlada mora
pripraviti svečanost sv. Pavla. Vse stro-
ške nosi sama, ki se dvigajo na tisoče
sukrov (en sukro približno en arg. pe-
so). Vsak dan devetdnevnic mora pla-
čati za mašo 600 sukrov, in sicer 500
gre cerkvi, 100 pa župniku. Kje so pa
še drugi stroški za pripravo in pospra-
vo praznika! Ta vlada tudi imenuje no-
vo vlado za prihodnje leto. Vsa imena
predsednikov in predsednic se slovesno
prebero v cerkvi vsaj petkrat, če ne še
večkrat. Če kdo ne sprejme imenova-
nja, plača kazen. Z g. Juletom sva gla-
dala te parade in se prisrčno nasme-
jala, seveda na skrivaj. Dekrete za ime-
novanje nove vlade sem jim kar sam
sestavljaj, toda rabil sem precej časa,
predno sem stvar doumel.

Kakšno je tukajšnje ljudstvo? Maj-
hno, suho, umazano, nevedno, z malim
zadovoljno, boso, a drugače zdravo in
živijo po sto let in še ne more umret.
Verno je pa kot včasih v Sloveniji, če-
tudi na svoj način. Duhovnika pozdrav-
lja s „Hvaljen Jezus“, kar me je zelo
presenetilo. Je banane, da mu silijo iz
vseh krajev ven kot Srbu fižol ali Al-
bancu paprika. Glavna hrana je tukaj
namreč banana, ki ji rečejo guineos.
riž, zelišča in se mi zdi, da sem vse
našel. Meso se dobi in ga vsak dan
jem, toda preprosto ljudstvo se ga pri-
vošči le ob izrednih prilikah. Kruha je
tudi dovolj. Krompirja je zadosti, a je
zelo drag — 3 sukre kg. Meso, bodisi
svinjsko ali goveje stane 8 sukrov. Ka-
ve je veliko — 7 sukrov. Boljši kmetje
je pridelajo do 100 kvintalov. To je
glavni dohodek.

Še nekaj besed o hišah. Vse so na
kolih in iz bambusa. Vleče vedno skozi
zidove, pod in strop, tako da imaš stal-
no svež zrak v sobi. Hiše so na kolih,
da ne bi kače prišle v stanovanja, pa
do sedaj jih še nisem videl.

Medtem mi je škof ponudil faro v Ja-
mí. Šel sem si jo ogledat. Mudil sem se
v njej od 10. do 20. julija. V tem času

sem imel petdnevno na čast Mariji Karmelski, ki je farna patrona. 20. julija sem se oglašil na škofiji in povedal škofu, da faro sprejem. Takoj sem dobil imenovanje.

Še istega dne sem šel h g. Palčiču v Montecristi. Tu sem bil le dva dni. Od tu sem pa šel k sv. Ani na pomoč g. Skobetu in g. Juletu, ker so imeli 26. julija tam žeganje. Napovedana je bila za ta dan tudi velika birma. Treba je bilo organizirati škofov sprejem, ceremonije v cerkvi. In smo uspeli! Vse je lepo minilo. Bilo nas je na dan praznika s škofom vred kar sedem duhovnikov. Ljudstvo je začudeno gledalo, kje smo se vzeli. G. Palčič je imel peto mašo z diakonom in subdiakonom, g. škof so pridigali med mašo, ostali smo bili pri asistenci. Čč. sestre so lepo okrasile cerkev, tako, da je bilo res vse v redu. G. Skobe je bil zelo zadovoljen. On je te dni bolj poveljeval in mi mlajši smo pa izvrševali povelja. Ko smo bili samo Slovenci pri mizi, smo mu v šali rekli kar g. dekan. Tako je minilo žeganje pri sv. Ani. 28. julija zjutraj sem odšel v Montecristi, a le za dva dni. Od tu pa za stalno na svojo faro v Jamo. Zdaj sem tu, a v samj Jami zelo malo, ker je fara zelo velika. Hodim na podrejene fare in podružnice, ki jim še ime-na ne vem.

Od 6. do 18. avgusta sem bil v San Isidru, fari, ki je radi pomanjkanja duhovnikov podrejena Jami. Tam sem imel eno devetdnevno v čast sv. Pavlu. Vsaka fara ima par devetdnevnic na leto in tedaj greš tja, pridigaš vsak dan dvakrat, imaš katekizem za otroke, krščuješ tako, da si ves zmučer in poročaš, če kdo pride. Ko to opraviš, se vrneš nazaj na faro in tam te že čaka s povabilom za nov kraj.

Kako je bilo v San Isidru? Zanimivo! Po mene in po mojega cerkvnika so prišli iz San Isidra s konji. Hodili smo tja polnih 7 ur. Pot nas je peljala čez hribe in doline, okrašene s kavovcem, bananami, pomarančami in vsem mogočim sadjem, ki ga niti poznam ne. Drevje je čudovito visoko, tudi nad 20 metrov. V teh hribih je veliko opic, pa ta dan jih nismo videli. Tudi kač je veliko, pa nismo nanje naleteli, hvala Bogu, ker so zelo velike, tudi do

5 metrov, debele pa približno kot noga nad kolonom. Če te taka napade, jo premagaš le z orožjem. So tudi take, ki skačejo z veje na vejo in jim rečejo „zvon“, ker zvonijo. Te so najhujše. Če te ta zvon zagleda, te takoj napade in v desetih minutah si že mrtev od njenega strupa. Najboljše se je skriti ali pa če imaš brzostrelko, spustiti ji cel rafal v glavo. Bog ne daj, da bi jo čez pol presekal, ker ji potem gotovo ne ubežiš. Ravno ta dan, ko smo šli tja v San Isidro, sta dva brata delala na polju in obsekavala vejevje z dolgimi bajoneti. Naenkrat eden od njiju zagleda kačo, zvito okoli drevesa. Komaj se je pripravil, da jo napade, ga je že ona prehitela, toda mož je bil pri-seben, da ji je v trenutku, ko se je pognala nanj, nastavlil bajonet in jo presekal čez polovico. Zdaj se je šele začelo najhujše. Kača je napadala z vsem besom. Mož je že omahoval, ker je boj s tako kačo nekaj groznega. Njegov brat je slišal vpitje in pritekkel na pomoč, ter kači razklal glavo. Oba sta pustila delo in vsa onemogla odšla domov.

Mi smo pa le srečno prišli v San Isidro, ki leži med majhnimi, a zelo lepimi hribi. Ko so nas zagledali, so začeli zvoniti na vse pretege in takoj so bile vse ceste polne otrok. Ob vstopu v župnišče so me pozdravili zastopniki raznih komaj še živčih organizacij. K blagoslovu so prvi dan skoro vsi prišli, a ne iz pobožnosti, temveč iz radovednosti, kaj jim bom povedal. Naslednje dni jih ni bilo toliko. 14 dni sem bil med njimi.

Duhovna slika fare je taka: Cerkveno poročeno je morda le pet procentov. K obhajilu in spovedi hodi le pet na tisoč, h krstu prinesejo vsi svoje otroke, k birmi ravno tako, za poslednje maziljenje nihče ne prosi, pa tudi ne ve, da obstoja. Duhovniški poklici od stvarjenja sveta do danes: kompletna ničla. In to je ena-mojih najboljših far, vsaj tako mi vsi zaterjujejo, da so tu v San Isidru „muy religiosos“ (zelo verni).

Začel sem z „novenom“. „Kaj vam bom jaz sv. Pavla razlagal, ko še navadne krščanske dolžnosti ne poznate,“ sem si mislil, in sem vso noveno govoril o

zakramentih in zapovedih. Trdo sem jih prijel. Pa ni bilo zaman. Nekaj se jih je te dni cerkveno poročilo, drugi so spraševali, kaj naj naredijo, ker imajo po dve ženi ali več. Hitro se je zvedelo po vasi, da novi župnik cerkveno poroko zahteva. Tudi oblasti so zato zvedele. Tako sem imel zanimiv slučaj.

Prinesli so neko mlado ženo iz hribov v vas. Bila je hudo bolna. Grem in jo obiščem. Ležala je na podu, kot vsi tukaj ležijo. Vprašam jo, ali je cerkveni poročena. Odgovorila je, da še civilno ne. Smrt je bila pred vrati. Mlad mož je stal poleg nje. Njega primem in ga pošljem k uradniku, naj vse uredi in naj uradnik pride sem ter ju civilno poroči, da bi jih mogel še cerkveno poročiti. Šel je. Uradnik je zahteval 150 sukrov za poroko na domu. Mož je rekel, da nima. „Ti bom pa jaz plačal tretjino,“ sem dejal. Mož ni imel volje nič žrtvovati. Počakal sem še en dan. Prišli so mi povedat, da bo žena danes ali jutri umrla. Spet sem šel tja: „Poročite se,“ sem rekel. „Žena si je to zelo želela, mož pa ni nič dejal, ker je bil skopuh. Končno je dejal: „Jaz bi se poročil, pa državni uradnik noče sem priti in preveč zahteva.“ To me je razjezilo. Nek fant je tam stal in sem mu dejal: „Pojdi na urad in reči uradniku, naj takoj pride poročiti ta par, v petih minutah mora biti tukaj, sicer ga bom tožil.“ Fant je šel na urad, jaz pa v župnišče. Ni minilo pet minut, sta že bila dva uradnika pri meni. Poročila sta ju zastoj. Poročil sem ju še cerkveno in žena je naslednjega dne previdena in z Bogom spravljena srečno umrla.

Oblasti izkoriščajo uboge kmete, kolikor morejo. Toliko zaračunajo, kolikor rabijo. Če jih pa primeš, so ponižni kot psički. Duhovnika se vse boji, ker si mislijo, ta je učen in pozna paragrafe, zato vse, kar duhovnik reče, nemudoma izvrše. Še vojaki te ubogajo. V vasi je bilo pet policistov. Nalog imajo držati red med noveno, ker pride veliko ljudi iz vseh krajev, razbojnikov, potepuhov, tatov in druge svojati. Vsako leto je bilo vedu mrtvih. Letos je minilo vse v redu. Bilo je nekaj tepeža, a ne preveč. Policijo so napadli in so jih nekaj ranili, končno so jih policaji le premagali in pozaprli. Ravno dan prej

Verniki g. Rijavca

sem policajem rekel, da te dni ne želim videti nobenega brez orožja. Po tem dogodku so mi dali prav in so naslednje dni hodili v popolni opremi.

Med noveno sem imel katekizem za otroke vsak dan. Veliko so se naučili, posebno deklice, 15., na praznik Marijinega Vnebovzetja, sem naredil takoj po maši tekmovanje v katekizmu. Imeli smo ga kar v cerkvi, ker ni drugih primernih prostorov. 9 deklic je tekmovalo. Za najmanjšo napako, ki jo je katera naredila, je izgubila pravico nadaljnega tekmovanja. Šest se jih je hitro zmotilo. Imele so tremo, ker je veliko ljudstva poslušalo. Dve zadnji pa sta se zelo dolgo borili za prvo mesto. Ljudstvo je napeto poslušalo in čakalo, katera bo zmagala. Končno se je ena zmotila na vprašanju, ki ga je najbolje vedela. Zmagovalki sem dal ime „Reina del catecismo hasta el mes de noviembre“ (Kraljica katekizma do novem-

I Z N O Č I

(V ANGLEŠKEM IZVIRNIKU: OUT OF THE NIGHT. — V SPANŠČINI JE IZŠLA ŽE 13. IZDAJA, ZALOŽBA CLARIDAD)

To je obširen popis lastnega življenja človeka, ki ga je l. 1904 mati rodila na popotovanju ob Renu, ki se je šolal v Buenos Airesu, Singapurju, na Kitajskem, v Genovi in v Nemčiji, v zadnjih letih prve svet. vojne; pripoved, kako so ga izkoreninjenost, družbeno okolje bednih in preziranih ter povojni kaos pahnili v komunistično stranko; kako je partiji dal na razpolago vse nadpovprečne velike zmožnosti in ji zvesto služil, kamor ga je poslala; zato se je kmalu povzpел do vrhov organizacije; kako so ga po Hitlerjevem prevzemu oblasti poslali v Nemčijo, da tam napravi čudež: da skrupa raztrgano mrežo podzemске delavnosti; kako je dolgih šest tednov delal ta čudež, potem pa bil po izdaji ujet; kako je prestal prvo noč trpinčenja v palači Gestapa, zatem pa mesece in mesece umiral v peklu „noč

dolgih bodal"; kako je po povelju stranke — znašla se je tudi v nacističnih ječah in taboriščih — odigral „spreobrnjenje“, da ga je Gestapo sprejel za svojega vohuna in ga poslal, da mu s tedanjega evropskega središča partije na Danskem pošilja gradivo; kako so se dolgo v njem nabirani dvomi zgostili v upor proti partiji in so ga dotedanji tovariši zaprli v samotni kočl, pripravljenega na prevoz v Rusijo; kako je ušel iz te ječe in se eden redkih iztrgal kreppljem maščujoče rdeče pravice. Zadnje poročilo v knjigi je vest, ki jo je leta 1938 prejel v svoje zatočišče: da mu je Gestapo umoril ženo, ki jo je imel v rokah kot talko; njun sin pa da je postal član Hitlerjeve mladine.

Čudovito življenje, pa vendar tako tipično sodobno, da ga ima vsakdo iz nas vsaj del v sebi.

bra), ko bomo imeli novo tekmovanje. V Jami in San Isidru navdušujem ljudi, da bi zbrali denar za nov betonski pod v obeh cerkvah. Zdi se mi, da bom uspel. Ravno tako delam za obe cerkvi nove spovednice. Dela je res veliko, posebno z novenami. Ko bom te končal, bom začel brigantjati, da se vsi cerkveno poroče, a to bo šlo zelo težko. Sem pa popolnoma zadovoljen, ker vidim, da se bo dalo veliko narediti. Potov je mnogo, pa nič ne de, saj sem mlad in zdrav.“

Tako opisuje g. Vencelj Rijavec svoje novo življenje. Iz povedanega vidimo, kako ubogi so ljudje, ki nimajo duhovnikov in koliko dobrega lahko storimo, če molimo za duhovniške poklice in žrtvuemo za svoje semenišče. Zato ostanimo tudi v letu 1953 zvesti podporniki slovenskega semenišča v Adrogué, odkoder je izšel tudi g. Vencelj Rijavec.

Knjiga je prebogata zaloga natančnih podatkov. Razsulo povojne Nemčije, Ustanova in rast komunistične organizacije po vsem svetu. Meje, zakoni, oblasti — povprečnim državljanom neprodirne stene — niso partiji delali nobenih težav; njeni funkcionarji in pionirji so se sprehajali po svetu, kot se mi po stanovanju. Valtin ni pozabil ničesar; ne imena ulice, ne hišne številke, ne pravih ne lažnih imen ljudi, ki so sestavljali organe in lovke stranskega polipa. In žive, govore, delajo javno in skrito v zasebnosti velikani razkraljnega besa: Ernest Wollwitzer, najsilnejši nemški komunist (avtor ga imenuje v seznamu: „eden najbolj znamenitih zarotnikov naših časov“); Albert Walter, vodja pomorskega odseka kominterne (ironija: naposled je stopil v službo Gestapa, da reši svojo mater!); Avatin-Lambert, Letonec — strahotno mrzli ubijalec in — dober drug; Dimítrov, šef kominterne, prebrisan in ele-

mladen pokvarjenec; mogočni danski Kuisinen; pristno ukrajinsko široki anarhist Bandura, nazadnje plen strupenega mraza socialističnega raja, in toliki drugi.

Knjiga živo prikazuje šibkost povojne socialistične stranke v Nemčiji in divjo odločnost nacistov. Premalo je v svetu znana krivda komunistične partije za Hitlerjevo zmago. Zajemajoč iz svoje nezmotljive dialektike, so rdeči trdovratno do zadnjega imeli za najhujše sovražnike socialiste. Proti njim so se zavezali tudi z rjavimi. Ko je prišel nacionalni socializem na oblast, so rdeči voditelji hladnokrvno pošiljali rajo v brezupne upore in jo prepustili uničevanju. Metode uničevanja so nacisti do zadnje sprejeli od komunistov.

Ljudje in razmere so popisani tako oprijemljivo in resnično, da občudujemo pisateljev spomin, ostro opazovanje, čut za stvarnost in odkritost. Iz vseh sposobnosti se že tvori Valtinova podoba. Človek in umetnik se tu stičeta. Jedro te močne osebnosti je moč, moška podjetnost, pogum in neko naravno poštenje, tudi dobrotu. Zadnje dvoje izvira, kot je to največkrat, od matere. Ta je bila tista verna ženica, ki je v svet bežečemu sinu dala v roko Biblijo in izrekla v pozdrav: „Dobri vetrovi s tabo! (Bila je mornarjeva žena.) In Bog naj te spremlja!“ — Gotovo je bilo to poštenje tisto, kar ga je v Kaliforniji obvarovalo umora. Tamkajšnji sovjetski agent mu je ukazal, da ubije neznanega človeka. V odločilni noči je agentova dialektika spodbila vse mladeničeve ugovore. Komunistična moralna je nenadoma stala pred njim, ki se je komunizmu vsega preдал, v svoji strahotni enostavnosti. Misel jo je priznala, srce ne. Napad je potem izvršil komaj da zavestno in tako nerodno, da je moral spodleteti. Ako bi bil takrat oblija — ali ne bi šlo potem tako kot gre v takih primerih: vedno niže, vedno bolj brezupno njet v satanov obtem? Tako na je ohranil v notranosti delec svobode. Železni pritisk partije, da mu do zadnje dragocenost otme, je počasi njegov podzavestni odpor napravil za vestnega. Tako je mogel doumeti, da ni laž samo taktično sredstvo boljše vizma, temveč njegovo bistvo; da na

sprotje med zvenečimi gesli — pa med brezupno stvarnostjo rdečega raja; med idealnimi programi pa med cinizmom tistih, ki jih pišejo; med odrešeniško držo voditeljev, pa med njihovim brezsrčnim in večkrat malomiselnim pehanjem množic privrženecv in drugih v bedo in smrt — da vsa ta nasprotja niso samo slučajji ali nesreče, marveč usodna nujnosti gibanja, ki gre iz zla v zlo.

Takih zaključkov v knjigi nikjer ni, ali vsaj ne v takj obliki, pač pa jih izpuhteva kri, trpljenje, obup in dobrotu. Ne sodi knjiga, življenje govori iz nje.

Med psihološkimi razlogi za moč partije do tistih, ki jih vsesa vase, sta dva iz najmočnejših skrita v tehle dveh stavkih (obkrat o nesrečnih ujetnikih Gestapa): 1. „Zdi se mi, da smo se bolj balj pogledati v obraz resnicam in dvomom lastnega srca, kot občutiti moč Hitlerjevij in Gestapovih stražarjev.“ (Str. 362) 2. „Navzlic cinizmu, ki se je bolj in bolj razraščal v srcu ljudi, ki so posvetili življenje (komunistični) stvari, smo ljubili partijo in bili ponosni na njeno moč, ponosni na svoje sužnjevanje, kajti dali smo ji vso mladost, vse upanje, vse navdušenje in vso nesebičnost, ki je bila v nas“ (Str. 579). Torej: 1. neutrudna delavnost, preziranje, da iskanje nevarnosti zato, da človek ne utegne pogledati strašne resnice, ki jo duša hoče pokazati, 2. Kdo najde v sebi moč, da se upre ideji, ki ji je dal vse bogastvo mladosti?

O verskih vprašanjih v ožjem pomenu pisatelj ne govori. Zanimiv pa je tale odstavek o katoliških duhovnikih. (Zaprto v grozotnih ječah v Ploetzensee se je pisatelj po nasvetu sojetnikov javil kot katoličan. Cerkev je bila tedaj neusmiljeno preganjana. Ploetzensee je bil poln duhovnikov in redovnikov iz južne Nemčije in Popenja. Kot „katoličana“ so ga smeli pogosto obiskovati.)

„Silno me je presenetilo, ko sem se prepričal, kako globoke so duše in srca teh božjih vojščakov povezana z dušami in sredi nemških množic. Niti eden teh duhovnikov mi ni kdaj napravil vtisa, da imam opravka s koristolovcem ali hinavcem. Med njimi sem našel razumevajoče križarje predirnega očesa in srca, gorečega za pravice človeštva. Le

previdnost zaradi uječnosti Gestapo mi brani nadrobneje poročati o svojih odnosjih s temi pogumnimi predstavniki verskega internacionalizma, kajti mnogi iz njih še vrše težko nalogo neustraš. nih borecev v rajhu" (Str. 533).

Pisatelj skoro gotovo ob izdelovanju romana ni mislil na božjo previdnost in vendar je bralec ne more ne čutiti. Neurejena mladost, potepanje, udeležba v revolucionarnih spopadih, služba partiji, šolanje na visoki komunistični šoli v Leningradu, ječa v San Quentinu, predmestne in pristaniške beznice, pritegnitev meščanskega dekleta v divji zakon in komunizem, organiziranje stavk, nadzorovanje podzemskega dela na Angleškem in v Skandinaviji, ječa, trpljenje, obupavanje, zrušenje vsega, v kar je veroval — kdo je tega človeka ob vseh blodnjah držal, da ni šel do dna, kdo ga je rešil slepote? Kdo je vz-

drževal in obnavljal notranje zdravje? Opisuje umazanost in trpljenje, a ne uživa v njih. Kot je po okolju in ljudeh in motivih večkrat blizu Dostojevskega, nikoli ni v njem bolezenske orjaškega Rusa. Valtin še daleč ni tako globok mislec, ne tako obseden analitik. Vendar se položaji večkrat na podoben način zgoste; kritična zunanost ljudi postane prozorna, v medsebojen odnos stopijo živčne nitje in duše. Ali ni tako n. pr. v pošastnih poglavjih 32 in 33 (Ujet, Gestapo me sprašuje)? Sličnost in razlika z Dostojevskega zaslisevanjem Razkoljnikova se vsiljuje sami po sebi. Valtin je silen umetnik in v strženu zdrav človek. Roman „Iz noči“ je eno velikih del o sodobnosti, spada v vrsto Kravčenkovega „Izbral sem svobodo“, Gheorghiuva „Petindvajseta ura“ in Valtinova novela „Zimski čas“.

Lojze Geržinič

ITALIJA

Od 11. do 14. septembra so v Rimu zborovale prednice vseh ženskih redov katoliške Cerkve. Sv. oče jih je sprejel v posebni audijenci. Povdaril je pomen devištva in obsodil one, ki povdarjajo le še zakon kot sredstvo posvečenja. Posledica tega je upadanje redovniških poklicev. Mnoge bolnišnice in šole ostajajo brez redovnic, ker ni več naraščanja. Izrazil pa je sv. oče tudi željo, da bi redovniška obleka povdarjala po eni strani posvetitev Kristusu, po drugi pa naj bi bila praktična in higienična. Končno se je zahvalil sestram vsega sveta za njih dobri zgled, za njihove molitve in žrtve, ki jih doprinašajo, zlasti pri delu za šolske in revne otroke, pa pri delu v bolnišnicah in misijonih. Brez dvoma sestre najboljše vršijo moderni apostolat, h kateremu so poklicani vsi verniki brez razlike.

Za nadškofa v Neaplju je sv. oče imenoval dosedanjega nadškofa v Bariju mons. Mimi. Po rodu je iz Bologne in star 70 let.

Katoliško mirovno gibanje „Pax Christi“ je priredilo v sredini septembra 1952 svoje zborovanje. Udeleženci so nato obiskali tudi sv. očeta, ki jim je povedal sledeče misli: „Misel po Združenih Evropi ni slaba in bo veliko pripomogla k miru, toda samo tedaj, če bodo vsi narodi brez izjeme stremeli po resnici, pravici in ljubezni. Teh kreposti pa dosedaj še zelo manjka. Zato se „mrzla vojna“ lahko vsak hip spremeni v resnično. Seveda ima v slučaju krivičnega napada vsak narod ne le pravico, ampak dolžnost, da se brani. Narodi naj delajo na tem, da pride do medsebojnega razumevanju. Domovinska ljubezen se ne sme spremeniti v sovraštvo do drugih narodov. Kar se

POST PRED OBHAJILOM

Papež Pij XII. je 6. januarja 1953 olajšal postavo o postu pred obhajilom. Veljavna postava o postu pred obhajilom določa naslednje:

Splošno pravilo

Kdor hoče k obhajilu, mora biti tešč od polnoči naprej.

Po določbi cerkvenega zakonika se moreš pri določanju, ali je že polnoč, ravnati ali po štetju, ki je v kraju navadno, ali po pravem (astronomskem) času ali po katerem drugem času (n. pr. legalnem, srednjem). V Argentini n. pr. se začne post pred obhajilom ob 1,20. To je skrajna meja, ki jo je treba jemati natančno.

To splošno pravilo je nova ureditev papeža Pija XII. obdržala. Dovolila pa je naslednje olajšave.

Uživanje naravne vode kakršne koli vrste (tudi mineralne) ne prekrši posta, če se vodi nič ne dodane.

Vodo torej more piti vsakdo tudi neposredno pred obhajilom.

Alkoholne pijače

Olajšave glede posta pred obhajilom ne veljajo za uživanje alkoholnih pijač. Kako je z uživanjem alkoholnih pijač pred obhajilom pri večernih mašah, glej v odstavku obhajilo pri večernih mašah.

Bolniki

Bolniki morejo pred obhajilom po posvetu s spovednikom:

- a) zaužiti, tudi večkrat, kakršno koli pijačo, razen alkoholnih. Čas ni omejen.
 - b) zaužiti tekoča zdravila. Čas ni omejen.
 - c) zaužiti zdravilo v trdnem stanju, če jim ga predpiše zdravnik ali če za tako na splošno velja. Čas ni omejen.
- Ne smejo pa zaužiti trdne hrane, če tudi bi jo imeli za zdravilo.

Bolnik se more poslužiti teh olajšav, če tudi ni v postelji.

Spovednik mu more dati svoj nasvet, ki se zahteva, ali za vsak primer posebej ali tudi za stalno, dokler bolezen traja. Ta nasvet more spovednik dati pri spovedi ali zunaj nje.

Zdravi verniki

Zdravi verniki morejo po spovednikovem nasvetu zaužiti kako pijačo razen alkohola, do ene ure pred obhajilom, če jim je težko ostati tešč v katerem izmed treh naslednjih primerov: a) zaradi utrudljivega dela pred obhajilom, b) zaradi pozne ure obhajila (po deveti uri) ali c) zaradi dolgega pota do cerkve.

Za utrudljivo delo se šteje nočno delo po tovarnah, pri prometu, službo nočnih čuvajev, bolniškega strežniškega osebja, in podobno.

Pozna ura: po deveti, n. pr. 9,15.

Za dolgo pot se šteje pot vsaj dveh kilometrov, če naj se opravi peš, če pa z vozilom, mora biti razmeroma daljša. Zavisi pa seveda od tega, kakšna je pot oziroma vožnja, in za kakšno osebo gre. Na drobno se ne da vse našteti. Biti mora pot vsekakor utrudljiva. Sodba v posameznem primeru se prepušča spovedniku.

Zdrav človek sme v gornjih treh primerih zaužiti kakšno pijačo, če mu je težko ostati tešč do obhajila.

Gornji trije primeri so naštetni izčrpno. Zato olajšav ni dovoljena raztegniti na druge primere.

Spovednik more dati nasvet pri spovedi ali zunaj nje, za vsak primer posebej ali za stalno, dokler traja razlog.

Šolski otroci

Šolski otroci, ki jim je težko po obhajilu iti na dom zajutrkovat pred šolo, smejo po spovednikovem nasvetu zaužiti kako pijačo, razen alkoholne, eno uro pred obhajilom.

Glede dajanja spovednikovega nasveta velja isto kot zgoraj.

Ena ura pred obhajilom

Ura se šteje od obhajila nazaj, ne od začetka maše, če se med njo deli.

Obhajilo pri večernih mašah

Če se večerna maša dovoli, se ne sme opraviti pred četrto uro popoldne.

Pri večerni maši se sme deliti obhajilo in sicer pred njo, med njo in po njej.

Kdor je bil tisti dan že pri obhajilu, ne sme k obhajilu pri večerni maši; sicer pa sme vsakdo, če tudi ne spada med tiste, za katere se je dovolila večerna maša.

Pred obhajilom pri večerni maši se zahteva post od jedi tri ure, od pijače pa eno uro. Alkoholne pijače se pri jedi smejo uživati, a le zmerno. Prepovedani pa so likerji. Zadnje tri ure pred obhajilom ni dovoljeno uživati alkoholnih pijač.

Večerne maše

Škofje smejo dovoljevati večerne maše, če jih okolščine nujno terjajo (n. pr. za delavce, ki na praznične dni delajo po izmeni, ali za delavce, ki so zaposleni v jutranjih urah, ali za ljudi, ki se zbero v kakem kraju).

Večerne maše se smejo dovoliti na naslednje dni:

- a) na nedelje in zapovedane praznike;
- b) na odpravljene praznike;
- c) na prve petke;
- č) na druge praznike, ki jih ljudje praznujejo z obiskom cerkve;
- d) še en dan v tednu, če za to prosi določena skupina vernikov.

Bolni duhovniki

Za bolne duhovnike, pa naj sami mašujejo ali gredo k obhajilu, velja, kar je bilo povedano o bolnikih na sploh. Ne potrebujejo pa spovednikovega nasveta, ko se poslužujejo olajšav.

Zdravi duhovniki

Zdravi duhovniki smejo pred mašo zaužiti pijačo, razen alkoholne, in sicer eno uro pred mašo v naslednjih treh primerih:

a) če mašujejo po deveti uri;

b) če opravljajo pred mašo že zgodaj zjutraj ali dalj časa duhovniška opravila (n. pr. naporno previdevanje ponoči, dolgo spovedovanje);

c) če morajo opraviti dolgo pot.

Glede poti velja isto kot pri zdravih vernikih.

Gornji primeri so našteti izčrpno. Zato olajšav ni dovoljeno raztegovati na druge.

Splakovanje keliha

Če duhovnik opravi dve ali tri maše zdržema, veljajo glede splakovanja keliha dosedanje rubrike.

Če duhovnik opravi dve ali tri maše, a ne zdržema, oplakne kelih pri prvi oziroma tudi pri drugi dvakrat z vodo in zaužije. Če pa se po pomoti vlije tudi vino, sme navzlic temu opraviti naslednjo mašo.

pa tiče komunistične mirovne propagande, moramo pa biti do nje močno nezaupljivi, kajti beseda „mir“ pri komunistih pomeni zapeljati svet v brezskrbnost.

Rutenci pri papazu. Sv. oče je sprejel mons. J. Bucko, apostolskega vizitatorja za rutence bizantinskega obreda, zastopnike reda bazilijancev ter gojenca sv. Jozafata, ki so 14. novembra praznovali 25 letnico ustanovitve zavoda. Pri tej priliki je v svojem govoru izrazil veliko bolelost, ki jo povzročajo nepravilnosti, katerim so podvrženi verniki vzhodne Cerkve.

NEMČIJA

Med vojno je šlo v zgubo 42.583 zvonov, od katerih je pripadalo 24.030 katoliškim in 18.553 protestantskim cerkvenim občinam. Nad 80.000 zvonov je bilo odstranjenih iz cerkvenih stolpov. Vendarle vseh niso mogli preliti, ker je prišel preje konec vojne. Leta 1945 je ostalo 16.000 zvonov, od teh 12.000 v velikem taborišču pri Hamburgu. Za veliko večino teh zvonov so mogli ugotoviti, odkod so in so jih vrnil lastnikom. 1300 zvonov je iz vzhodne nemške cone. Razumljivo je, da teh zvonov niso vrnil in jih uporabljajo na posodo v zapadni Nemčiji.

Apostol Berlina je bil jezuit Sonnenschein, ki je umrl leta 1929. Doma je bil zlasti na socialnem področju. Sedaj je vlada izdala znamke z njegovo podobo.

Zelo pametno je sodil v mestu Darmstadt (Hessen) sodnik za mladoletne nekega petnajstletnega fanta, ki je stalno kradel svojim tovarišem. Sodnik je pokvarjenega mladostnika obsodil na posebno kazen. Skozi pol leta naj bi mesečno prebral vsaj eno dobro knjigo in vsebino sodniku povedal.

ZDRUŽENE DRŽAVE

V katoliško Cerkve je prestopil severnoameriški kontraadmiral A. B. Miller, zdaj predsednik odbora za svobodno Evropo. Sv. krst je prejel v Rimu, takoj nato sv. obhajilo in bil še isti dan v posebnih avdijenci sprejet od papeža.

ZA ŽELEZNO ZAVESO MADŽARSKA

Odslej so dovoljena na Madžarskem le še tri škofijska semenišča in bogoslovna fakulteta v Budimpešti. Pred kratkim so oblasti zatrle semenišča v Estergonu, Kaloči, v Pečuhu, Vespremu, Vaču in Szekesfehervaru.

Ko je holadski poslanik v Budimpešti izrazil zunanjemu ministru nepravilnost, sprejeti vse tiste nesrečnejše, ki jih rdeča vlada misli poslati v pregnanstvo, pa imajo kakega sorodnika na Holandskem, so vsi uradniki za trenutek umolknili. Vsi so se ozrli na načelnika ministrstva, kaj bo storil on. Nekaj časa se je zdelo, da je v zadregi. Nato pa se je začel krohotati na ves glas. In drugi uradniki seveda za njim. Začudeno je opazoval holadski poslanik to početje. In ni vedel dobro, ali se nahaja med norci ali med hudiči.

POLJSKA

Oblast je ukinila zadnje sirotišnice, ki so bile še v katoliških rokah. Vzrok: mladina se ni vzgajala v duhu časa.

V zadnjem času je vlada razpustila 59 malih semenišč, v katerih se je vzgajalo okrog 10.000 moške mladine. Poslopj se je polastila država.

ROMUNIJA

Tisoči mladine med 10 in 16 leti so bili iztrgani staršem in odpeljani neznanokam. Obstojta resen strah, da so jih odvlekli v prevzgojo v notranjost Rusije.

KITAJSKA

Pet duhovnikov je spet pribežalo v Hongkong, potem ko so jih izgnali iz rdeče Kitajske. Eden izmed njih, p. Le. brun iz Belgije, je povedal, da so ga obesili s stropa z zglavo navzdol, mu pritrdili palice med kolena in komolce, ga na vrhov suvali sem in tja in ga butali ob celično zidovje. Po pol ure se je njegova glava spremenila v eno samo krvavo rano. Ko je pričel od bolečin kričati, so mu s cunjami zamašili usta. Prav tako so postopali tudi z ostalimi štrimi sobratji.

IZ VSEBINE:

;Huerfanos!	2	podobe (P. Slapar) ..	24
Svoboda, o svoboda (B. Budnik)	2	Motiv s Stola	28
Božična skrivnost v našem življenju (A. Košmerlj)	3	Totov božiček (E. Gebhart)	29
Pratika 1953	6	„Terezija, vstavi vlak“ ..	30
„Na svetu boste imeli stisko“ (škof dr. Gregorij Rožman)	7	Novice iz Vatikana ..	31
Prešeren-Vovk (Sl. Srebrnič)	8	Ali bi brali evangelij? (dr. A. Odar)	34
Če bi umiral hudič... ..	9	Mrak v zastrti sobi (A. Budnik)	39
Krščanski idealizem proti življenjskemu materializmu (dr. Al. Odar) ..	10	Stari pastir (Janko) ...	41
Vračal se je s plesa (B. Budnik)	13	Vetrinjski spomenik ...	42
Ljuba mama!	16	Blaženi Justin de Jakobis (dr. F. Žakelj) ...	43
Naučil se je moliti	17	Moč tvoje volje (K. Wolbang CM)	47
Primer patra Piža (J. Juck)	18	Od doma	52
Na sveti večer v tujini (Gr. Mali)	19	Trinajsta, štirinajsta in nadaljne plače (M. Majnik)	57
Adam (B. Koman)	20	Nove knjige	51, 59
Trava izpod kamna	22	Mir sveta (B. Budnik) ..	61
O da mi je priti do svoje		Med izseljenci	62
		Kjer sonce žge navpik ..	64
		Iz noči (L. Gerzinič) ...	68
		Po svetu	70
		Drobne od vsepovsod ..	19, 23, 61

„Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Alojzij Odar). — Naslov: Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina za Argentino znaša 50 pešov, za USA in Kanado pet dolarjev, za Italijo 2000 lir. — Tiska Imprenta „Poliglota“, Corrientes 3114, Buenos Aires, T. E. 86-5120

**TARIFA
REDUCIDA**

Concesión
No. 2560

CORREO
ARGENTINO
SUC. 6